

МЛ 84УКР-Б кр.
4-59

ЛЮДМИЛА
ЧИЖОВА

СКРИНЯ

КАЗОК

УДК 821.161.2-1
ББК 94 (4Укр) 6-5
Ч 59

Випущено в рамках обласної Програми
підтримки вітчизняного книговидання та книгорозповсюдження
в Миколаївській області на 2006-2010 роки

Казки оформила малюнками Лисянська О.О.

Чижова Л.

Ч 59

Скриня казок: Поетичні казки. – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2009. – 124 с., мал.

ISBN 978-966-8592-92-8

Автор відкриває для вас скриню своїх казок, де живуть милі чарівниці: Весна, Літо, Осінь, Зима. Супроводжують їх добрі та злі сили природи, оживають квіти, дерева.

Казки ввібрали в себе елементи народної мудрості, красу наших звичаїв і традицій.

А оберігає казки Вічна Мати – Берегиня, яка дарує вам, діти, тепло рідної няньки, дідусеву мудрість, бабусину ласку, а ще – цей казковий світ.

Поетичні казки пропонуються дітям молодшого та середнього шкільного віку.

УДК 821.161.2-1
ББК 94 (4Укр) 6-5

ISBN 978-966-8592-92-8

Л.Я., 2009
Лисянська О.О., малюнки, 2009
Видавництво Ірини Гудим, 2009

849KP-Бкр.
МА 4-59

Людмила ЧИЖОВА

СКРИНЬКА
КАЗОК

383091

Поетичні казки для дітей молодшого та середнього шкільного віку

Казки оформила малюнками
Лисянська О.О.

м. Миколаїв
Видавництво Ірини Гудим
2009

***Відкриваєм казок скриню
Казкою про Березиню –***

У магії цього слова
Є прадавня основа.

І ми з вами маєм знати,
Звідки казку починати.

Твоя Берегиня

У небесній висі –
Сонця володінні –
Жила в яснім храмі
Велика Богиня.

Храм, сповнений знаком
Таємного світу,
Де добро панує
Й лик Богині світлий.

А посеред храму
Горить вогонь дивний:
Небесний, священний
Вогонь Берегині.

На алтарі храму
Цей вогонь священний
Молоді богині
Берегли щоденно.

У жертву боги їй
Несли безупинно
Цілющії води,
Найсолодші вина,

Городину щедру,
Яблука червоні
Та пахучі зела
У земних долонях.

З часів предковічних
Велика Богиня –
Сил животворящих
Мати-Берегиня.

Іде Берегиня
В сяйві золотому,
Як свіча осяйна
В німбі голубому,

Мудра та велична,
Сповнена терпіння,
Небесного милосердя
Й земного тяжіння.

Приносить Богиня
Свій вогонь в господу,
У кожную оселю
До вогнища роду.

Підтримати мусить
Цей вогонь родинний
Берегиня свого роду –
Жінка-господиня.

Згаснути не може
Бодай на хвилину,
Бо віднині вогонь –
Оберег родини.

Місце Берегині –
Посеред оселі.
Там вона в родині
Лад і мир поселить,

З нею в сім'ю прийдуть
Добро, спокій, згода
І любов велика
Усім в нагороду.

Люди Берегині
Здавна поклонялись,
Наші діди-прадіди
Їй шану складали.

Образ Берегині
Сяє і понині
На стінах соборів,
У серцях родини.

Де руки здіймає,
Оберіг тримає,
Бога у молитві
За всіх нас благає.

Квітнуть обереги,
Нас оберігають,
Їм чарівну силу
В житті наділяють.

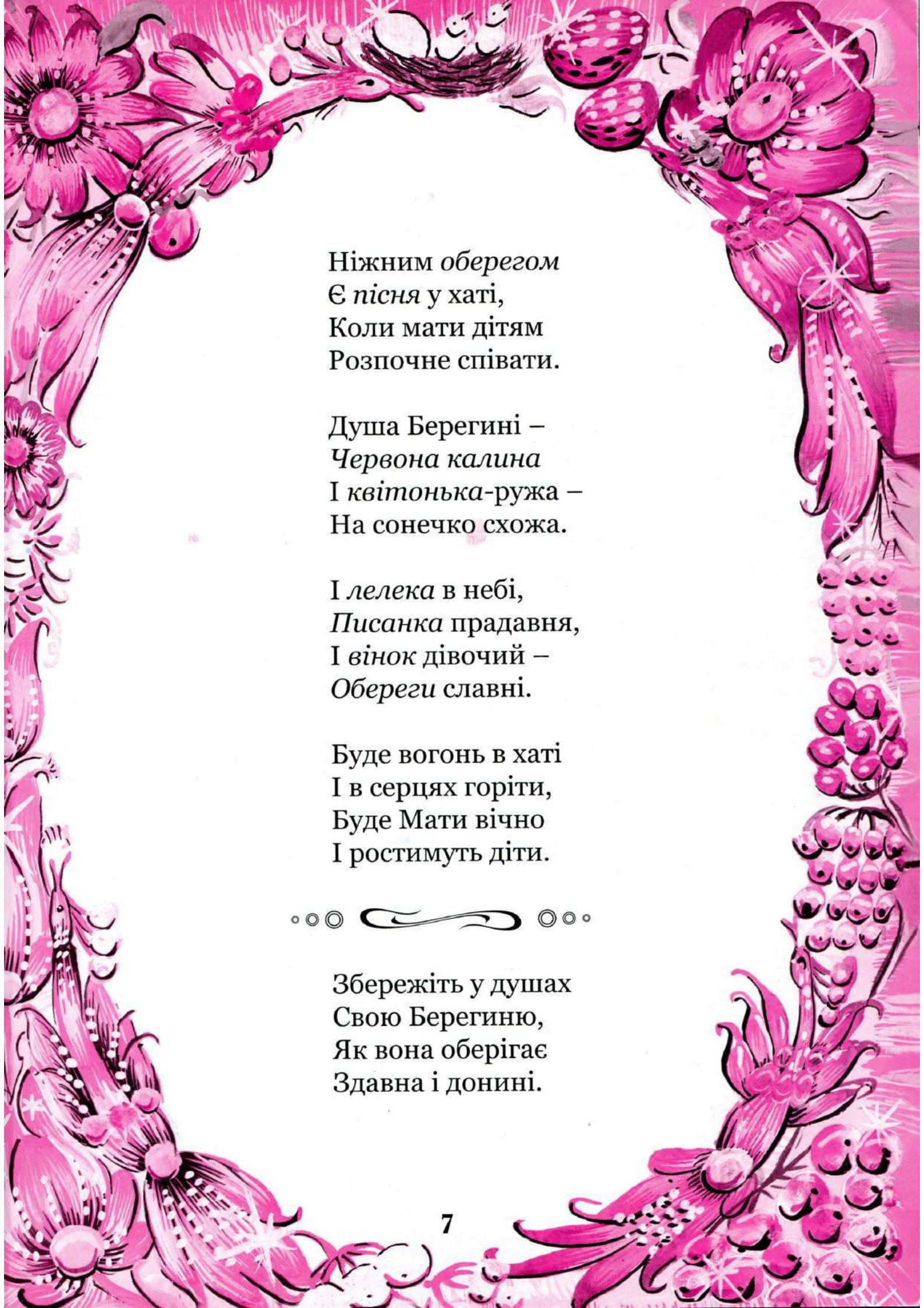
Вони для людини –
Віра та надія,
Ними Берегиня
Щедро нас наділить:

Оселя в родині
Від роду до роду
Оберегом вічним
Як захист приходить.

Стоїть піч у хаті –
Вісь життя родини,
Освячує своїм вогнем
Її Берегиня.

А як з печі ненька
Хліб для нас виймає,
Святим оберегом
Хліб цей називає.

Кожна вишиванка
Оберег свій має,
Рушники – символи –
Від зла захищають.

Ніжним оберегом
Є пісня у хаті,
Коли мати дітям
Розпочне співати.

Душа Берегині –
Червона калина
І квітонька-ружа –
На сонечко схожа.

І лелека в небі,
Писанка прадавня,
І вінок дівочий –
Обереги славні.

Буде вогонь в хаті
І в серцях горіти,
Буде Мати вічно
І ростимуть діти.

Збережіть у душах
Свою Берегиню,
Як вона оберігає
Здавна і донині.

Небесна дорога

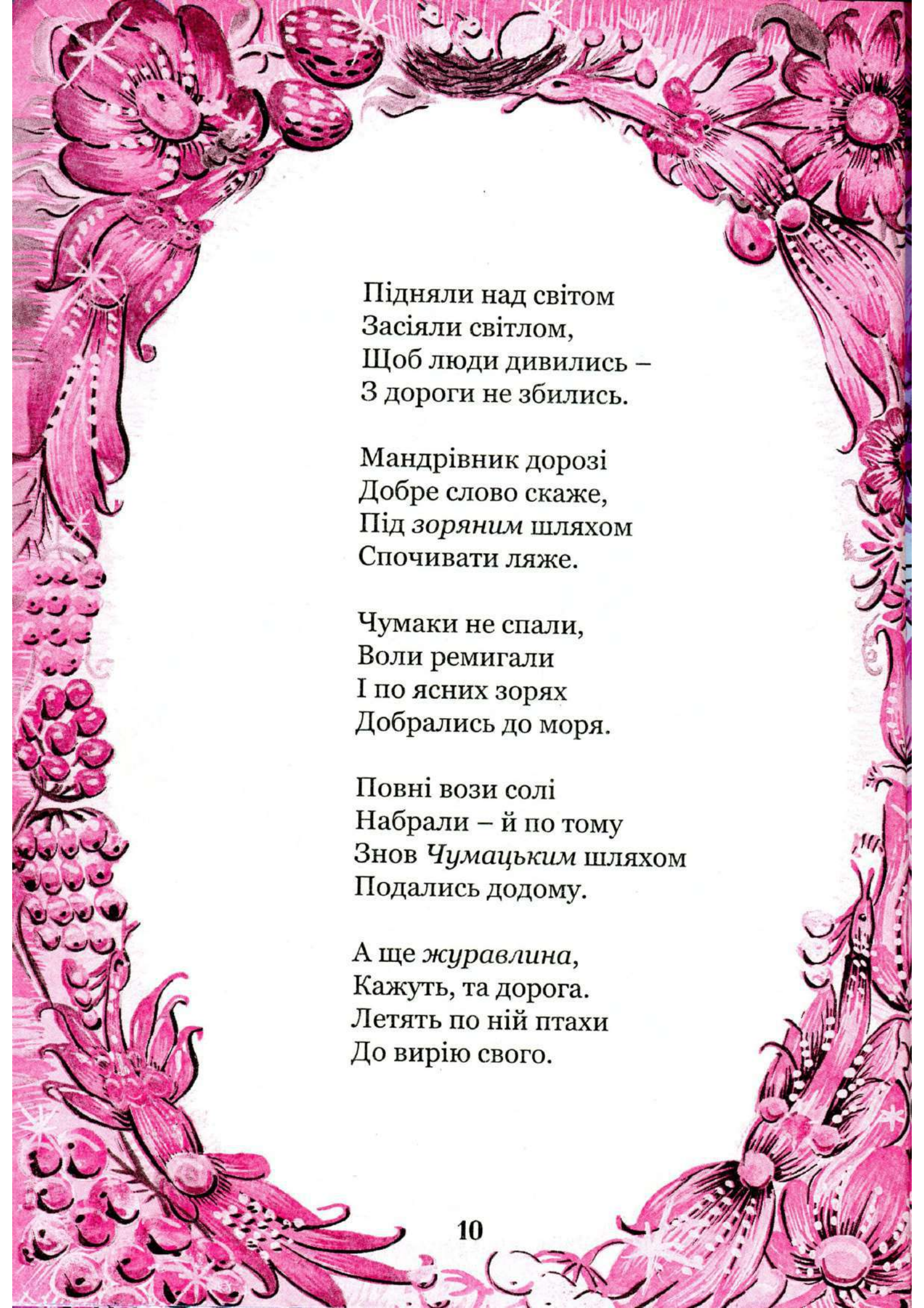
Спускалась дорога
Із неба від Бога
У ніченьку темну
До людей на землю.

Цю дорогу *Божу* –
На проміння схожу,
Золотистим пилом
Густо застелили.

Як в небі дорогу
Зорями мостили,
Тоді Божу Матір
В гості запросили.

Прийшла Божа Мати
Шлях благословляти,
І стала дорога
Золотом сіяти.

Пророк Ілля кіньми
Прогнав колісницю:
Зрівняти громами
Дорогу годиться.

Підняли над світом
Засіяли світлом,
Щоб люди дивились –
З дороги не збились.

Мандрівник дорозі
Добре слово скаже,
Під зоряним шляхом
Спочивати ляже.

Чумаки не спали,
Воли ремигали
І по ясних зорях
Добрались до моря.

Повні вози солі
Набрали – й по тому
Знов Чумацьким шляхом
Подались додому.

А ще журавлина,
Кажуть, та дорога.
Летять по ній птахи
До вирію свого.

Не зіб'ються птахи,
Із шляху такого,
Не зітнуться крила,
Не зіб'ються ноги.

Зійде ясен Місяць,
Дорогу відбіле,
Стане вона *Молочною*,
Ніби потьмяніла.

Бо чарівник-Місяць
Зорі колисає,
І вони під ранок
Очі закривають.

Це диво велике
Від віку до віку
Нам не розгадати,
Ні з чим не зрівняти.

Серпневої ночі
Аж вбирає очі
Небесна дорога
Від землі до Бога.

Доля

Казка-притча

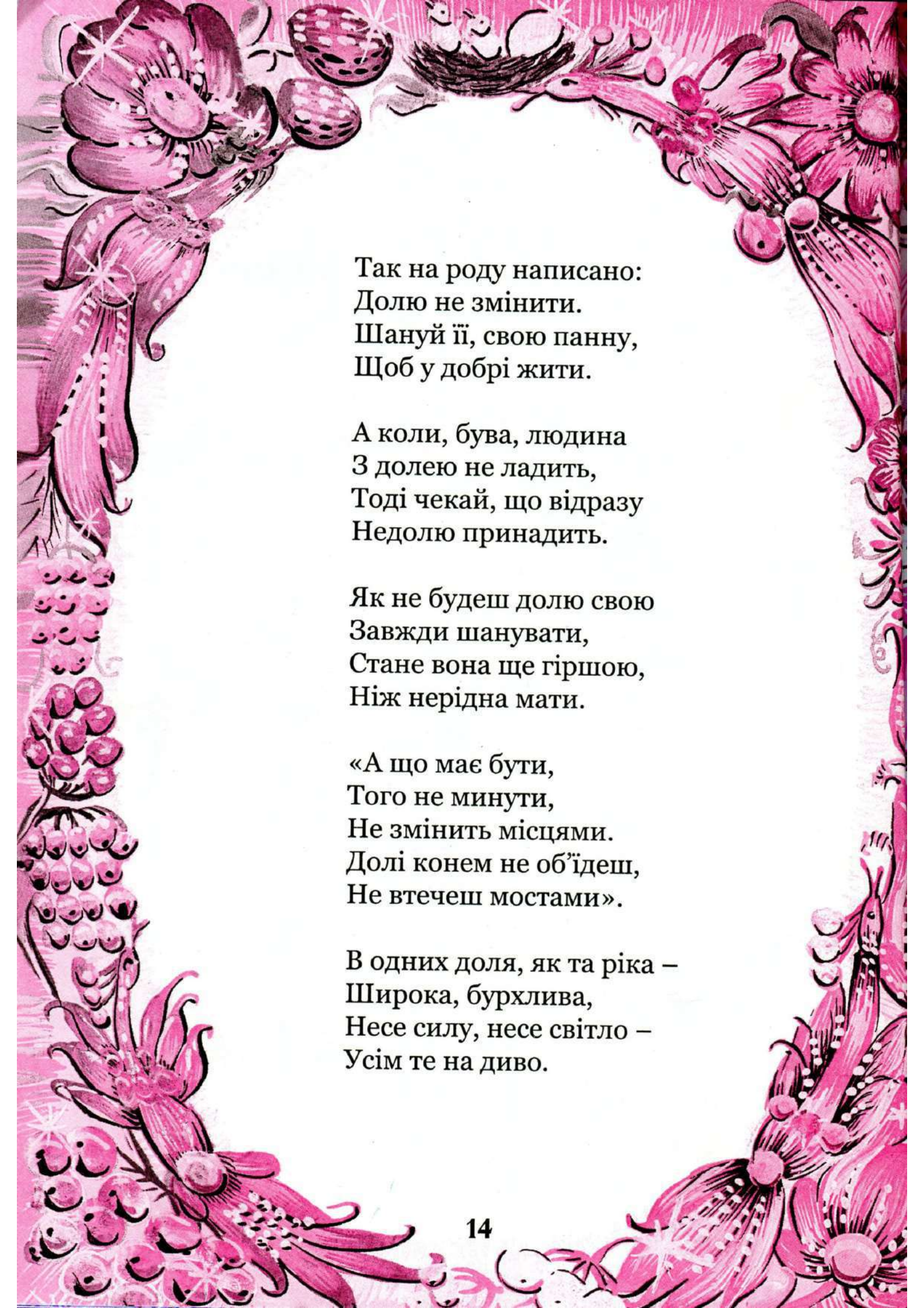
Березі Інні Юхимівні

Засвітилась Зоря –
Народилась Людина,
Народилась і Доля
Із нею єдина.

Яка вона буде?
Лиш Бог один знає,
Він даром безцінним
Дитя наділяє...

По життю піде людина
З долею своєю,
І всі справи, добрі та злі,
Підуть разом з нею.

Твоя доля – то твій талан,
Такий особливий,
Своїм життям світ свій кращим
Зробити можливо.

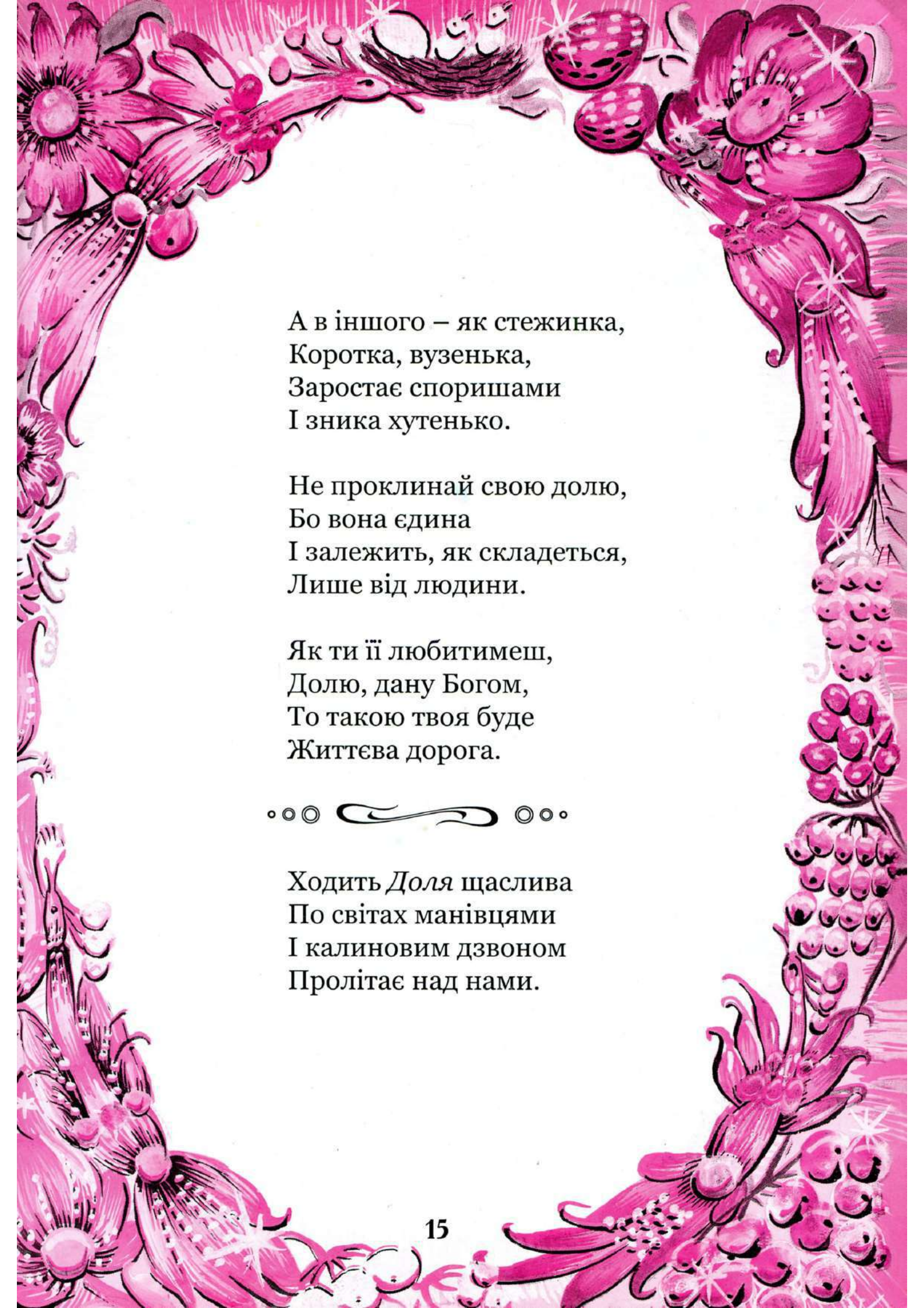
Так на роду написано:
Долю не змінити.
Шануй її, свою панну,
Щоб у добрі жити.

А коли, бува, людина
З долею не ладить,
Тоді чекай, що відразу
Недолю принадить.

Як не будеш долю свою
Завжди шанувати,
Стане вона ще гіршою,
Ніж нерідна мати.

«А що має бути,
Того не минути,
Не змінить місцями.
Долі конем не об'їдеш,
Не втечеш мостами».

В одних доля, як та ріка –
Широка, бурхлива,
Несе силу, несе світло –
Усім те на диво.

А в іншого – як стежинка,
Коротка, вузенька,
Заростає споришами
І зника хутенько.

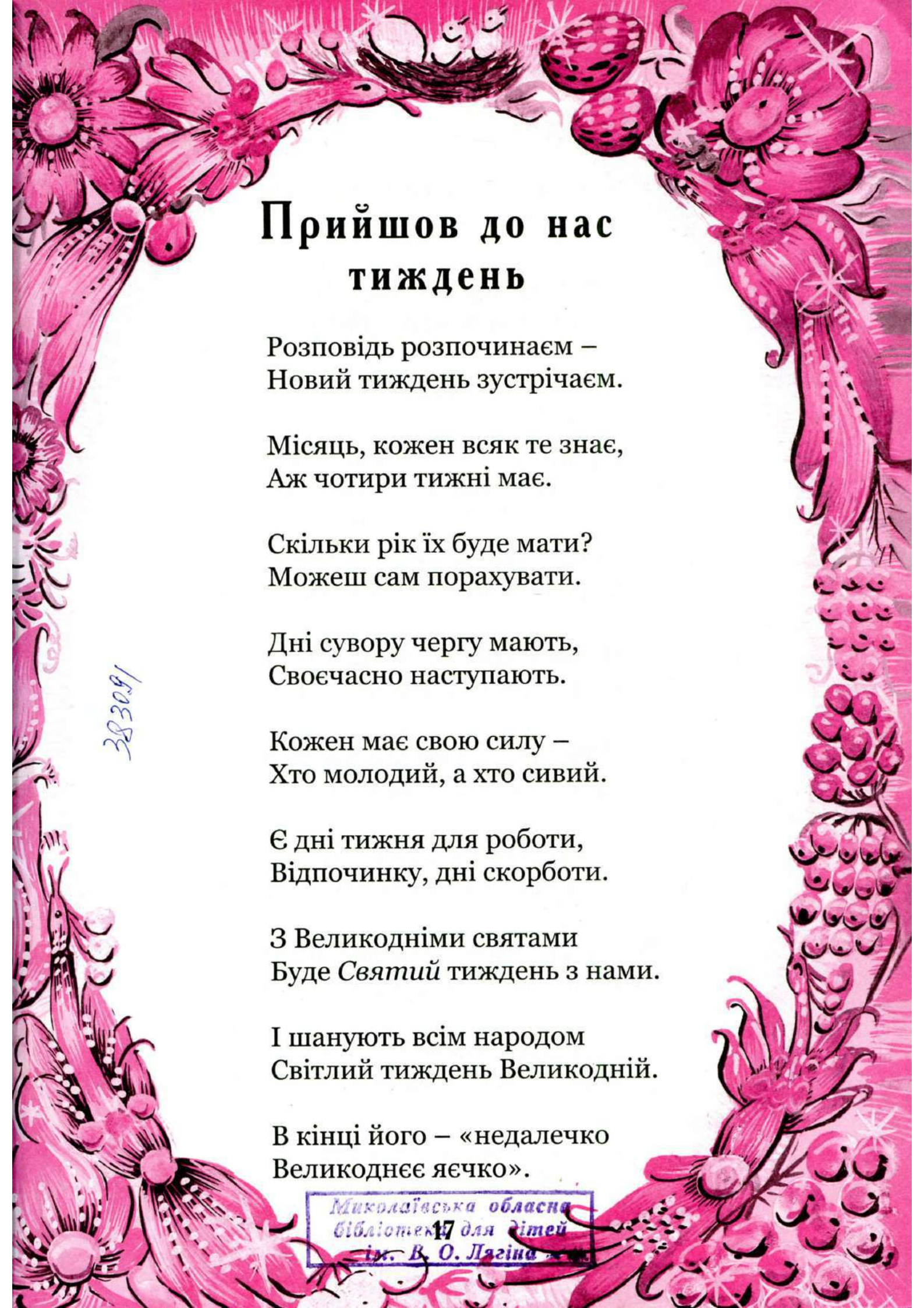
Не проклинай свою долю,
Бо вона єдина
І залежить, як складеться,
Лише від людини.

Як ти її любитимеш,
Долю, дану Богом,
То такою твоя буде
Життєва дорога.

Ходить *Доля* щаслива
По світах манівцями
І калиновим дзвоном
Пролітає над нами.

Прийшов до нас тиждень

Розповідь розпочинаєм –
Новий тиждень зустрічаєм.

Місяць, кожен всяк те знає,
Аж чотири тижні має.

Скільки рік їх буде мати?
Можеш сам порахувати.

Дні сувору чергу мають,
Своєчасно наступають.

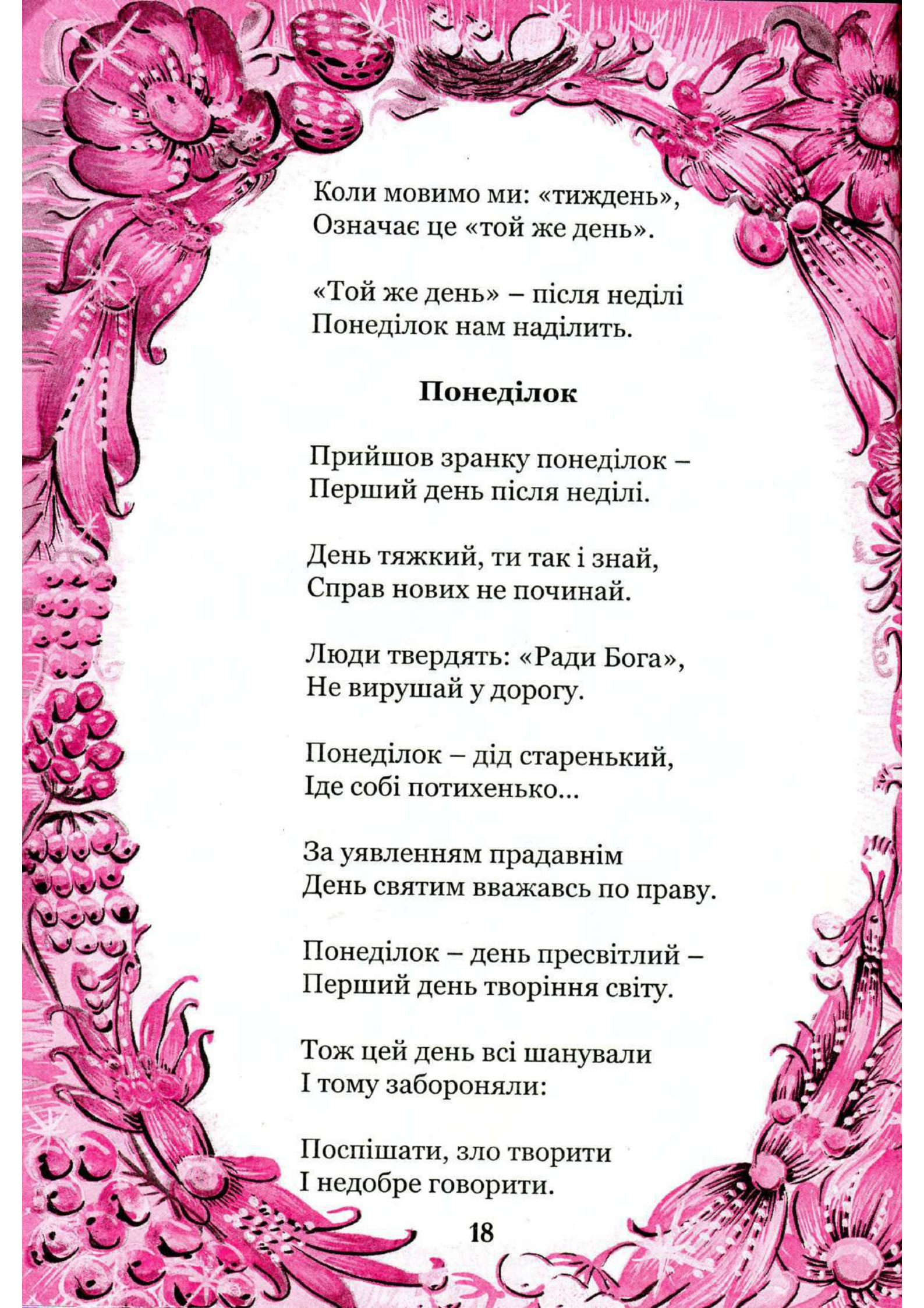
Кожен має свою силу –
Хто молодий, а хто сивий.

Є дні тижня для роботи,
Відпочинку, дні скорботи.

З Великодніми святами
Буде Святий тиждень з нами.

І шанують всім народом
Світлий тиждень Великодній.

В кінці його – «недалечко
Великоднєє яєчко».

Коли мовимо ми: «тиждень»,
Означає це «той же день».

«Той же день» – після неділі
Понеділок нам наділить.

Понеділок

Прийшов зранку понеділок –
Перший день після неділі.

День тяжкий, ти так і знай,
Справ нових не починай.

Люди твердять: «Ради Бога»,
Не вирушай у дорогу.

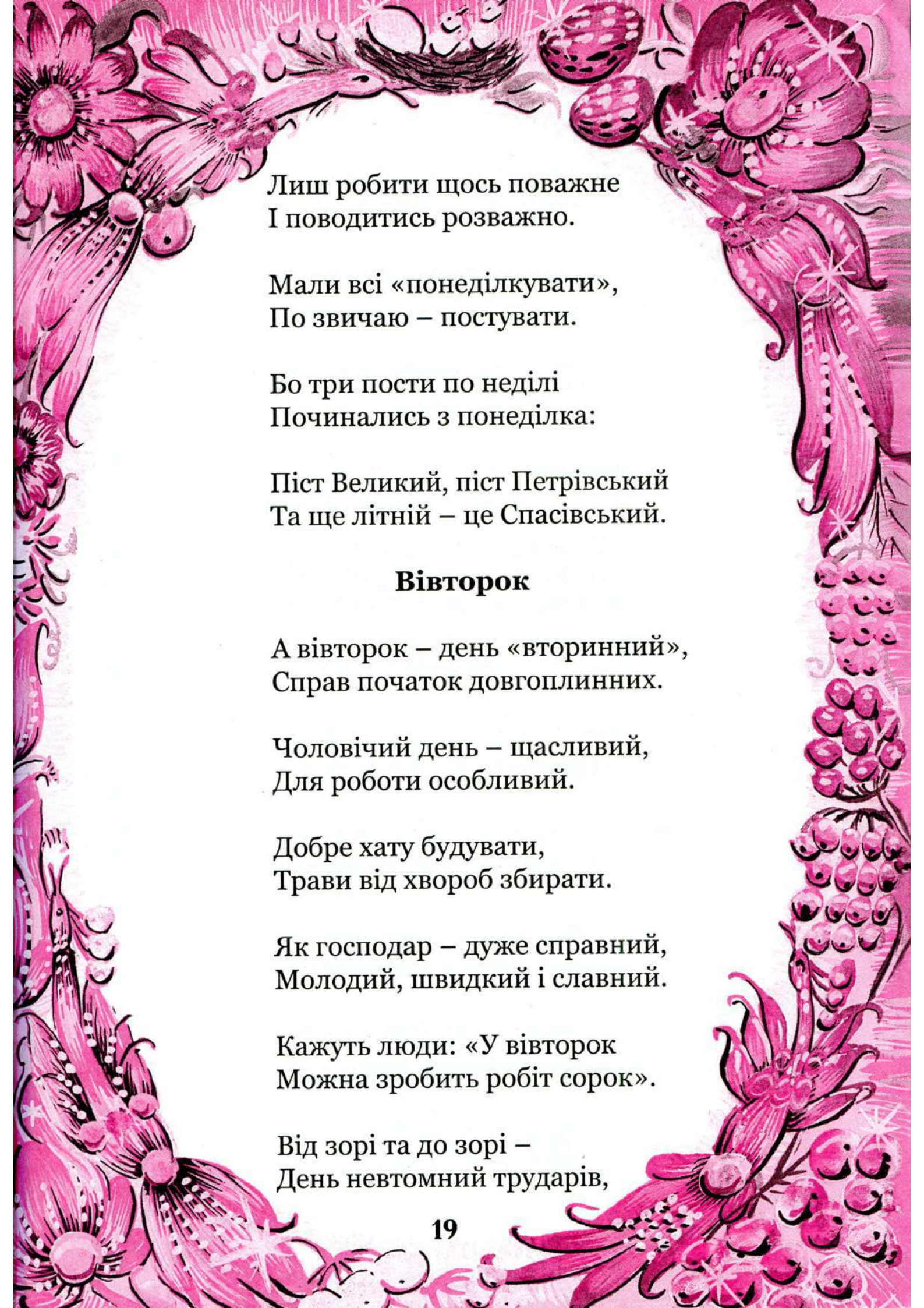
Понеділок – дід старенький,
Іде собі потихенько...

За уявленням прадавнім
День святим вважавсь по праву.

Понеділок – день пресвітлий –
Перший день творіння світу.

Тож цей день всі шанували
І тому забороняли:

Поспішати, зло творити
І недобре говорити.

Лиш робити щось поважне
І поводитись розважно.

Мали всі «понеділкувати»,
По звичаю – постувати.

Бо три пости по неділі
Починались з понеділка:

Піст Великий, піст Петрівський
Та ще літній – це Спасівський.

Вівторок

А вівторок – день «вторинний»,
Справ початок довгоплинних.

Чоловічий день – щасливий,
Для роботи особливий.

Добре хату будувати,
Трави від хвороб збирати.

Як господар – дуже справний,
Молодий, швидкий і славний.

Кажуть люди: «У вівторок
Можна зробити робіт сорок».

Від зорі та до зорі –
День невтомний трударів,

Коли спориться робота,
Щоб до «сьомого аж поту».

День цілісінький в господі
Лад у всьому він наводитьь.

Ввечері від втоми впаде –
Відпочинку буде радий.

Середа

Середа – це «середина»,
Дуже добра й світла днина.

Середа завжди пригожа
Та на господиню схожа.

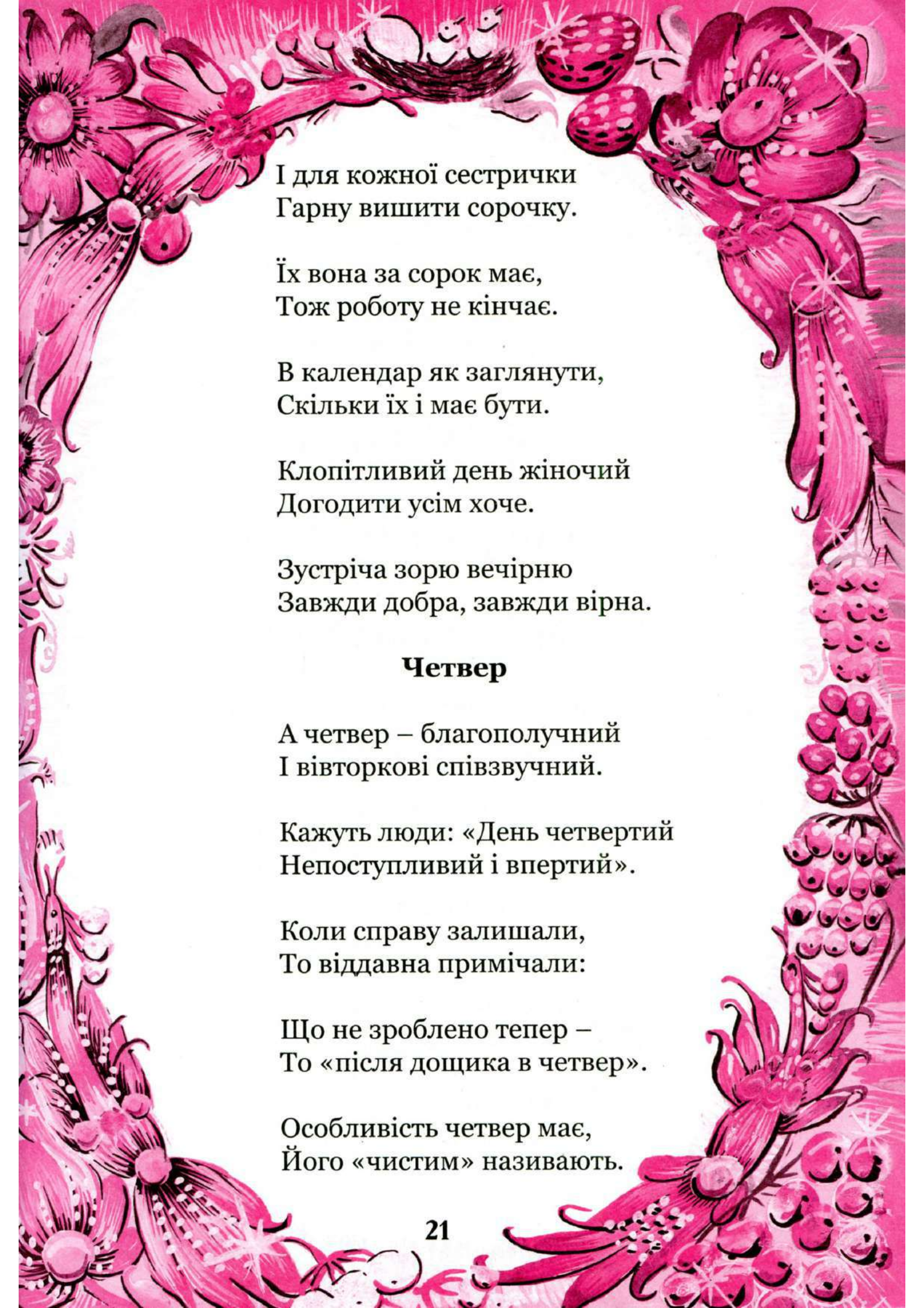
І така вже працюовита,
Хоче все переробити:

Хату чисто побілити
Та білизну позолити*.

Дивні квіти посадити,
Ще й городину полити.

Діточок заколисати,
Ніжну пісню проспівати.

* золити – відбілювати у
золі від соняшника

І для кожної сестрички
Гарну вишити сорочку.

Їх вона за сорок має,
Тож роботу не кінчає.

В календар як заглянути,
Скільки їх і має бути.

Клопітливий день жіночий
Догодити усім хоче.

Зустріча зорю вечірню
Завжди добра, завжди вірна.

Четвер

А четвер – благополучний
І вівторкові співзвучний.

Кажуть люди: «День четвертий
Непоступливий і впертий».

Коли справу залишали,
То віддавна примічали:

Що не зроблено тепер –
То «після дощика в четвер».

Особливість четвер має,
Його «чистим» називають.

У домівках прибирали
І подвір'я підмітали.

Чистота була повсюди.
По звичаю знали люди:

Хто скупається раніше, –
Буде від всіх здоровіший.

У четвер стригли малечу,
Щоб волоссячко – по плечі.

Зодягали на дитину
Новісіньку сорочину.

День для сватання щасливий,
Ніби парубок вродливий.

Як народиться дитина –
Буде доля в неї дивна:

І багата, і красива,
І душею не спесива.

Перед святом Великоднім
Шанували у народі

Й називали цей день з віку
Страсним, Білим та Великим.

П'ятниця

П'ятниця – рахуй день п'ятий,
Нелегким можна вважати.

У народі уявляли,
Що приходила, бувало,

П'ятниця, як жінка сива,
Дуже строга й вимоглива.

Втомленою йшла ходою,
Віщі сни вела з собою.

Не любила, коли пряли,
Хліб вчиняли й випікали.

Бо за це вона карала
І здоров'я позбавляла.

Не мий в п'ятницю волосся,
Щоб воно не посіклося.

Берегли, бо ця коса –
То дівочая краса.

Аж дванадцять п'ятниць маєм,
Що святими називаєм.

Всі – напередодні славних
Свят великих православних.

Субота

День звичайний – це субота,
Нескінченний день роботи.

Справ нових не починали,
А всі старі завершали.

Бо як почнеш нове діло,
То не вистачить й неділі.

Як не встигнеш завершати,
То навіщо й починати.

Наводили лад в господі,
Поралися на городі.

Мили всюди, прибирали,
Смачні страви готували.

Піч в суботу не гуляла,
Хліб родині випікала.

В році є такі суботи –
Поминальні, дні скорботи.

І за звичаєм прадавнім,
Щоб згадати кривих, славних

Та для них в суботню нічку
Запалити ясну свічку.

Неділя

Кажуть люди, що в неділю
Ні до чого «нема діла».

День урочистий, святий
Кожен Богу присвятить.

Світла панна-неділенька –
П'ятниці святої донька.

Необхідно у цю днину
Наділить теплом родину.

Добре слово всім сказати,
З онуками погуляти,

Пригостити пирогами,
Відвідати тата й маму,

У театр, в похід сходити,
Друзів щедро наділити.

Гарна, молода неділя –
День найкращий для дозвілля.

Розповідь свою готова
Закінчити добрим словом:
Із Неділею святою!
Будьте, дітоньки, здорові!

Ін та Клея

У сиву давнину в степах гарячих
Племена проживали хороброї вдачі.
Полюванням, скотарством займались,
У лісах від негоди ховались.

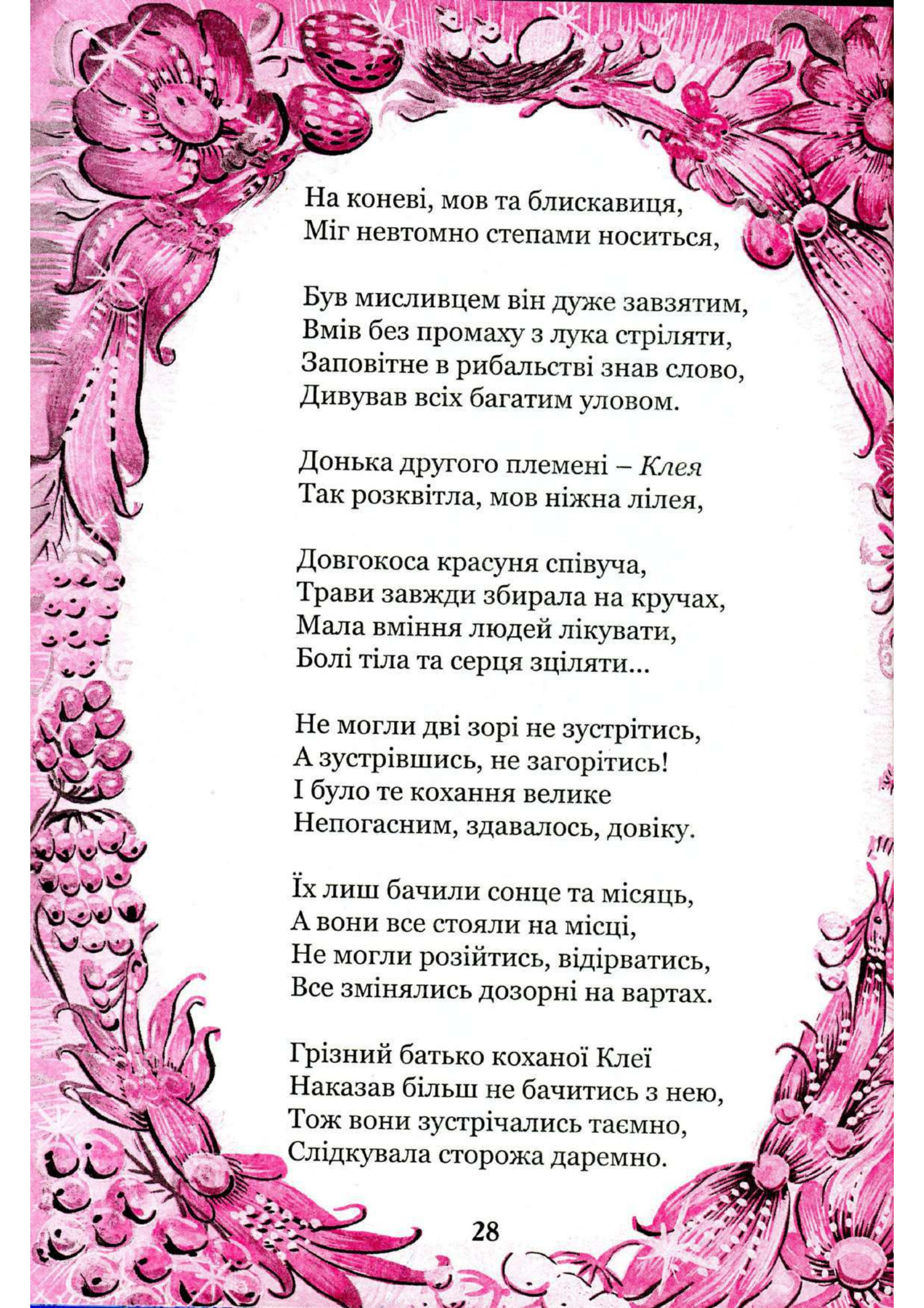
Всі віки племена кочували,
Безліч коней на випас ганяли.
І було їм усього замало –
Між собою завжди воювали.

Ворожнеча велась безупинно,
Неспокійно жилось у родинах.
Владу й силу старійшини мали,
Все на світі уміли та знали:

Як домівку свою захистити,
Як хмільну медовуху зварити,
Зберегти чистоту свого роду...
Сила й міць були їм в нагороду.

І були з двох сторін заборони,
По степах виставлялись кордони.
А в степах – тільки воля та вітер,
Трави росяні, птахи і квіти...

Син старійшини *Ін* синьоокий
Був привітний і дуже високий,
Був відважний, веселий, красивий,
Мав, до того ж, незміряну силу,

На коневі, мов та блискавиця,
Міг невтомно степами носитьсья,

Був мисливцем він дуже завзятим,
Вмів без промаху з лука стріляти,
Заповітне в рибальстві знав слово,
Дивував всіх багатим уловом.

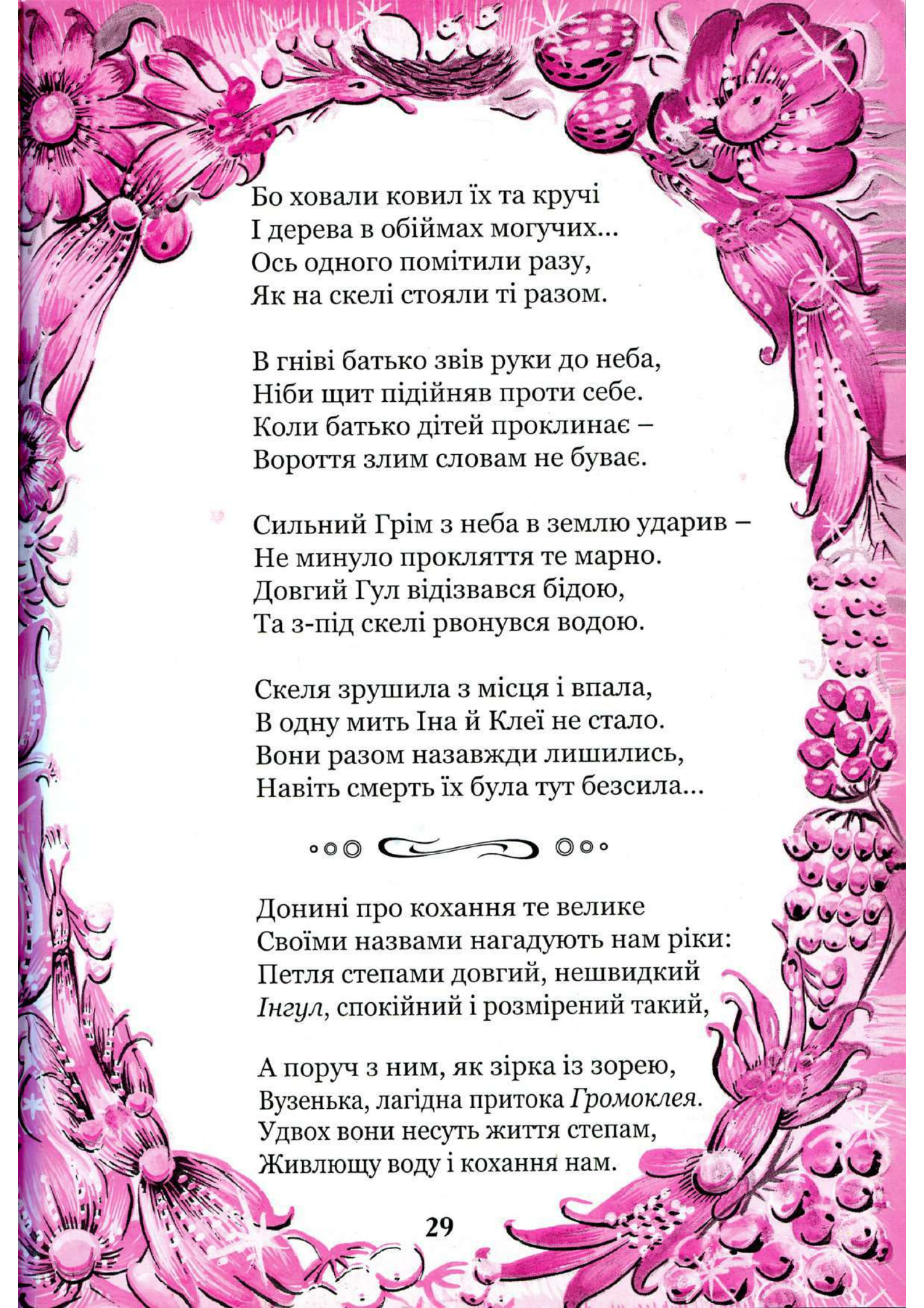
Донька другого племені – *Клея*
Так розквітла, мов ніжна лілея,

Довгокоса красуня співуча,
Трави завжди збирала на кручах,
Мала вміння людей лікувати,
Болі тіла та серця зціляти...

Не могли дві зорі не зустрітись,
А зустрівшись, не загорітись!
І було те кохання велике
Непогасним, здавалось, довіку.

Їх лиш бачили сонце та місяць,
А вони все стояли на місці,
Не могли розійтись, відірватись,
Все змінялись дозорні на вартах.

Грізний батько коханої Клеї
Наказав більш не бачитись з нею,
Тож вони зустрічались таємно,
Слідкувала сторожа даремно.

Бо ховали ковил їх та кручі
І дерева в обіймах могучих...
Ось одного помітили разу,
Як на скелі стояли ті разом.

В гніві батько звів руки до неба,
Ніби щит підійняв проти себе.
Коли батько дітей проклинає –
Вороття злим словам не буває.

Сильний Грім з неба в землю ударив –
Не минуло прокляття те марно.
Довгий Гул відізвався бідую,
Та з-під скелі рвонувся водою.

Скеля зрушила з місця і впала,
В одну мить Іна й Клеї не стало.
Вони разом назавжди лишились,
Навіть смерть їх була тут безсила...

Донині про кохання те велике
Своїми назвами нагадують нам ріки:
Петля степами довгий, нешвидкий
Ингул, спокійний і розмірений такий,

А поруч з ним, як зірка із зорею,
Вузька, лагідна притока *Громоклея*.
Удвох вони несуть життя степам,
Живлющу воду і кохання нам.

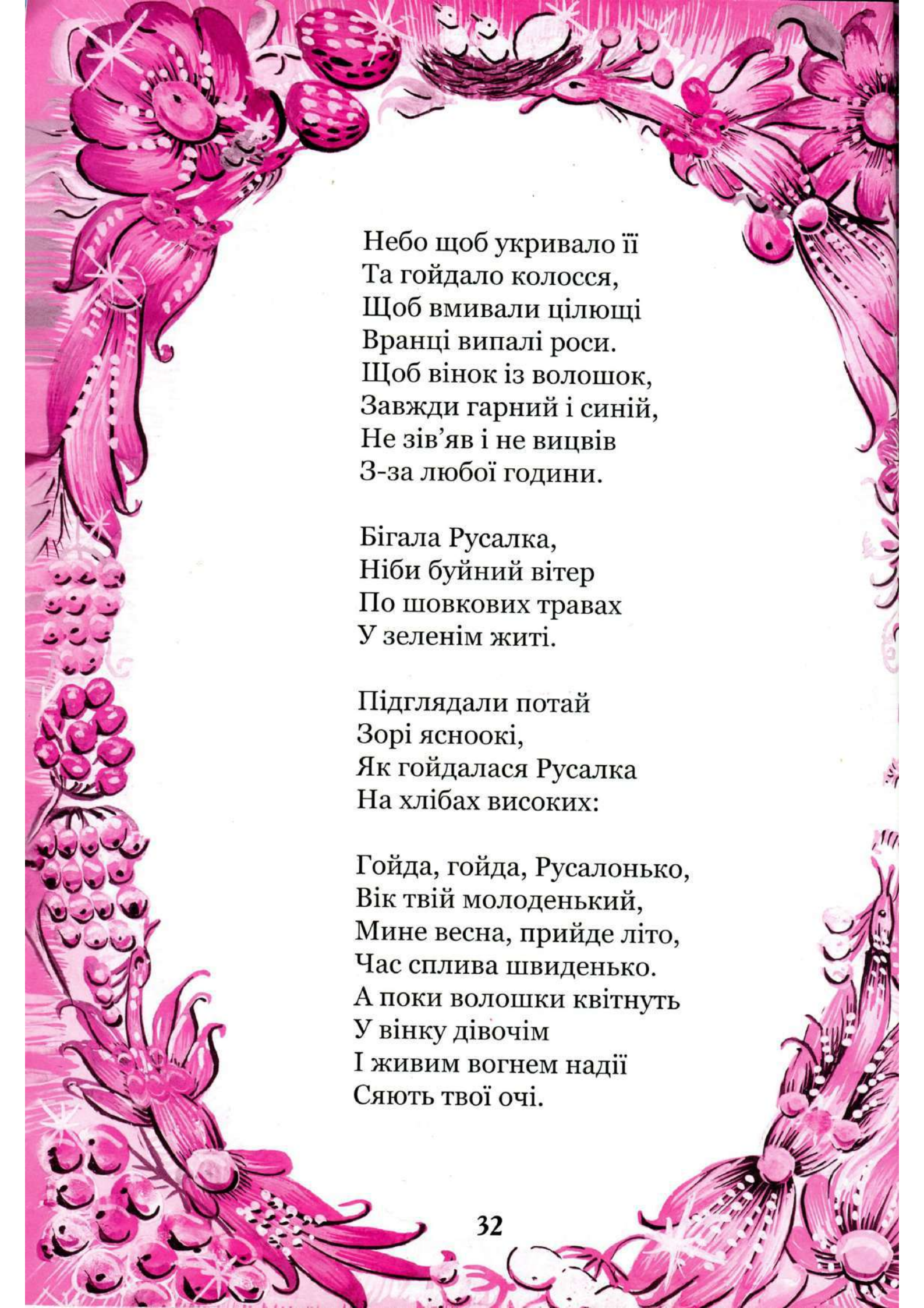

Русалка Степова

*Обласній бібліотеці для дітей
ім. В.О. Лягіна в день 85-річного
славного ювілею присвячую...*

Ніхто вже й не віда,
Звідкіль і коли
З'явилась Русалка
В зеленому житі.
Струнка і красива
У шатах осяйних
Вона тут назавжди
Поселилася жити.

Може, це доля чиясь
Загубилась в житах.
Для неї тут добре,
І ніхто не пита:
– Ти чия і звідкіль,
Чом блукаєш по світу?
А вона лише мріє
У красі оцій жити.

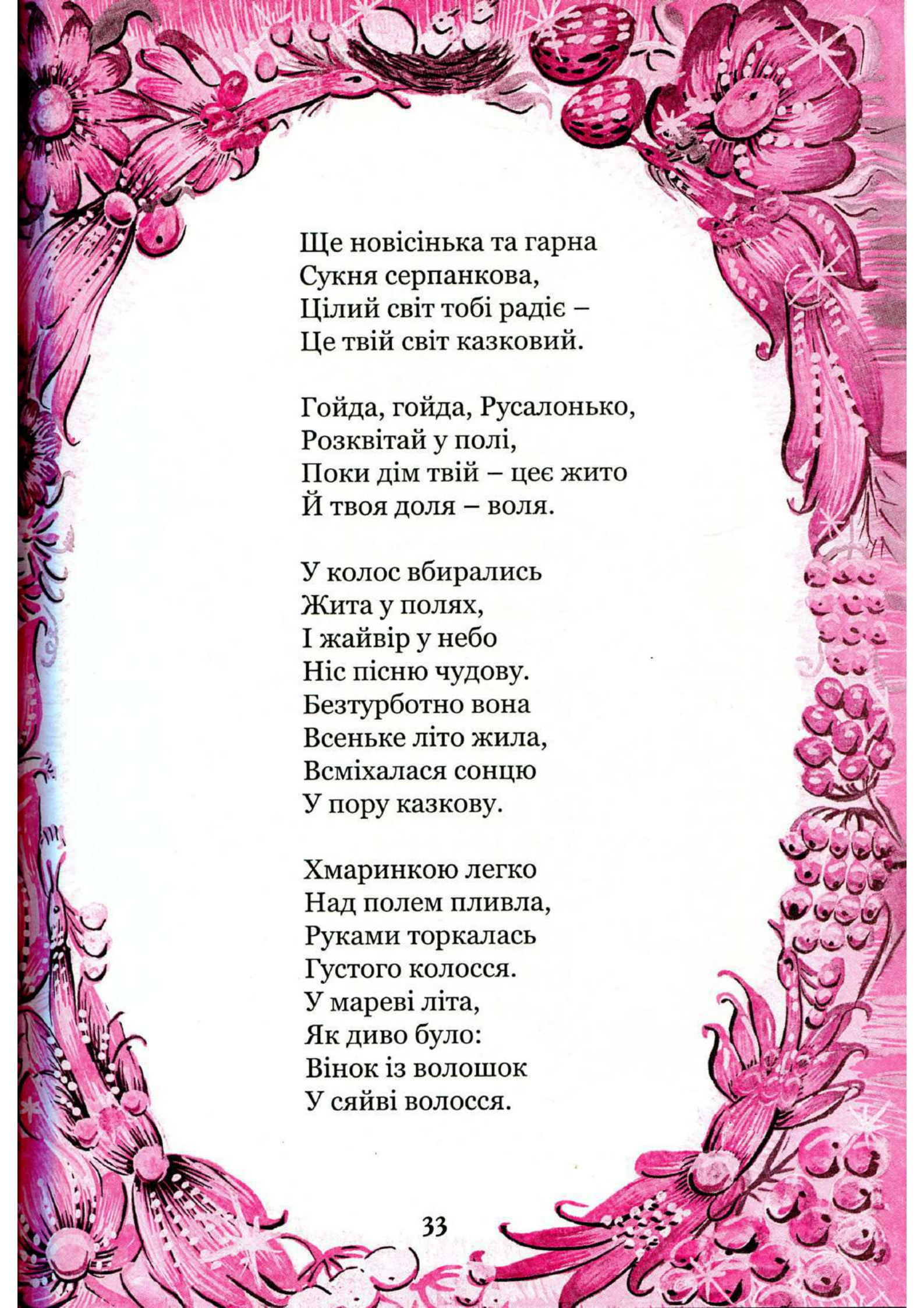

Небо щоб укривало її
Та гойдало колосся,
Щоб вмивали цілющі
Вранці випалі роси.
Щоб вінок із волошок,
Завжди гарний і синій,
Не зів'яв і не вицвів
З-за любої години.

Бігала Русалка,
Ніби буйний вітер
По шовкових травах
У зеленім житі.

Підглядали потай
Зорі ясноокі,
Як гойдалася Русалка
На хлібах високих:

Гойда, гойда, Русалонько,
Вік твій молоденький,
Мине весна, прийде літо,
Час сплива швиденько.
А поки волошки квітнуть
У вінку дівочім
І живим вогнем надії
Сяють твої очі.

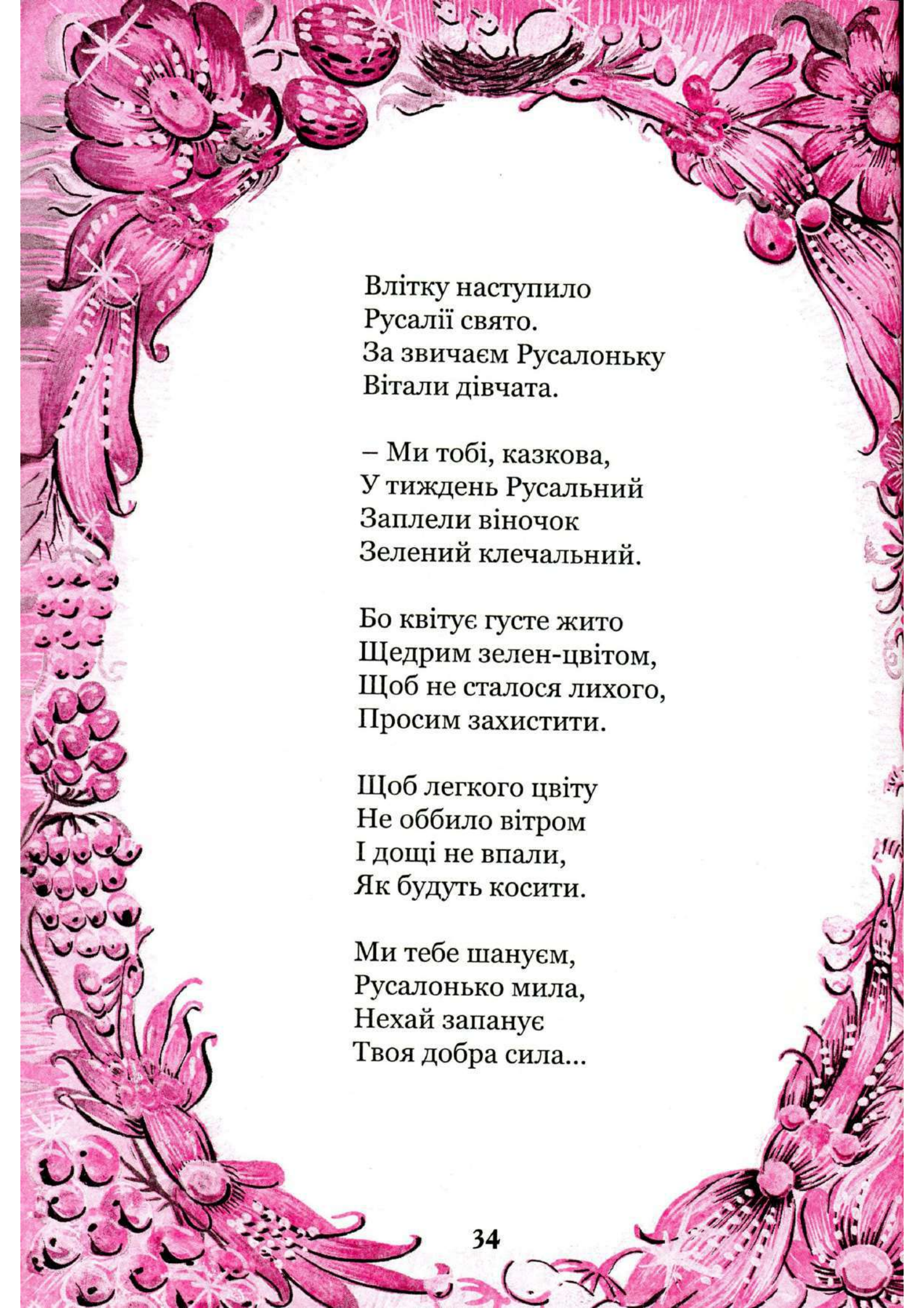

Ще новісінька та гарна
Сукня серпанкова,
Цілий світ тобі радіє –
Це твій світ казковий.

Гойда, гойда, Русалонько,
Розквітай у полі,
Поки дім твій – цеє жито
Й твоя доля – воля.

У колос вбирались
Жита у полях,
І жайвір у небо
Ніс пісню чудову.
Безтурботно вона
Всеньке літо жила,
Всміхалася сонцю
У пору казкову.

Хмаринкою легко
Над полем пливла,
Руками торкалась
Густого колосся.
У мареві літа,
Як диво було:
Вінок із волошок
У сяйві волосся.

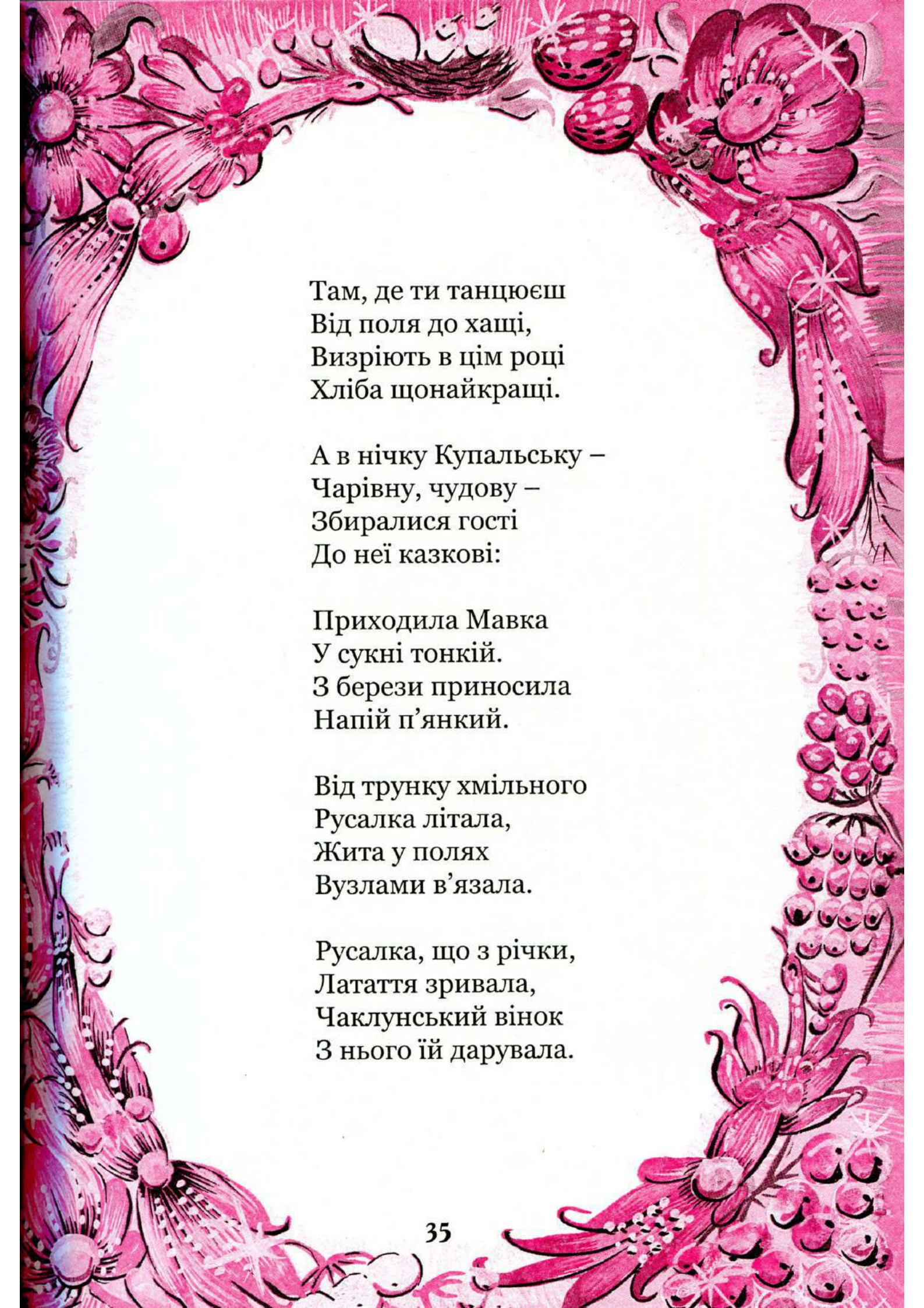
Влітку наступило
Русалії свято.
За звичаєм Русалоньку
Вітали дівчата.

– Ми тобі, казкова,
У тиждень Русальний
Заплели віночок
Зелений клечальний.

Бо квітує густе жито
Щедрим зелен-цвітом,
Щоб не сталося лихого,
Просим захистити.

Щоб легкого цвіту
Не оббило вітром
І дощі не впали,
Як будуть косити.

Ми тебе шануєм,
Русалонько мила,
Нехай запанує
Твоя добра сила...

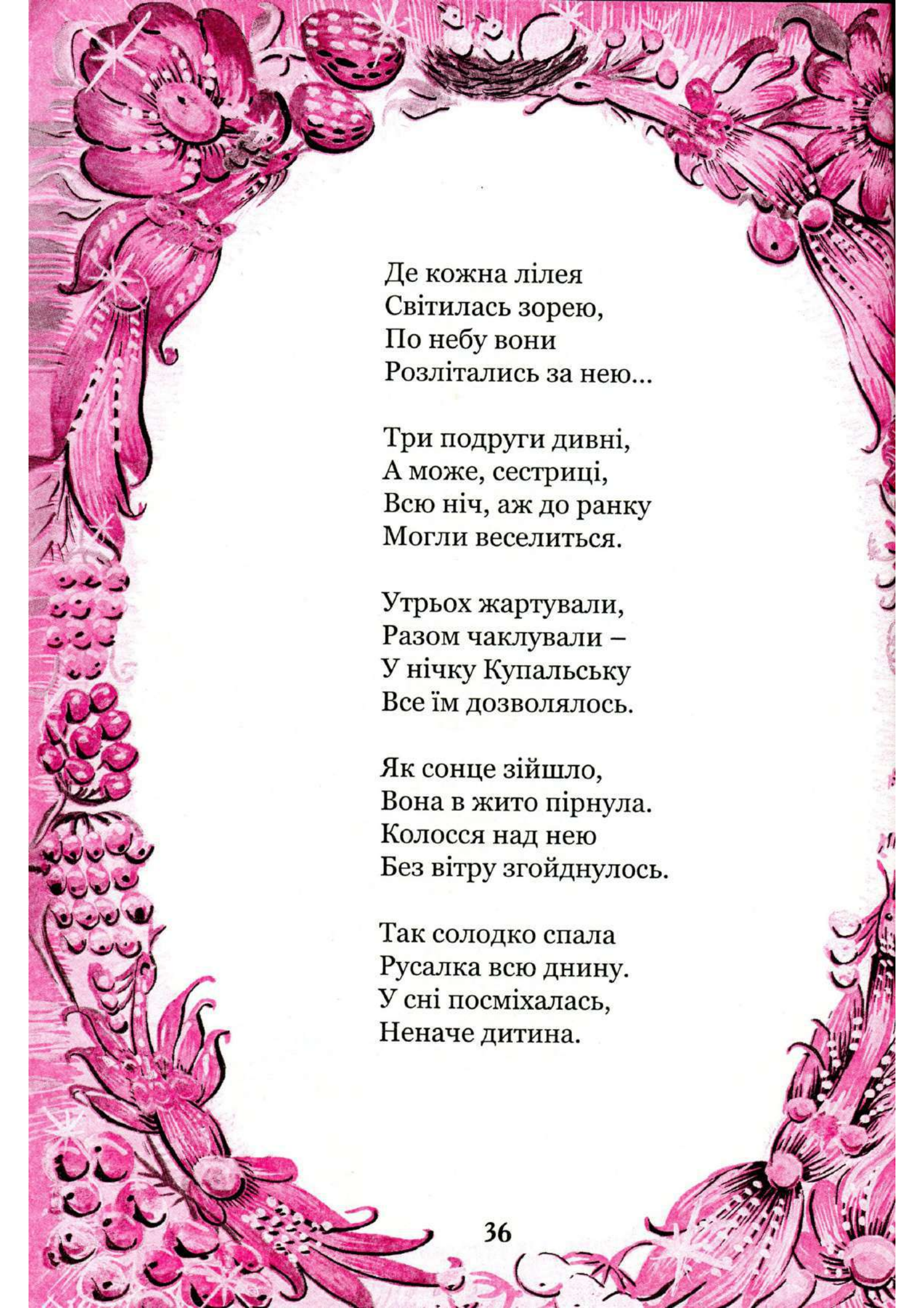
Там, де ти танцюєш
Від поля до хащі,
Визріють в цім році
Хліба щонайкращі.

А в нічку Купальську –
Чарівну, чудову –
Збиралися гості
До неї казкові:

Приходила Мавка
У сукні тонкій.
З берези приносила
Напій п'янкий.

Від трунку хмільного
Русалка літала,
Жита у полях
Вузлами в'язала.

Русалка, що з річки,
Латаття зривала,
Чаклунський вінок
З нього їй дарувала.

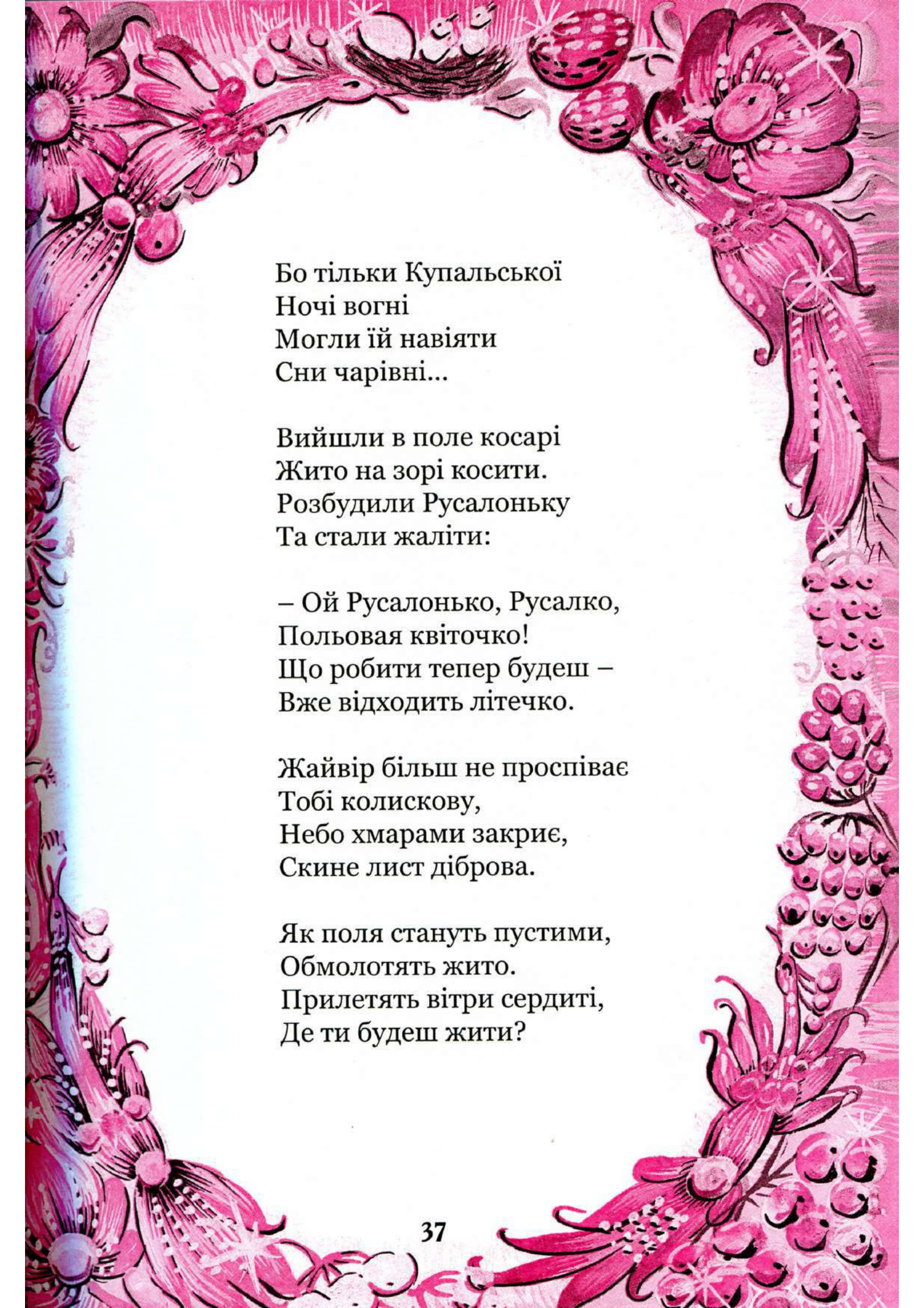
Де кожна лілея
Світилась зорею,
По небу вони
Розлітались за нею...

Три подруги дивні,
А може, сестриці,
Всю ніч, аж до ранку
Могли веселиться.

Утрюх жартували,
Разом чаклували –
У нічку Купальську
Все їм дозволялось.

Як сонце зійшло,
Вона в жито пірнула.
Колосся над нею
Без вітру згойднулось.

Так солодко спала
Русалка всю днину.
У сні посміхалась,
Неначе дитина.

Бо тільки Купальської
Ночі вогні
Могли їй навіяти
Сни чарівні...

Вийшли в поле косарі
Жито на зорі косити.
Розбудили Русалоньку
Та стали жаліти:

– Ой Русалонько, Русалко,
Польовая квіточко!
Що робити тепер будеш –
Вже відходить літечко.

Жайвір більш не проспівав
Тобі колискову,
Небо хмарами закриє,
Скине лист діброва.

Як поля стануть пустими,
Обмолотять жито.
Прилетять вітри сердиті,
Де ти будеш жити?

Мавка спатиме у лісі,
У дуплі сухому.
Аж до весни замурує
Мороз її в ньому.

А Русалка водяная
Осоку постелить
І під льодом буде спати
На м'якій постелі.

Твоє життя разом з житом
Уже пережите.
Русалоньки сумна доля –
Злітати за вітром.

У валки тугі упасти
Із скошеним житом.
Ми робимо свою справу:
Час прийшов косити.

– Я від холоду сховаюсь
В маленькій зернині,
Та у землю впаду –
Із нею віднині.

Земля – щедра мати,
У лоно приймає,
Нове з неї знову
Життя проростає.

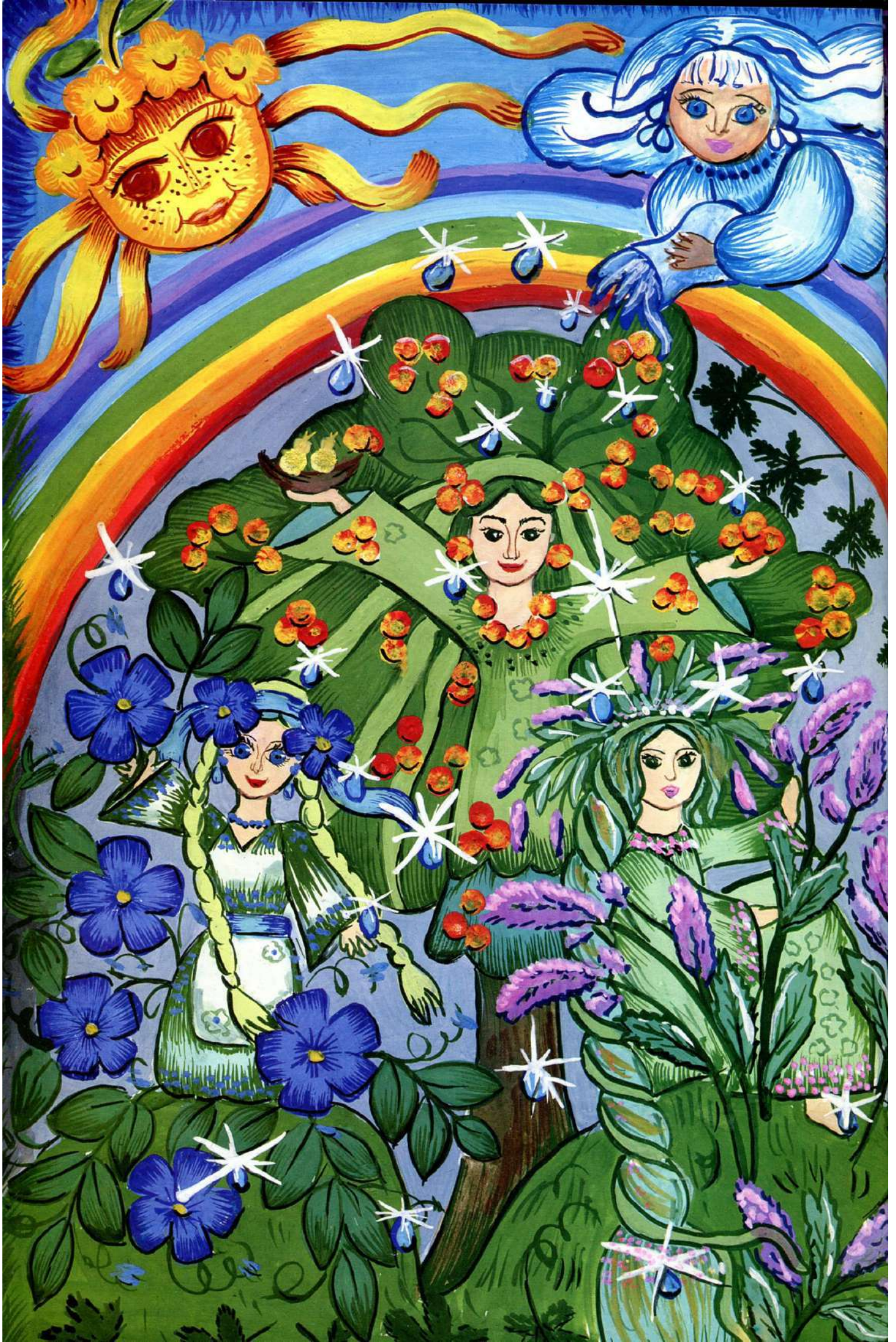
Не загину восени,
І взимку – нізащо!
Моя доля по весні
Забуя ще краще.

Зійде жито смарагдове –
Хлібові основа.
І я буду красуватись,
Буду жити знову.

Гребінцем своїм чаклунським
Хліба розчесала,
Стиглу хвилю за хвилею
Полями прогнала.

Зникла степова Русалка
Стежкою крізь жито...
А косарі, співаючи,
Почали косити.

Золота ряска*

У неділю рано,
Іще не світало,
Мачуха трьом дочкам
Роботу давала:

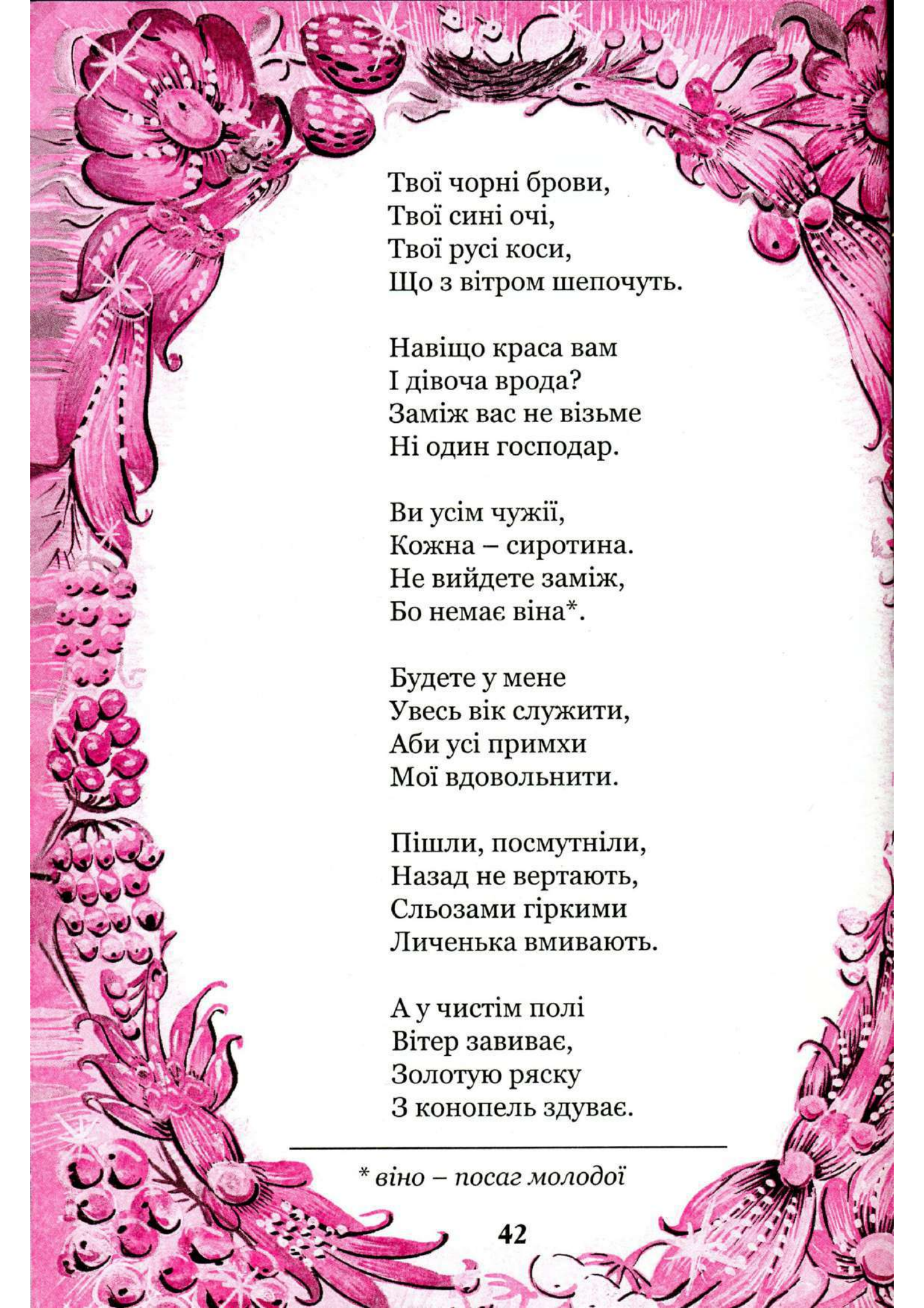
Ідїть, ледащиці,
У зелене поле,
Де коноплі буйно
Квітують на волі.

Вбережіть сьогодні
Ряску золотую,
Вона набирає
Силу чарівную.

Зберіть оту ряску,
Принесіть в дарунок.
Я для себе з неї
Приготую трунок.

Як молодик зійде,
Тоді почаклюю,
Заберу я вашу
Красу молодую –

* Золота ряска – пилок із
цвіту коноплі

Твої чорні брови,
Твої сині очі,
Твої русі коси,
Що з вітром шепочуть.

Навіщо краса вам
І дівоча врода?
Заміж вас не візьме
Ні один господар.

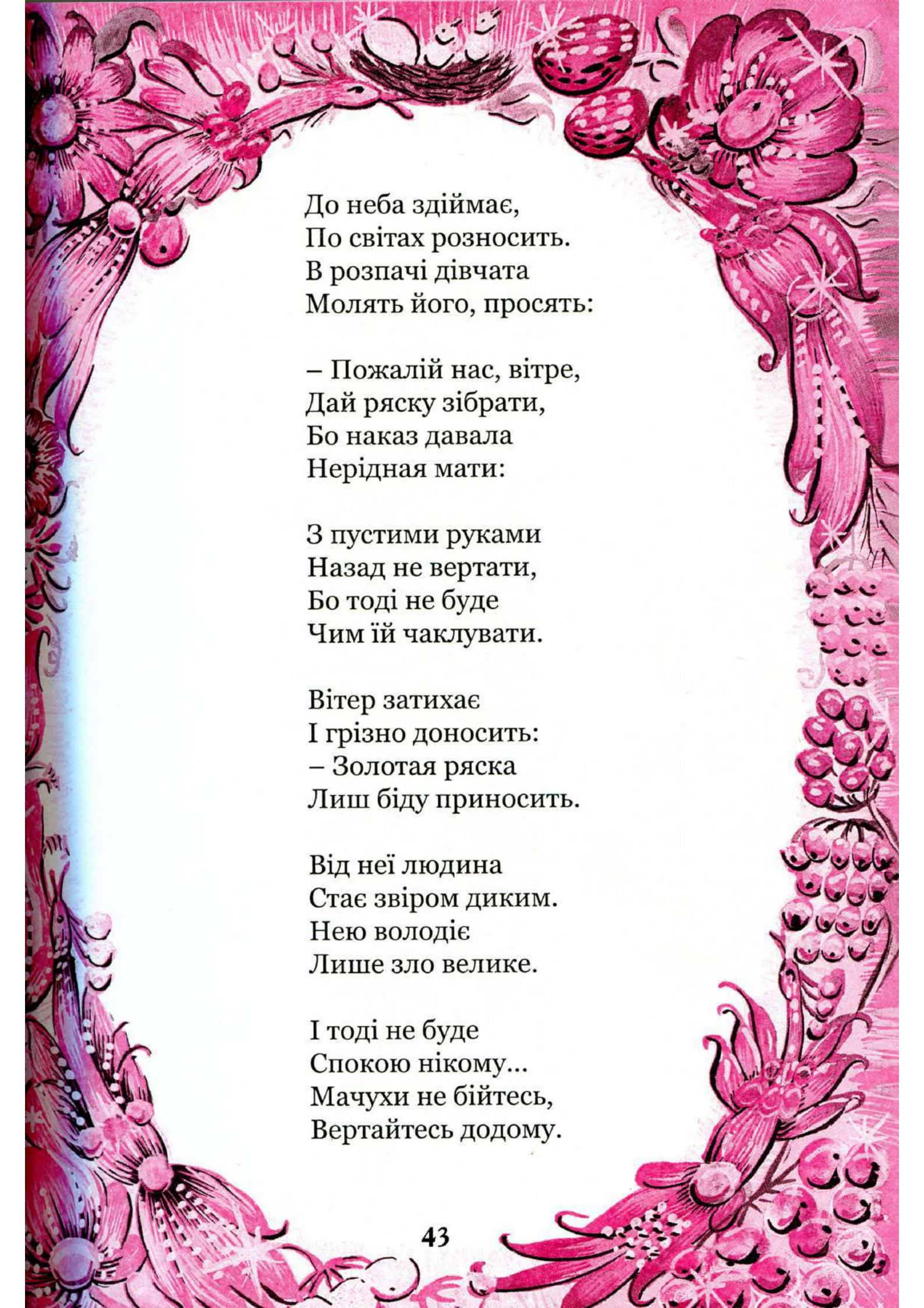
Ви усім чужії,
Кожна – сиротина.
Не вийдете заміж,
Бо немає віна*.

Будете у мене
Увесь вік служити,
Аби усі примхи
Мої вдовольнити.

Пішли, посмутніли,
Назад не вертають,
Сльозами гіркими
Личенька вмивають.

А у чистім полі
Вітер завиває,
Золотую ряску
З конопель здуває.

* віно – посаг молодії

До неба здіймає,
По світах розносить.
В розпачі дівчата
Молять його, просять:

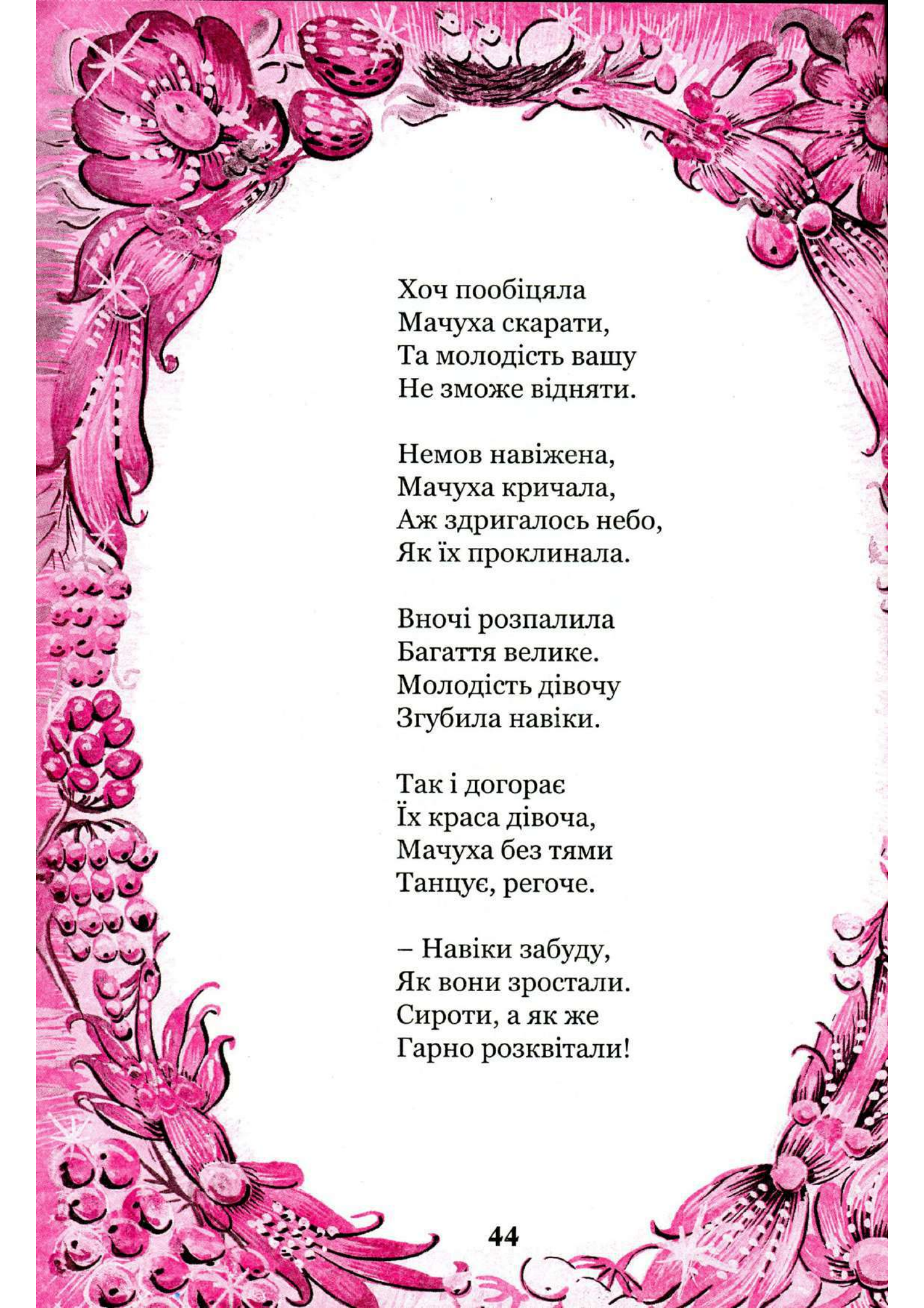
– Пожалій нас, вітре,
Дай ряску зібрати,
Бо наказ давала
Нерідная мати:

З пустими руками
Назад не вертати,
Бо тоді не буде
Чим їй чаклувати.

Вітер затихає
І грізно доносить:
– Золотая ряска
Лиш біду приносить.

Від неї людина
Стає звіром диким.
Нею володіє
Лише зло велике.

І тоді не буде
Спокою нікому...
Мачухи не бійтесь,
Вертайтеся додому.

Хоч пообіцяла
Мачуха скарати,
Та молодість вашу
Не зможе відняти.

Немов навіжена,
Мачуха кричала,
Аж здригалось небо,
Як їх проклинала.

Вночі розпалила
Багаття велике.
Молодість дівочу
Згубила навіки.

Так і догорає
Їх краса дівоча,
Мачуха без тями
Танцує, регоче.

– Навіки забуду,
Як вони зростали.
Сироти, а як же
Гарно розквітали!

Попілець зібрала,
З долоні здмухнула –
Щоб про юну вроду
Й від людей не чула.

Упав дрібен дощик,
Сонечко заграло,
На тім страшнім місці
Веселочка встала

Та зійшло три зілля,
Яких ще не знали,
Щоб на світі люди
Добром їх згадали.

Що одне – барвінок,
А другеє – м'ята,
Ну, а третє зілля
Рай-деревом звати.

Для дівчат – прикраса,
Для недужих – ліки.

А ця казка давня –
Усім для утіхи.

Про Весняника й Веснянку

Весняну чудову казку
Розповім вам, діти,
Бо так щиро умієте
Ви Весні радіти,
І сонечку, і хмарині,
Й квіточці кульбаби,
Голубій прозорій днині,
Що до себе вабить.

А ця казка дуже проста,
Щоб ви, діти, знали,
Як *Весняник з Веснянкою*
Весну закликали.
Наші добрі нові друзі,
Маленькі, завзяті,
І вас візьмуть у подорож
Весну зустрічати.

Після Стрітення* ця казка
Сили набирає,
Коли Весна в нашім краї
Зиму проганяє.

* Стрітення (15 лютого) –
день, коли Зима з Літом
зустрічаються

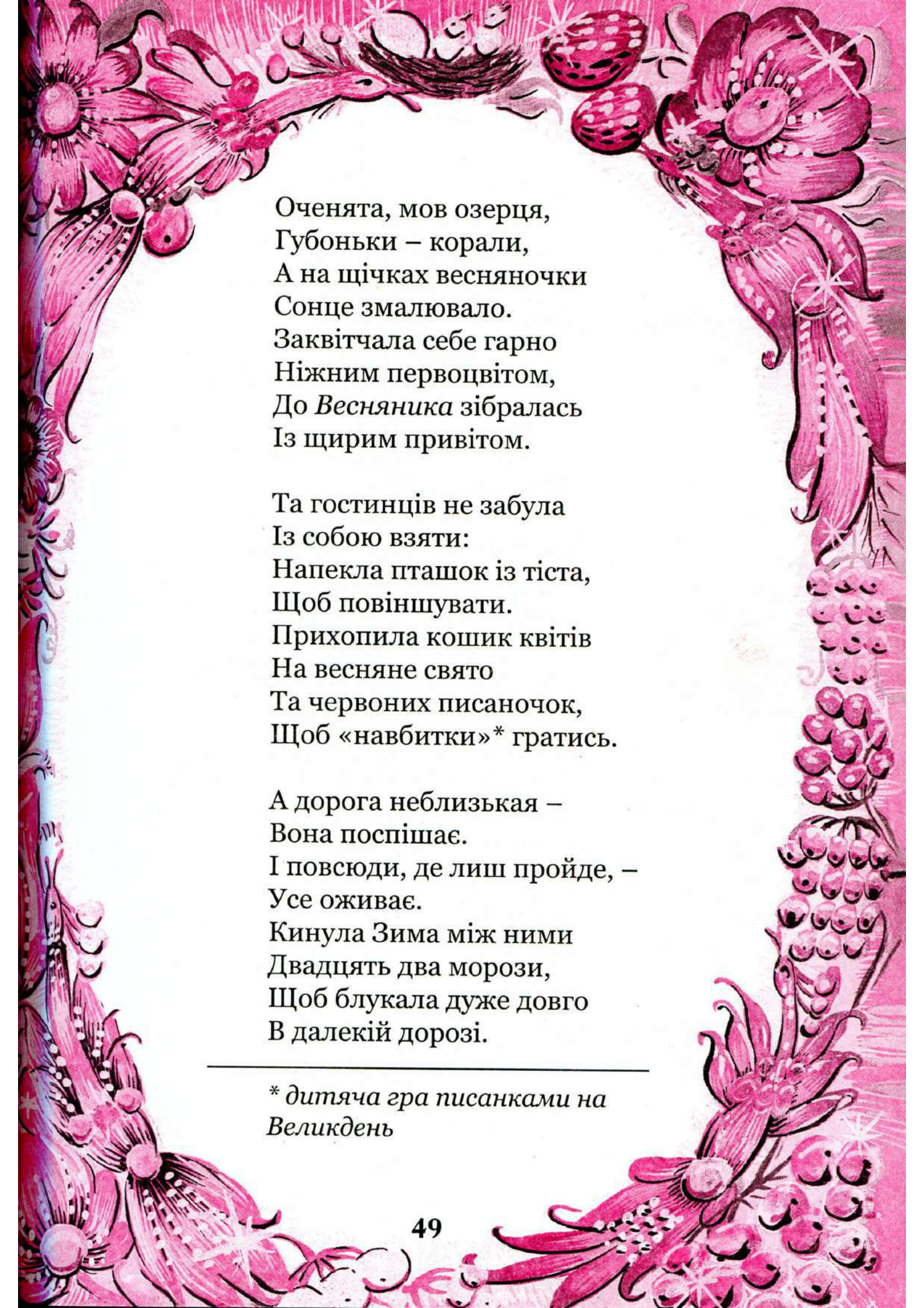

Коли Лютий подобріє,
Півень стрепенеться
І з калюжі на порозі
Водиці нап'ється...

Жив *Весняник* працювитий
Один за горами,
Зігрівав всі дні холодні
Теплими вітрами.
Весняник із гір в долину
Виганяв отари,
І вони паслись повільно,
Мов білії хмари.
Сопілочка калинова
Солов'єм співає,
На чабанській патериці
Зелен-листя грає.

Та сопілка-чарівниця
Серцю сповіщає,
Що *Весняночка* на нього
Вже давно чекає.

Наша мила *Весняночка*
Вродилася в полі,
Як зіронька промениста,
Як дитя на волі.

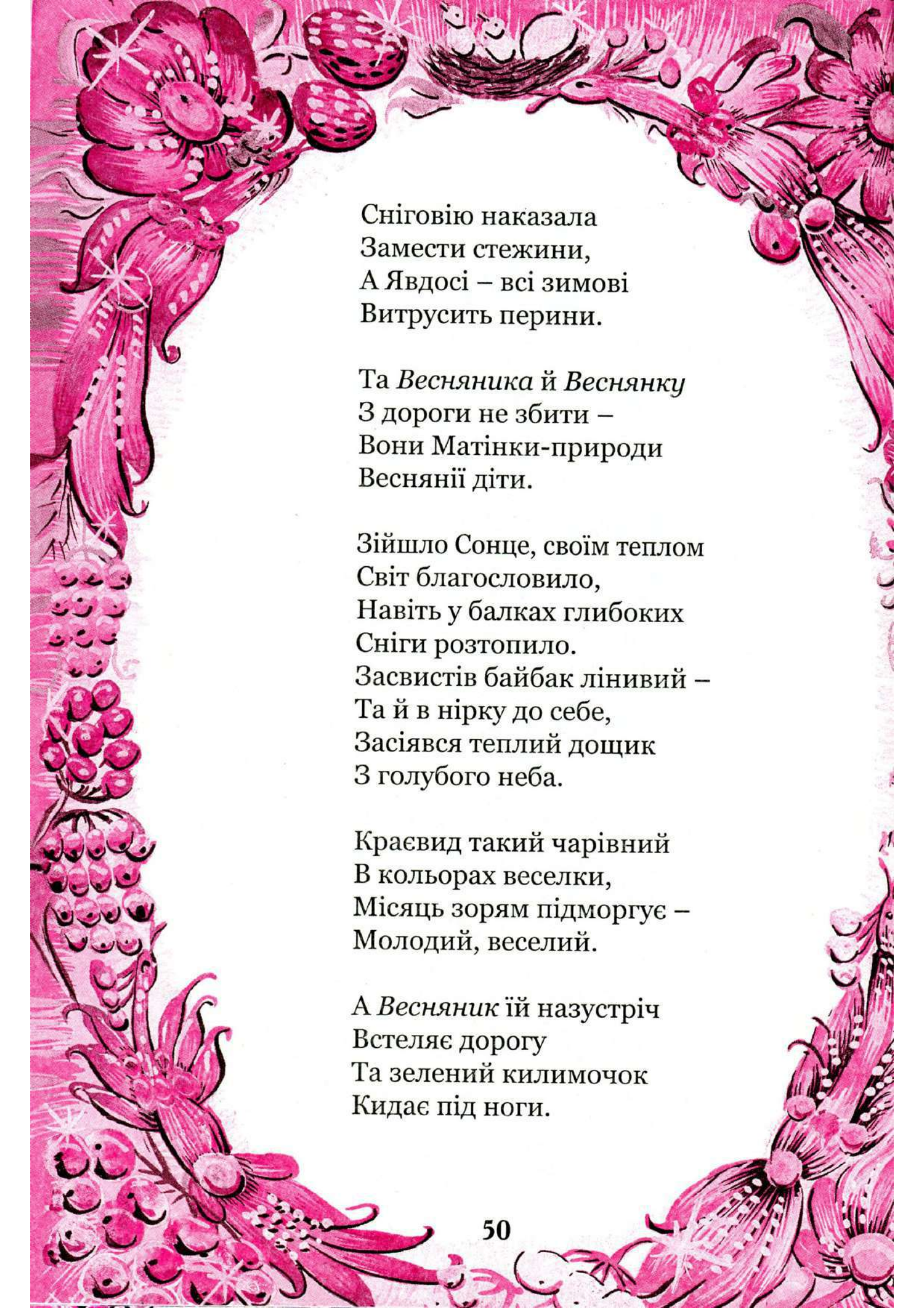

Оченята, мов озерця,
Губоньки – корали,
А на щічках весняночки
Сонце змалювало.
Заквітчала себе гарно
Ніжним первоцвітом,
До *Весняника* зібралась
Із щирим привітом.

Та гостинців не забула
Із собою взяти:
Напекла пташок із тіста,
Щоб повіншувати.
Прихопила кошик квітів
На весняне свято
Та червоних писаночок,
Щоб «навбитки»* гратись.

А дорога неблизькая –
Вона поспішає.
І повсюди, де лиш пройде, –
Усе оживає.
Кинула Зима між ними
Двадцять два морози,
Щоб блукала дуже довго
В далекій дорозі.

* *дитяча гра писанками на
Великдень*

Сніговію наказала
Замести стежини,
А Явдосі – всі зимові
Витрусить перини.

Та *Весняника* й *Веснянку*
З дороги не збити –
Вони Матінки-природи
Веснянії діти.

Зійшло Сонце, своїм теплом
Світ благословило,
Навіть у балках глибоких
Сніги розтопило.
Засвистів байбак лінивий –
Та й в нірку до себе,
Засіявся теплий дощик
З голубого неба.

Краєвид такий чарівний
В кольорах веселки,
Місяць зорям підморгує –
Молодий, веселий.

А *Весняник* їй назустріч
Встеляє дорогу
Та зелений килимочок
Кидає під ноги.

Щоб легенько *Весняночка*
По ньому ступала,
З-під слідів від її ніжок
Зела виростали.

Найняв вітри веселії,
Щоб на скрипці грали,
Коли прийде *Весняночка* –
Усім сповіщали.
Поспішали зустрітися
Та погомоніти,
Що Весна вже наступила,
А за нею – Літо.

Щоб натішитися вволю,
Весну прославляти,
Із веснянками-піснями
Пташок випускати.

Зустрілися, привітались,
На пагорбі стали.
Їм Сонечко посміхнулось...

І Весна настала...

Казка на канікулах

На канікули зберуся
І поїду до бабусі.
Зовсім близько це від міста,
Тож говорять – «передмістя».

У тролейбус я сідаю,
За годину приїжджаю.
А бабуся у гостину
Вигляда мене щоднини.

Лагідно так обіймає
І гостинці завжди має.
Розведе бабуся руки:
«Як ти виросла, онуко!»

Що я виросла – радію,
На це маю я надію.
Я себе тут відчуваю,
Ніби в казку поринаю...

Дім бабусин особливий,
Він, як терем той, красивий.
Розмістився у садочку,
Ніби лялька у віночку.

Цілий день у всі віконця
Лле своє проміння сонце.
Ласкою від нього віє,
І мені тут всі радіють.

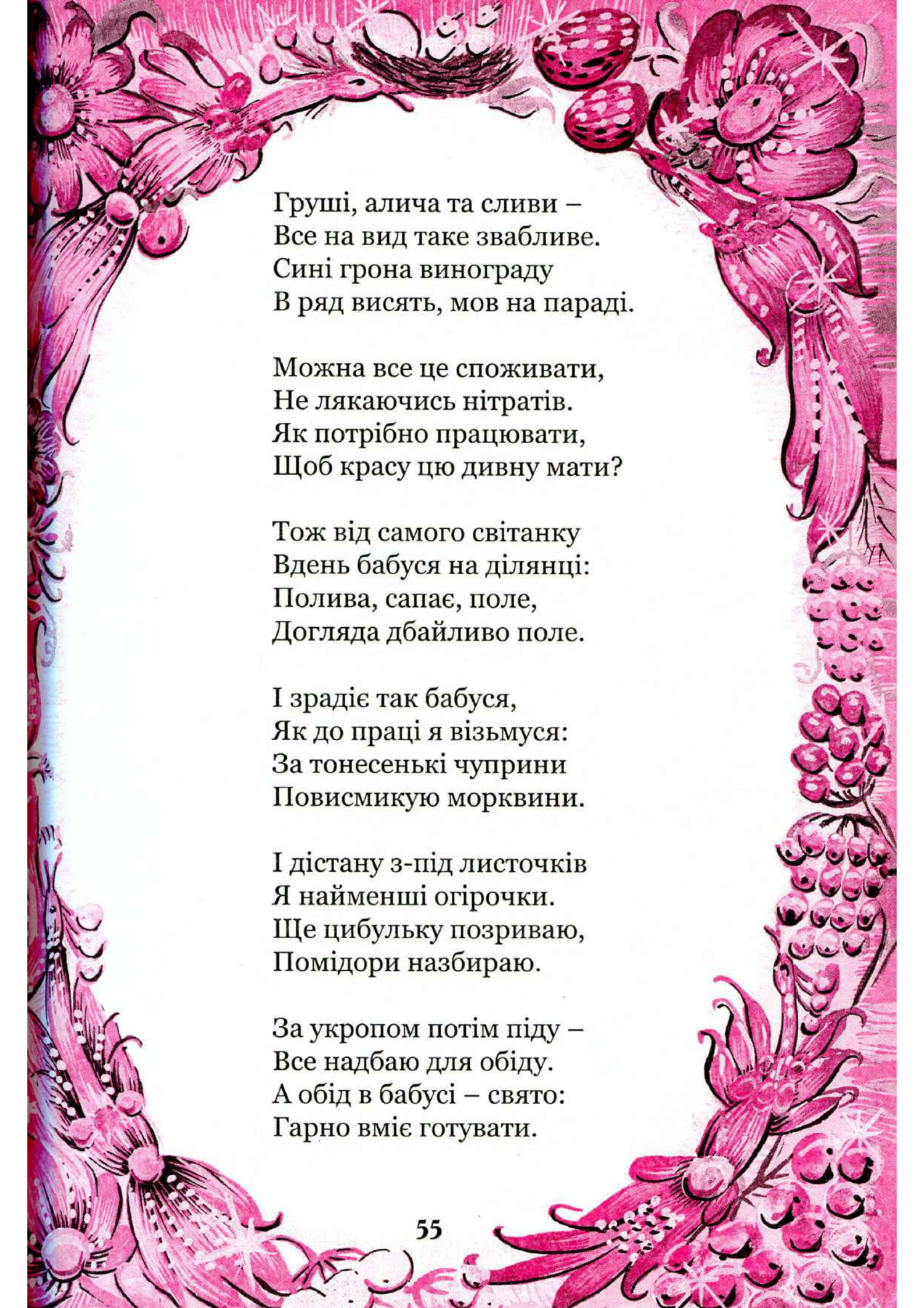
В мене є своя кімната,
Де люблю відпочивати.
Тут, у схованці неначе, —
Книги всі мої дитячі.

Іграшки, малі й великі,
Проживають тут без ліку.
І коли я приїжджаю,
То вони мене чекають.

А надворі квітнуть квіти,
Дуже гарно і привітно.
Все посаджено рівненько,
Все полито, скрізь чистенько.

І на кожній з диво-грядок
Лад панує і порядок.
Найсмачніші на городі
Полуниці рясно родять.

Яблука такі червоні,
Аж горять від них долоні.
Персики яскравощокі
Визирають хитро збоку.

Груші, алича та сливи –
Все на вид таке звабливе.
Сині грона винограду
В ряд висять, мов на параді.

Можна все це споживати,
Не лякаючись нітратів.
Як потрібно працювати,
Щоб красу цю дивну мати?

Тож від самого світанку
Вдень бабуся на ділянці:
Полива, сапає, поле,
Догляда дбайливо поле.

І зрадіє так бабуся,
Як до праці я візьмуся:
За тонесенькі чуприни
Повисмикую морквини.

І дістану з-під листочків
Я найменші огірочки.
Ще цибульку позриваю,
Помідори назбираю.

За укропом потім піду –
Все надбаю для обіду.
А обід в бабусі – свято:
Гарно вміє готувати.

Борщик зварить «зелененький»
І картоплю молоденьку.
Пироги великі, пишні...
В одних сир, а в інших – вишні.

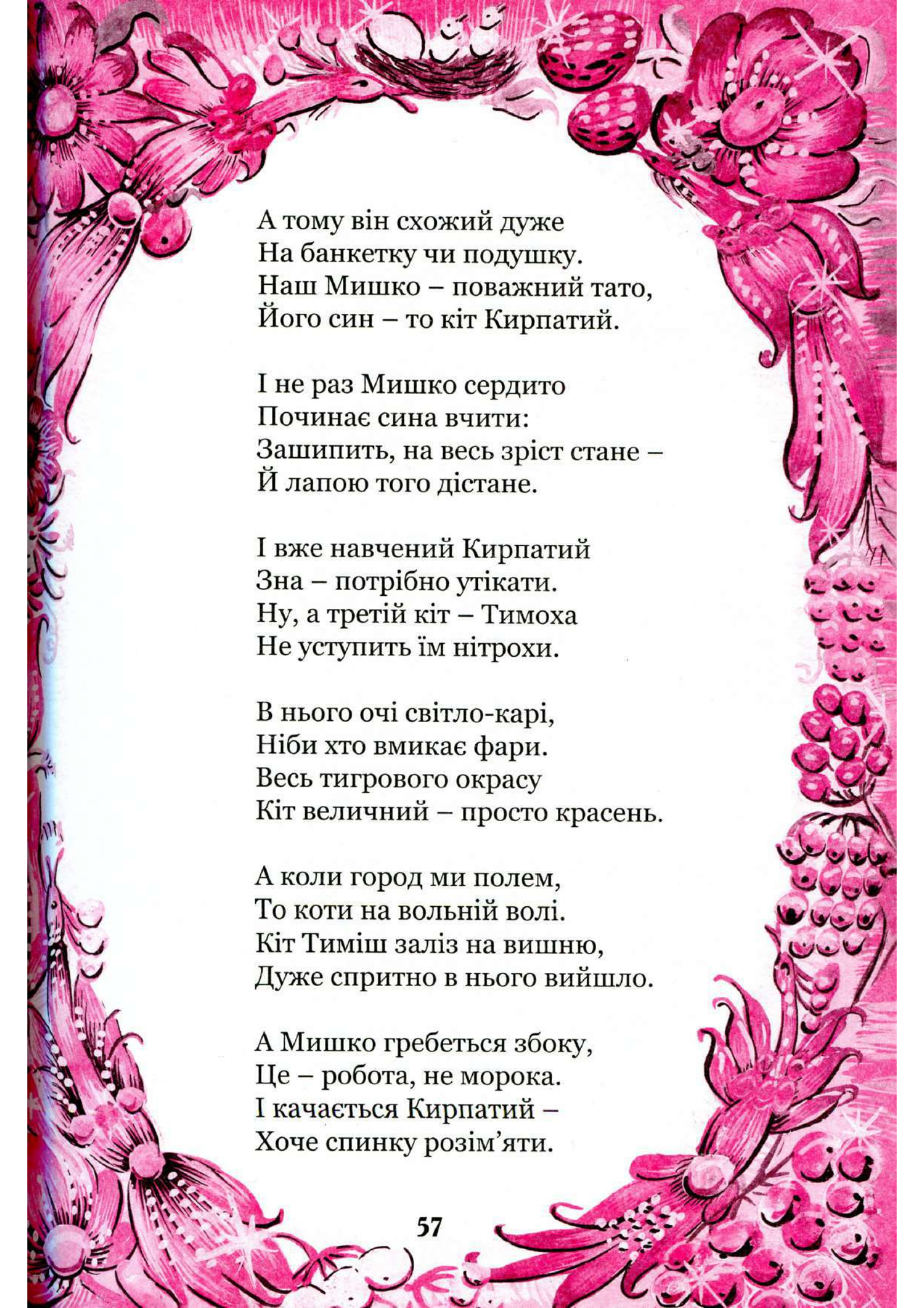
Із черешень дуже милі
Я сережечки зробила.
І красуюся немарно,
Бо мені в сережках гарно.

Мене друзі зустрічають,
Лиш ворота відкриваю.
На порозі три коти,
У них віялом хвости.

Кіт Мишко – великий, чорний,
Він завзятий і проворний.
Лиш примружить жовті очі,
Завмирає так до ночі.

Горобці з нього глузують,
А він, знай, собі чатує.
Лиш горобчик зазіває –
Враз Мишко туди стрибає.

А сіренький кіт Кирпатий
Полюбляє їсти й спати.
Ось такий собі, нівроку,
Кіт лінивий, лежебока.

А тому він схожий дуже
На банкетку чи подушку.
Наш Мишко – поважний тато,
Його син – то кіт Кирпатий.

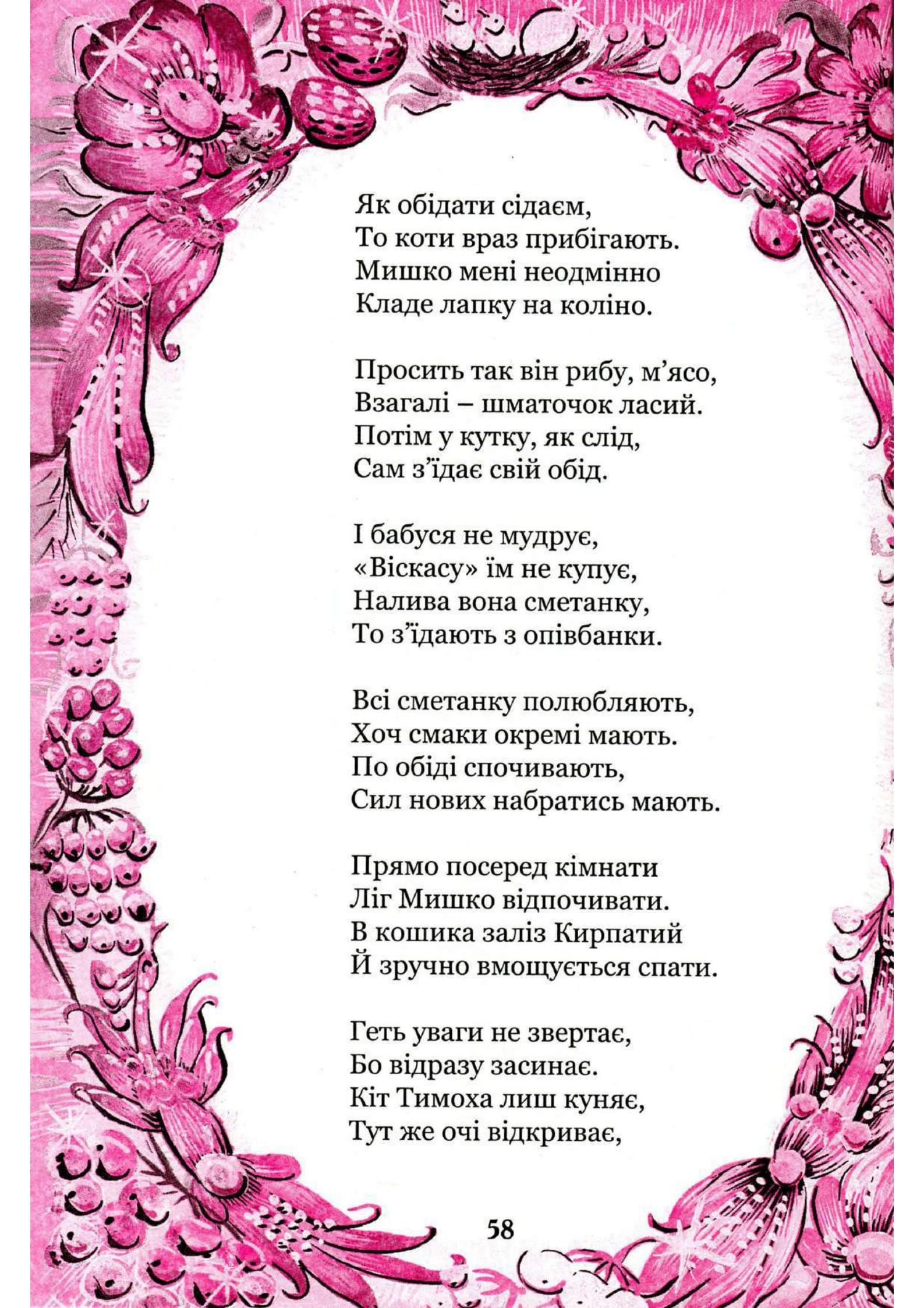
І не раз Мишко сердито
Починає сина вчити:
Зашипить, на весь зріст стане –
Й лапою того дістане.

І вже навчений Кирпатий
Зна – потрібно утікати.
Ну, а третій кіт – Тимоха
Не уступить їм нітрохи.

В нього очі світло-карі,
Ніби хто вмикає фари.
Весь тигрового окрасу
Кіт величний – просто красень.

А коли город ми полем,
То коти на вольній волі.
Кіт Тиміш заліз на вишню,
Дуже спритно в нього вийшло.

А Мишко гребеться збоку,
Це – робота, не морока.
І качається Кирпатий –
Хоче спинку розім'яти.

Як обідати сідаєм,
То коти враз прибігають.
Мишко мені неодмінно
Кладе лапку на коліно.

Просить так він рибу, м'ясо,
Взагалі – шматочок ласий.
Потім у кутку, як слід,
Сам з'їдає свій обід.

І бабуся не мудрує,
«Віскасу» їм не купує,
Налива вона сметанку,
То з'їдають з опівбанки.

Всі сметанку любляють,
Хоч смаки окремі мають.
По обіді спочивають,
Сил нових набратись мають.

Прямо посеред кімнати
Ліг Мишко відпочивати.
В кошика заліз Кирпатий
Й зручно вмощується спати.

Геть уваги не звертає,
Бо відразу засинає.
Кіт Тимоха лиш куняє,
Тут же очі відкриває,

Все, здається, щось десь трісне
Чи, можливо, мишка пискне:
І Тимоха в хвилюванні
Розпочне враз полювання.

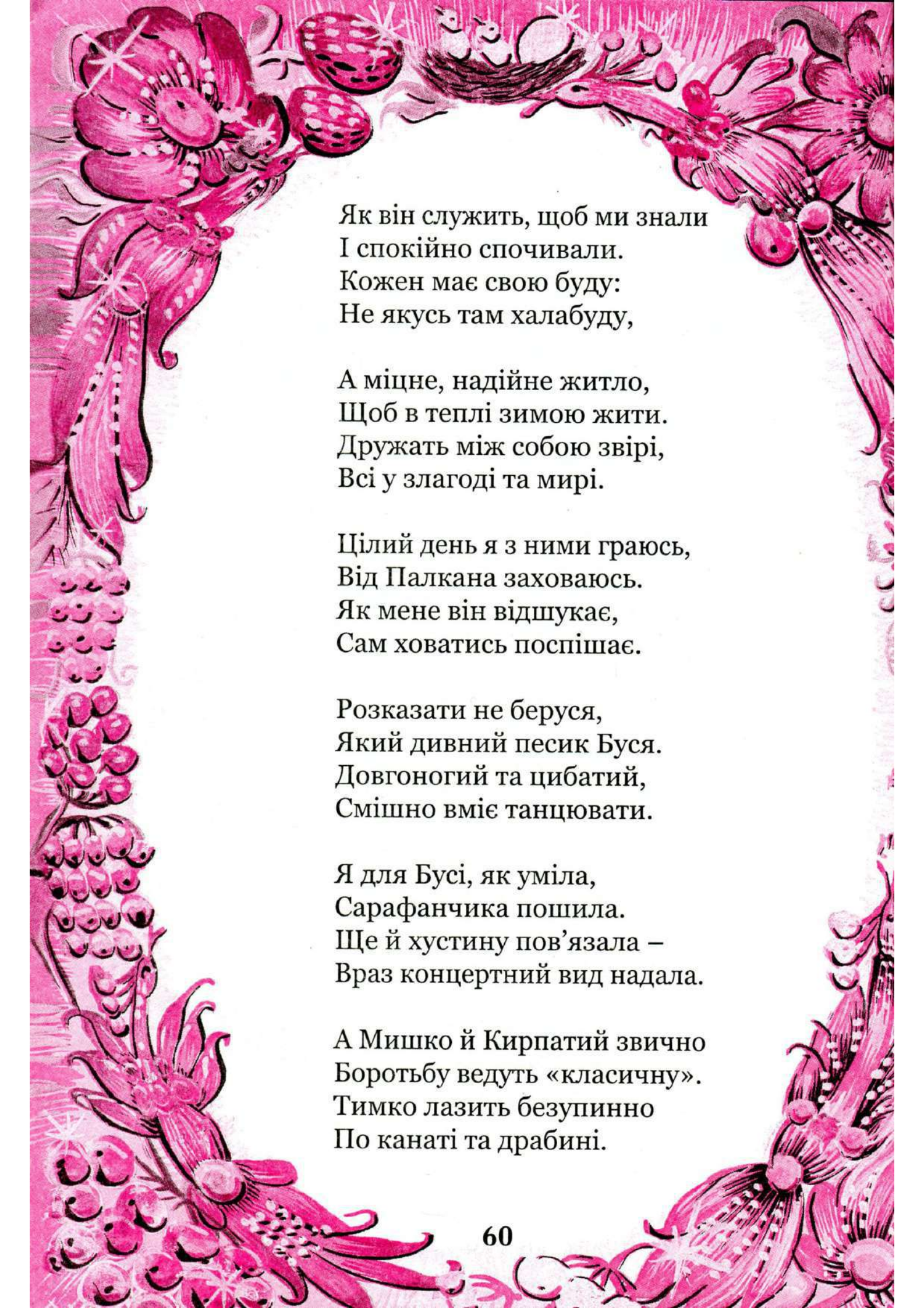
Лиш проснуться – для порядку
Всі проводять фіззарядку:
Лапки вниз, прогнули спини
І завмерли на хвилину.

Потім позіхнуть завзято
І відразу всі вмиватись.
Вуха виміють і носик,
Ніжки чистять, що їх носять.

Ну, а шерстку кучеряву
Вже розчісують на славу.
Сторожують дім бабусі
Пес Палкан і песик Буся.

Пес Палкан – «вівчар» породний,
Грізно ходить по городі.
Злим він дуже виглядає,
Хоч характер добрий має.

Від лихих людей боронить,
Він – надійний охоронець.
Ну, а Буся – то дзвіночок,
Всіх розбудить серед ночі.

Як він служить, щоб ми знали
І спокійно спочивали.
Кожен має свою буду:
Не якусь там халабуду,

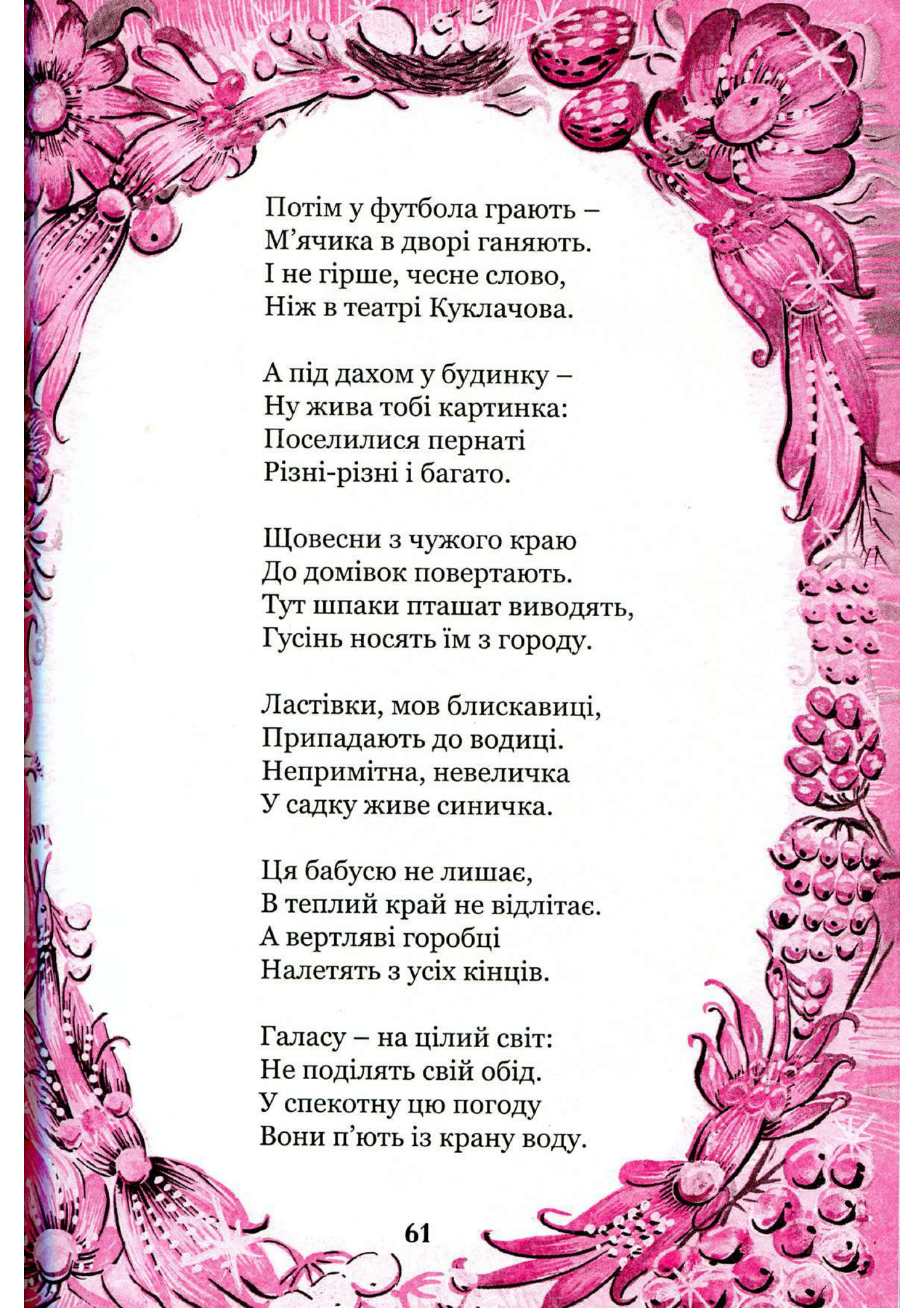
А міцне, надійне житло,
Щоб в теплі зимою жити.
Дружать між собою звірі,
Всі у злагоді та мирі.

Цілий день я з ними граюсь,
Від Палкана захищаюсь.
Як мене він відшукає,
Сам ховатись поспішає.

Розказати не беруся,
Який дивний песик Буся.
Довгоногий та цибатий,
Смішно вміє танцювати.

Я для Бусі, як уміла,
Сарафанчика пошила.
Ще й хустину пов'язала –
Враз концертний вид надала.

А Мишко й Кирпатий звично
Боротьбу ведуть «класичну».
Тимко лазить безупинно
По канаті та драбині.

Потім у футболу грають –
М'ячика в дворі ганяють.
І не гірше, чесне слово,
Ніж в театрі Куклачова.

А під дахом у будинку –
Ну жива тобі картинка:
Поселилися пернаті
Різні-різні і багато.

Щовесни з чужого краю
До домівок повертають.
Тут шпаки пташат виводять,
Гусінь носять їм з городу.

Ластівки, мов блискавиці,
Припадають до водиці.
Непримітна, невеличка
У садку живе синичка.

Ця бабуся не лишає,
В теплий край не відлітає.
А вертляві горобці
Налетять з усіх кінців.

Галасу – на цілий світ:
Не поділять свій обід.
У спекотну цю погоду
Вони п'ють із крану воду.

Вітер з моря як буває,
Навіть чайки прилітають.
Над будиночком кигичуть,
Ніби нас до моря кличуть.

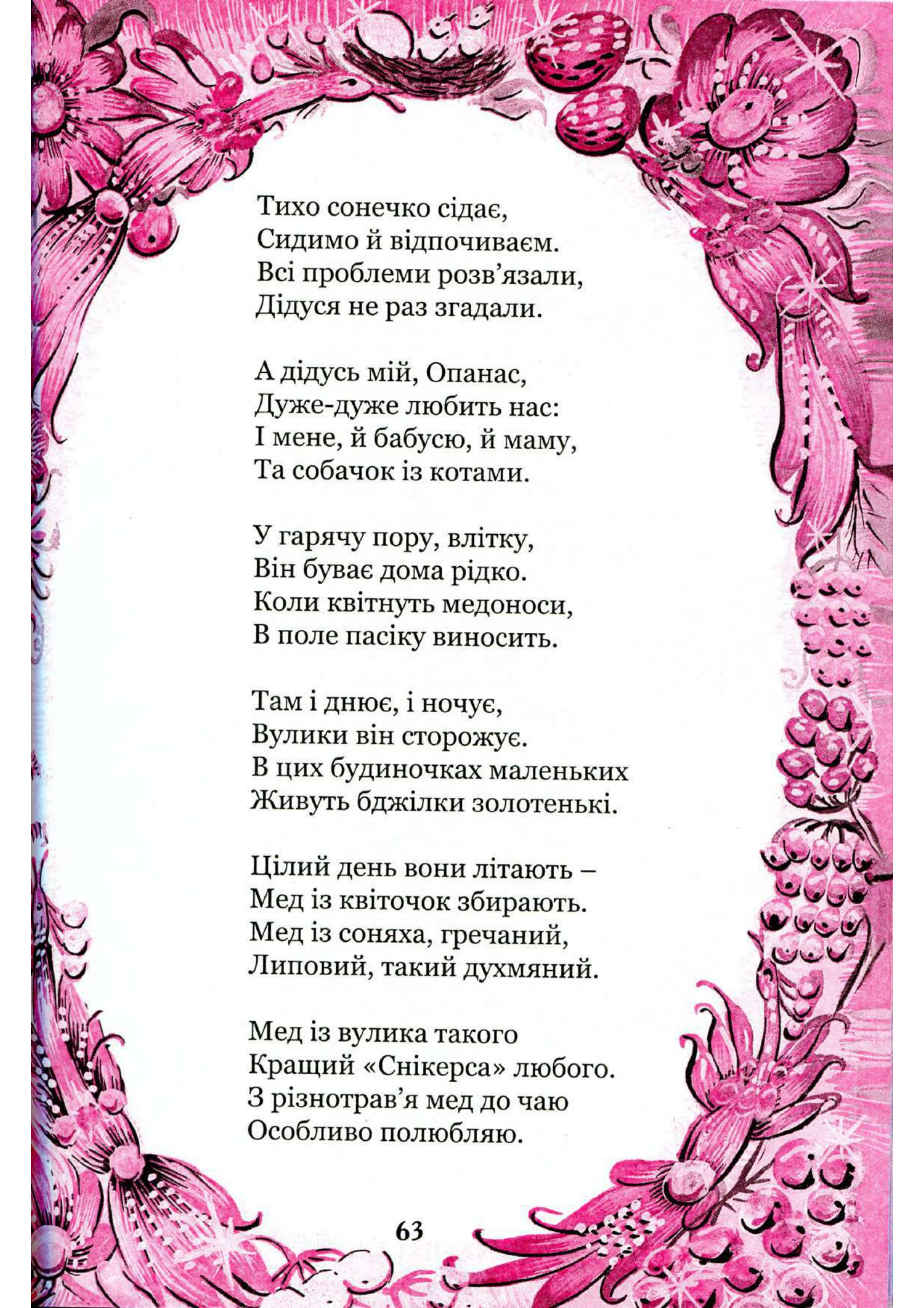
У піску гребуться кури,
Бо така вже в них натура.
Вони теж допомагають,
Геть усіх жуків збирають.

Курочки оці рябенькі
Крашанки несуть біленькі.
Піде у курник бабуся,
Коли курочки знесуться.

Треба пити їх багато,
Аби голос сильний мати.
Стане сонечко сідати –
Поспішають кури спати,

Бо встають вони раненько,
Разом з сонечком ясеньким.
Заганя курчаток квочка,
Ці жовтесенькі клубочки.

Квочка діток захищає,
Брати їх не дозволяє.
Літній день такий великий,
Тож роботи в нас без ліку.

Тихо сонечко сідає,
Сидимо й відпочиваєм.
Всі проблеми розв'язали,
Дідуся не раз згадали.

А дідусь мій, Опанас,
Дуже-дуже любить нас:
І мене, й бабусю, й маму,
Та собачок із котами.

У гарячу пору, влітку,
Він буває дома рідко.
Коли квітнуть медоноси,
В поле пасіку виносить.

Там і днює, і ночує,
Вулики він сторожує.
В цих будиночках маленьких
Живуть бджілки золотенькі.

Цілий день вони літають –
Мед із квіточок збирають.
Мед із соняха, гречаний,
Липовий, такий духмяний.

Мед із вулика такого
Кращий «Снікерса» любого.
З різнотрав'я мед до чаю
Особливо люблю.

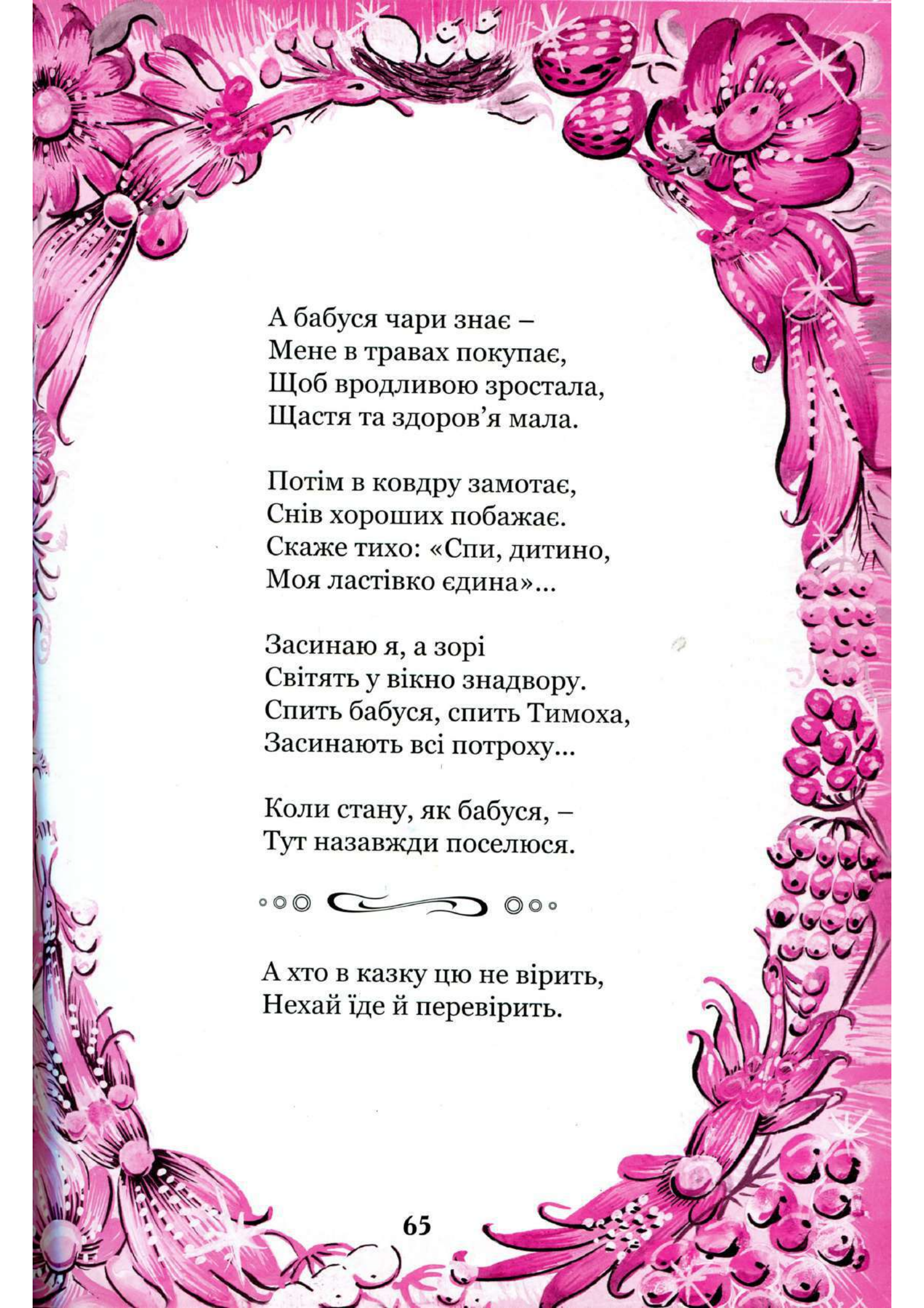
Я ріднесеньку бабусю
Чимсь образити боюся.
Добра, мила і чарівна –
Їй нема у світі рівних.

Молода, струнка, висока,
Чорнобрива, світлоока.
Коси викладе віночком
І намисто в три рязочки.

Сукенька на ній яскрава,
Фартушок, як пір'я в пави.
Голос тихий, мелодійний,
Руки теплі і надійні.

Вчить бабуся вишивати
І пісень своїх співати.
А мелодія у пісні,
Що аж серцю в грудях тісно.

Я дивуюсь і горджуся:
Ось така в мене бабуся...
Місяць як зійде горбатий,
Тоді й я збираюсь спати.

А бабуся чари знає –
Мене в травах покупає,
Щоб вродливою зростала,
Щастя та здоров'я мала.

Потім в ковдру замотає,
Снів хороших побажає.
Скаже тихо: «Спи, дитино,
Моя ластівко єдина»...

Засинаю я, а зорі
Світять у вікно знадвору.
Спить бабуся, спить Тимоха,
Засинають всі потроху...

Коли стану, як бабуся, –
Тут назавжди поселюся.

А хто в казку цю не вірить,
Нехай їде й перевірить.

Про Петрика Нечупару

Розсідайтеся, малята, –
Як зійшлося Вас багато,
Таких чемних та поважних, –
І послушайте уважно.

Узнаєте незабаром
Про Петрика Нечупару.
Про те маленьке хлопчενя,
Котре бруднилося щодня,

Що не можна і впізнати,
Як з'являється до хати.
Не терпів тієї миті –
Щовечора щічки мити,

Мити шию, рученята...
Доводилось хитрувати.
Він мерцій лягає спати
Й закриває оченята.

Будить хлопчика бабуся:
«Вже вставати час, Петрусю!..»
Та подушечка тримає
І ніяк не відпускає.

Найсолодшим сон буває,
Коли будять, кожен знає.
Ось, нарешті, сон проходить,
Хлопчєня таки виходить.

Не збирається до ванни,
У люстерко не погляне.
Схопить булку – і на ганок...
Так розпочинався ранок.

А сніданок на городі
Смачно з булкою виходить.
Всі шукають, бо дитину
Вмити треба неодмінно.

Петрика тримає мама,
Він штовхається ногами.
Умива його бабуся,
Петрик хниче: «Я боюся!

Тре до сліз твоя мочалка,
Не люблю її я змалку.
Цей рушник такий вузенький,
Витирає не сухенько,

А вода нині гаряча...
Ой! Нічого я не бачу».
Тут духмяне біле мило
Від образи засмутилось:

Навіть мило брудним стало,
Як до рук його попало.
Зубна щітка кольорова
Зубки чистити готова,

Щоб були немов перлини –
Міцні, гарні у дитини.
Та Петрусь не хоче слухать,
Затуляє собі вуха:

«Ой, вода туди попала,
Ой, відстаньте! Все! Дістали!».
Мама жалібно зітхнула:
«Звідки в нас такий бруднуля?»

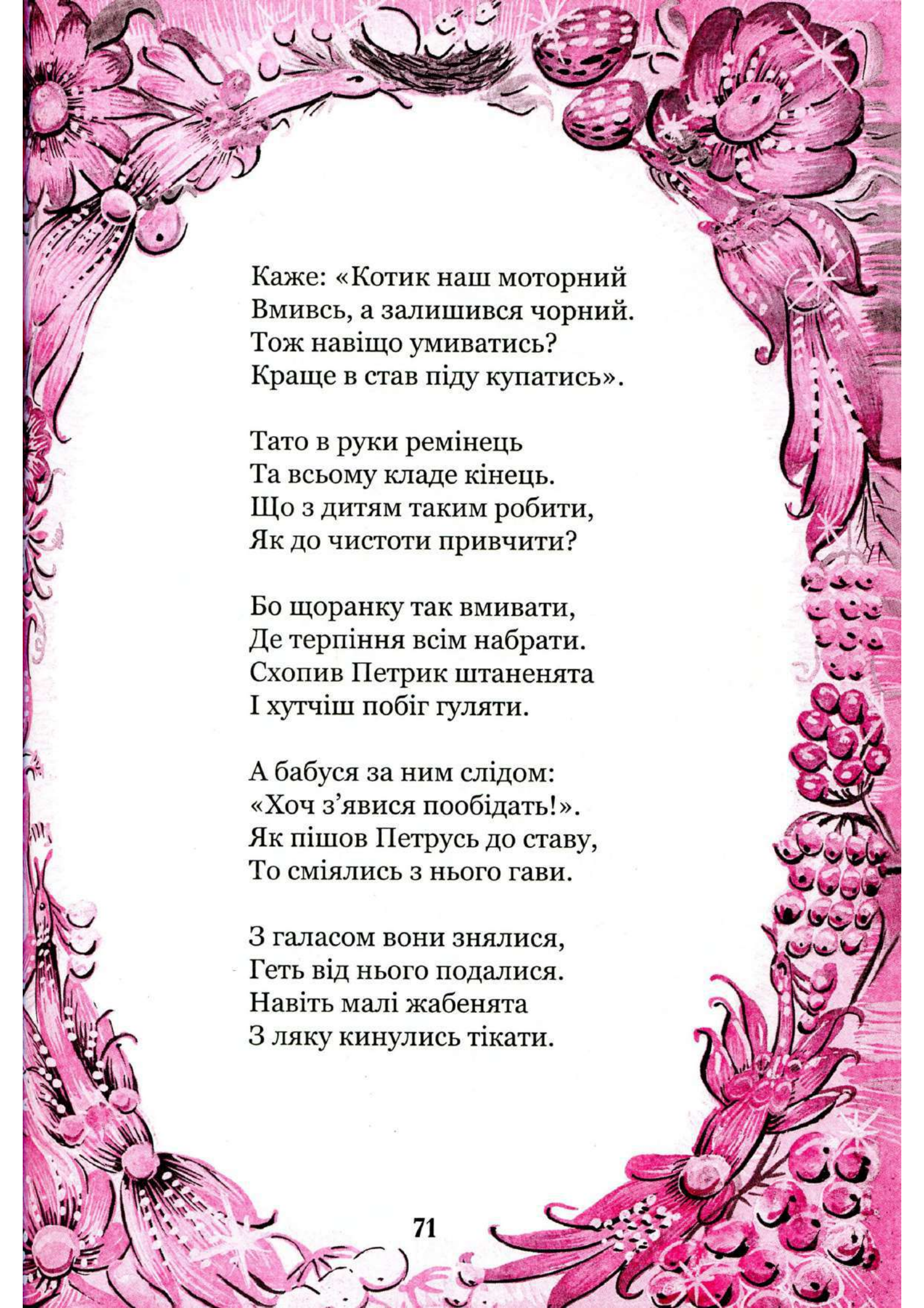
Петрик! Синку нечупарний,
Чистим бути дуже гарно.
Будуть дивуватись діти,
Що такий ти неумитий.

Каченятко плавать вміє,
Навіть мишка носик миє,
Крильця пташеня полоще,
Умива дерева дощик,

Миє тіло джміль росою.
Лиш морока нам з тобою.
Подивись, наш Муркотун –
Особливий чепурун.

Він вмивається ще з ночі,
Пісеньку під ніс муркоче.
Тре очиці без зупинки,
Став гарненьким, мов з картинки.

Всіх закликав умиватись,
Потім вже побіг гуляти».
Петрик тільки розсміявся.
Думаєте, здивувався?

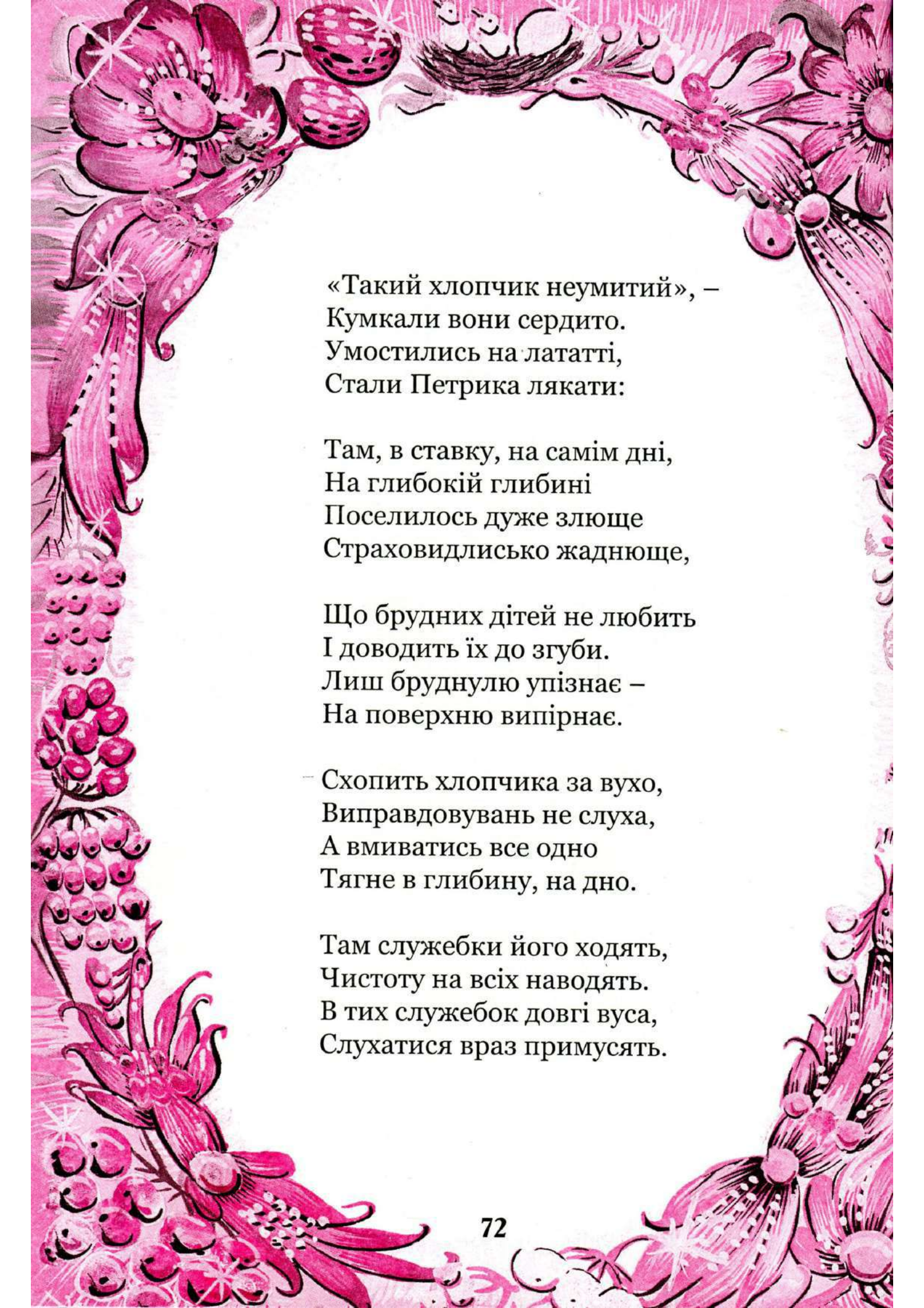
Каже: «Котик наш моторний
Вмивсь, а залишився чорний.
Тож навіщо умиватись?
Краще в став піду купатись».

Тато в руки ремінець
Та всьому кладе кінець.
Що з дитям таким робити,
Як до чистоти привчити?

Бо щоранку так вмивати,
Де терпіння всім набрати.
Схопив Петрик штаненята
І хутчіш побіг гуляти.

А бабуся за ним слідом:
«Хоч з'явися пообідать!».
Як пішов Петрусь до ставу,
То сміялись з нього гави.

З галасом вони знялися,
Геть від нього подалися.
Навіть малі жабенята
З ляку кинулись тікати.

«Такий хлопчик неумитий», –
Кумкали вони сердито.
Умостились на лататті,
Стали Петрика лякати:

Там, в ставку, на самім дні,
На глибокій глибині
Поселилось дуже злюще
Страховидлисьько жаднюще,

Що брудних дітей не любить
І доводить їх до згуби.
Лиш бруднулю упізнає –
На поверхню випірнає.

– Схопить хлопчика за вухо,
Виправдовувань не слуха,
А вмиватись все одно
Тягне в глибину, на дно.

Там служебки його ходять,
Чистоту на всіх наводять.
В тих служебок довгі вуса,
Слухатися враз примусять.

Щупальця липкі, холодні
Так і тягнуть у безодню.
Ми навчилися вмиватись,
Щоб до них не потрапляти.

Петрик відмахнувся рукою
Й нахилився над водою:
«Я нікого не боюся.
Де ти там? Я подивлюся.

Що мені служебки зроблять?
Взагалі-то я хоробрий».
Тут таке йому здалося...
Дибом піднялось волосся:

Враз з самої глибини
Хтось віконце відчинив.
Вигляда страшна примара,
А на голові – мов хмара,

І очища там, як блюдця,
Хижо так над ним сміються,
Чорні щоки неумиті...
І бува ж таке на світі!

З ляку Петрик впав у воду
І страховиську зашкодив,
Бо вода завирувала –
І це видиво пропало.

Та з води через хвилинку
Знову виникла картинка,
Що страховисько кудлате
Хоче в вухо йому дати.

Крок один воно лиш зробить –
Петрика за горло схопить.
Петрик мало не зомлів:
Він нарешті зрозумів,

Що страховиська немає,
А це він так виглядає.
Стало соромно хлопчині
Й з головою він поринув

У чудову теплу воду.
І радів такій нагоді,
Що він може чистим стати,
Всім навколо доказати,

Що він хлопчик дуже милий,
Любить воду, любить мило.
Із води він випірнає –
Зовсім інший вигляд має:

Сяють сонцем оченята,
Не відразу і впізнати,
На щоках рум'янець грає...
Всім вода допомагає.

Як додому повернувся,
В руки сплеснула бабуся:
«Де ж подівся наш бруднуля?»
Нині це такий чистюля.

Тепер любо подивиться,
Який хлопчик яснолиций.
Треба привід не давати,
Нечупарою щоб зватись.

••• •••

З казки нині, любі діти,
Ви повинні зрозуміти,
Що краса здоров'я й сила –
Від водиці та від мила.

ЛАСКАВО
ПРОСИМО

Як ми ходили до Баби Яги в гості

*«Стань, хатинко, по-старому, як
мати поставила: до лісу задом,
до мене передом».*

(З народної казки)

Хто така Баба Яга,
Де її зустріти?
І чому Бабу Ягу
Так бояться діти?

Прочитавши казки Роу
І казки народні,
Зібралися ми піти
У мандри сьогодні.

Ми — це я та менший брат,
Обидва завзяті,
Вирішили Бабу Ягу
В лісі відшукати.

Бо цікаво стало нам,
Який вигляд має
І чи правда в тих казках,
Що ми їх читаєм.

А щоб страшно не було,
Ми песика взяли,
Всяку всячину з собою
В рюкзачки поклали.

Кажуть, Яга дуже вредна,
І щоб догодити –
Чимось дуже особливим
Треба пригостити.

Знаємо, живе вона
У лісі дрімучім.
Добирались довго ми
По ярах та кручах.

А як пішли, то відразу
В лісі заблудились,
Зайшли в хащу. У темряві
Ми з дороги збились.

Лиш таємний шепіт чути
В дерев верховітті...
Та щоб ще раз ми пішли?
Нізащо у світі!

Ось нарешті перед нами
Хащі розступились –
І на ніжках на курячих
Хатинка з'явилась.

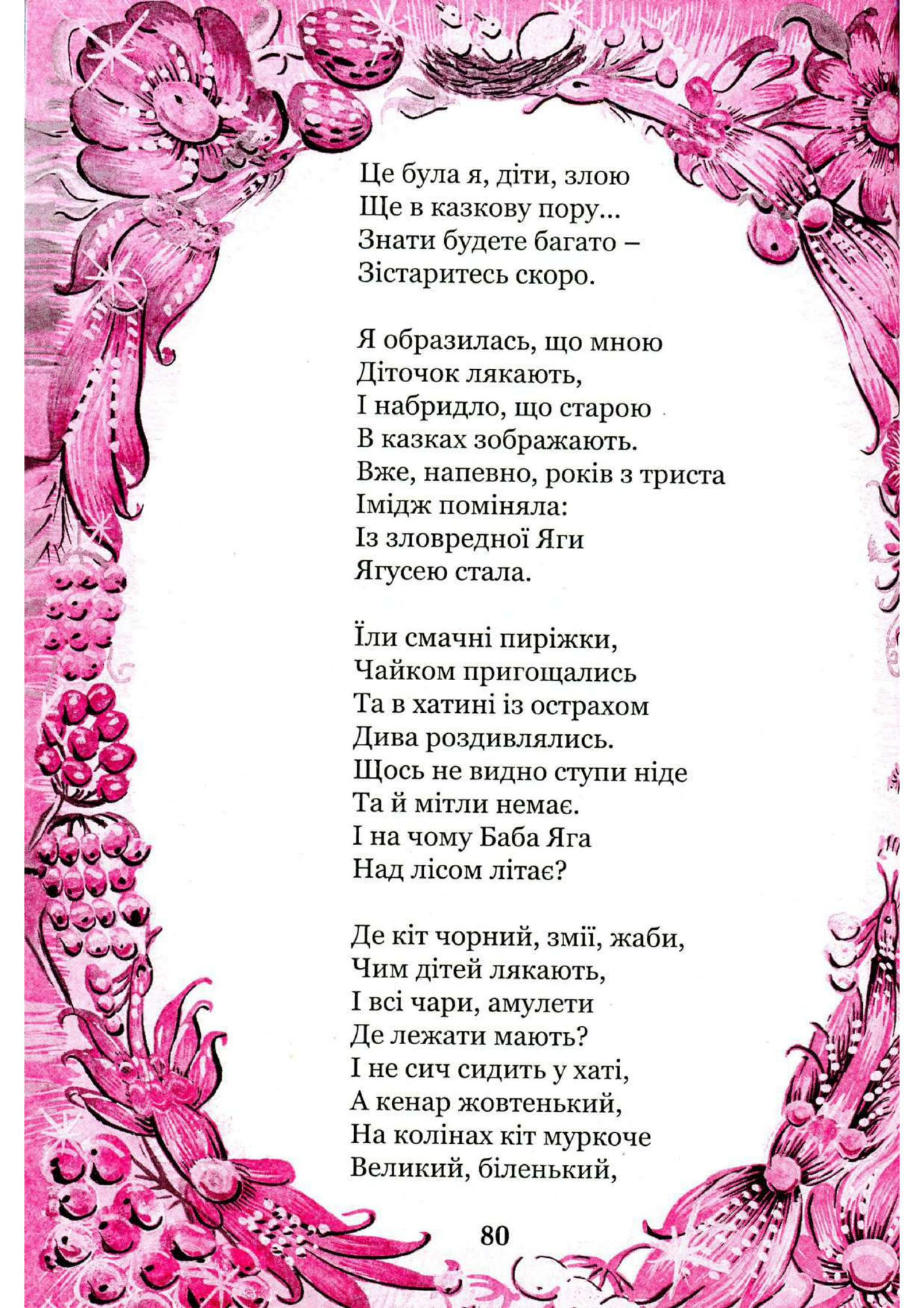
Чи на ніжках, чи без ніжок,
Вже не роздивлялись,
Це тому, що ми чомусь
Дуже налякались.
І поки ми замовляння,
Тремтячи, казали,
А хатинка передом
До нас поверталась.

Хоч хотілося швиденько
Із хащі втікати,
Та згадали, за чим прийшли,
І стали чекати.

Двері рипнули, і вийшла
Бабуся старенька.
– Що потрібно Вам, діточки? –
Спитала тихенько.

– Зайдіть в хату, відпочиньте,
Втомились з дороги?
А можливо, Вам потрібна
Моя допомога?

Що, чекаєте я буду
Із світу зживати,
Чи для чарів заманюю
Вас у свою хату?

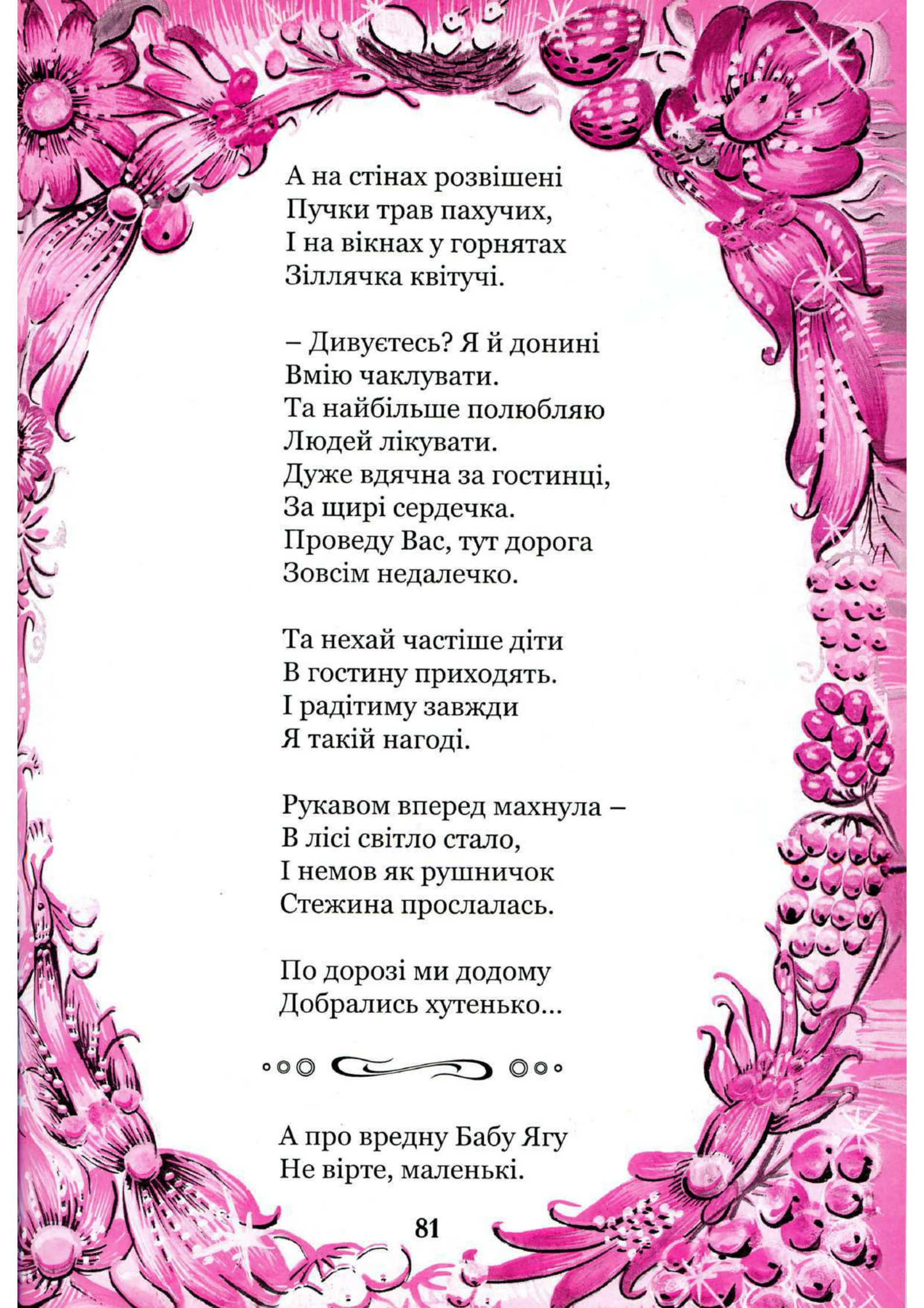

Це була я, діти, злою
Ще в казкову пору...
Знати будете багато –
Зістаритесь скоро.

Я образилась, що мною
Діточок лякають,
І набридло, що старою
В казках зображають.
Вже, напевно, років з триста
Імідж поміняла:
Із зловредної Яги
Ягусею стала.

Їли смачні пиріжки,
Чайком пригощались
Та в хатині із острахом
Дива роздивлялись.
Щось не видно ступи ніде
Та й мітли немає.
І на чому Баба Яга
Над лісом літає?

Де кіт чорний, змії, жаби,
Чим дітей лякають,
І всі чари, амулети
Де лежати мають?
І не сич сидить у хаті,
А кенар жовтенький,
На колінах кіт муркоче
Великий, біленький,

А на стінах розвішені
Пучки трав пахучих,
І на вікнах у горнятах
Зіллячка квітучі.

– Дивуєтесь? Я й донині
Вмію чаклувати.
Та найбільше люблю
Людей лікувати.
Дуже вдячна за гостинці,
За щирі сердечка.
Проведу Вас, тут дорога
Зовсім недалечко.

Та нехай частіше діти
В гостину приходять.
І радітиму завжди
Я такій нагоді.

Рукавом вперед махнула –
В лісі світло стало,
І немов як рушничок
Стежина прослалась.

По дорозі ми додому
Добрались хутенько...

А про вредну Бабу Ягу
Не вірте, маленькі.

У ставку була пригода

Поселились в дядька Сома
Соменята в його домі.

Дім у Сома такий справний,
І племінники – на славу.

Просто в прохолодну днину
Припливли вони в гостину.

Такі жваві соменята,
Цілий день аби гуляти!

Молоденькі верховодки
Взялись в домі верховодить.

В гості карасів позвали,
Дуже гарно погуляли.

З'їли дядьків весь запас,
Що на зиму він припас.

У ставку підняли бурю –
Це їх дід Щукар підбурив,

Бо в мутній завжди водиці
Можна смачно поживиться.

Все гуляли, все ламали,
Дім до себе приміряли.

Бо немає у них дому,
А чом дядьку жить одному?

Він в намулі спочиває,
Собі спину вигріває,

Ну навіщо ці хороми?
Час вмирати дядьку Сому.

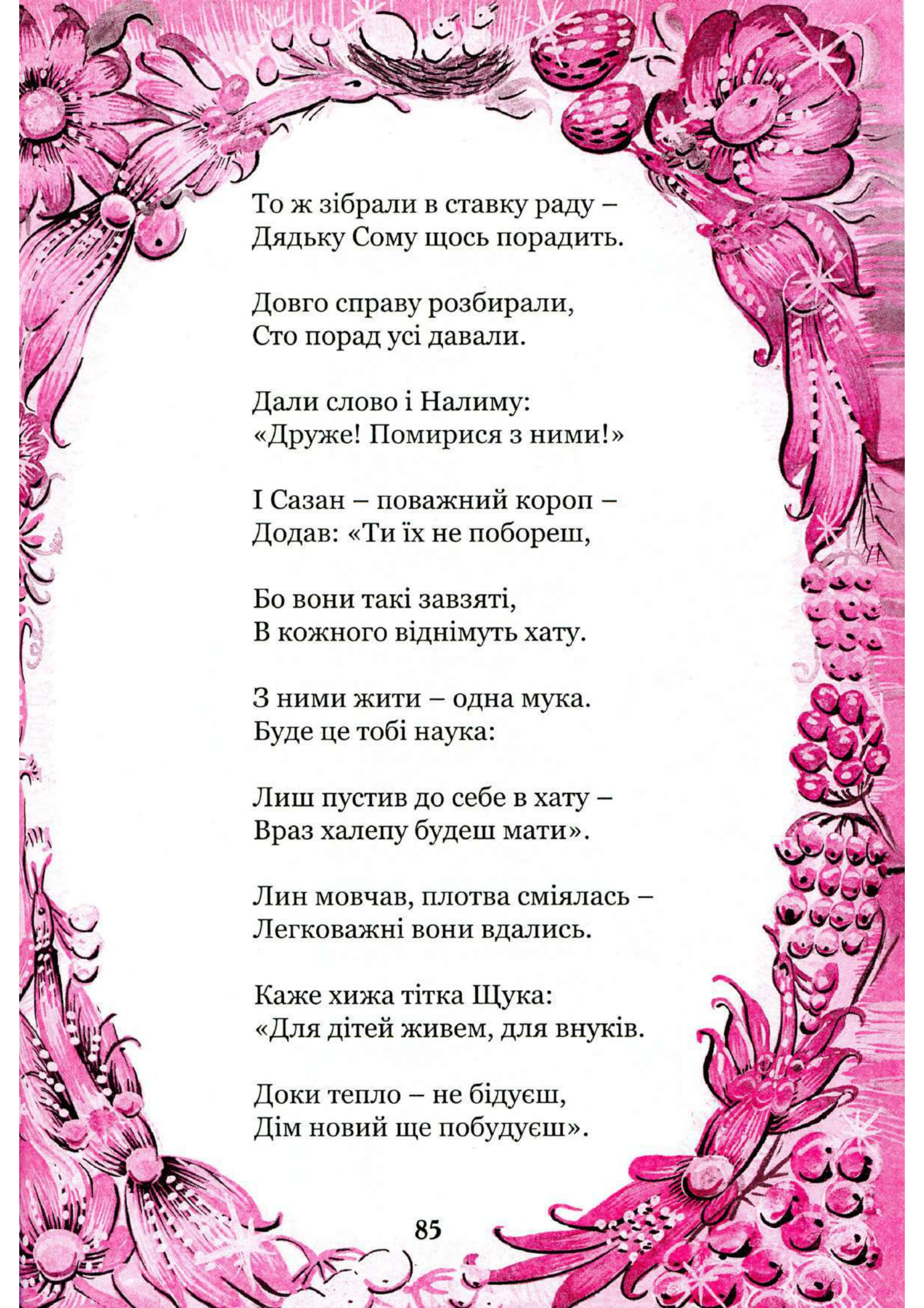
А можливо, час збиратись
І рибалці в сіть попастись.

Ціле літечко рибалка
Мрію цю плекає палко.

Та й вижили дядька Сома
Із власного його дому.

Опустились в Сома вуса:
Хто їх виселить примусить?

І кому жалітись Сому,
Що вижила рідня з дому.

То ж зібрали в ставку раду –
Дядьку Сому щось порадить.

Довго справу розбирали,
Сто порад усі давали.

Дали слово і Налиму:
«Друже! Помирися з ними!»

І Сазан – поважний короп –
Додав: «Ти їх не побореш,

Бо вони такі завзяті,
В кожного віднімуть хату.

З ними жити – одна мука.
Буде це тобі наука:

Лиш пустив до себе в хату –
Враз халепу будеш мати».

Лин мовчав, плотва сміялась –
Легковажні вони вдались.

Каже хижа тітка Щука:
«Для дітей живем, для внуків.

Доки тепло – не бідуєш,
Дім новий ще побудуєш».

Мудрий Рак змахнув клешнею:
«Розберемося з ріднею,

Обіцяю тобі, Соме,
Зимуватимеш ти в домі».

Припливли, а в домі буря,
Соменята вже аж бурі.

Оченята очумілі,
І сміються одурілі –

Нажувалися латаття,
Плачуть від них жабенята.

Рак заповз повільно в хату,
Соменят давай ганяти,

А клешня куса болюче,
Рак уміє-таки влучить.

Кому вуса підстригає,
За хвоста кого кусає.

З переляку верховодки
Безвісти чкурнули з ходу.

Тут племінники завзяті
Також почали тікати.

Хто куди – аж розлітались
І в намулі заховались.

Потім бачив увесь став:
Кожен хатку будував.

Запита зима сердито:
«Що робили всеньке літо?»

Допоміг Рак дядьку Сому –
Скрутно у біді одному.

До ладу Сом все прибрав
І подяку Раку склав.

Тихо, тепло і спокійно.
Дім його завжди надійний.

••• •••

Під корчем старим вербовим
Буде захист йому знову.

Іди, іди, дощику!

В небесах Ілля-Пророк
Колісницю проволоч.
По вибоях пролітав,
Хмари волоком збирав.

Колісниця торохтіла –
І навколо все німіло.
(Як буває він сердитий,
Дуже складно догодити).

В потаємні комірчини
Розміщав Ілля хмарини.
А коли пора настане,
Хмарки дощові дістане,

Відішле їх працювати,
Щедро землю поливати,
Аби жодна не проспала,
З дощем вчасно прибувала.

Кожен дощ щоб був дочасно,
Падав теплим, падав рясно.
Щоб дощу люди раділи
І згодився він для діла,

Щоб пішов він «там, де чорно»,
А не туди, «де був учора».
І прийшов «туди, де просять»,
А не коли «люди косять».

Грім щоб поруч не крутився,
Лиш за викликом з'явився.
У небеснім Вічнім Домі
Лад повинен бути у всьому:

Час прийшов землю зігріти,
Трави, квіти розбудити –
Сонечко промінням гріє,
Проганя хмарки густії.

Ось вони тоді й заплачуть,
І крізь сонечко неначе
Срібні крапельки полинуть –
Теплі дощові сльозини.

І тих сліз дрібні краплини
У весняну теплу днину
Розбудять на пагорбі
Першоцвіти голубі.

Дощ на тонких струнах грає,
Землю з Небом він єднає.
Весняний дощик надії
Полива, коли посіють,

І від того в нашім краї
Все на світі оживає.
Дощик цей такий веселий,
Звеселя міста і села,

І над усім небокраєм
Веселочку напинає.
А веселка справу знає –
З річок воду набирає,

Подає на небо воду,
Щоб новий дощик приходив.
Та вночі розбіглись хмари,
Як овець білих отари.

Вони небо закривають
І сонечко не пускають.
День за днем вони гуляють,
Небо гарно прикрашають.

А сонечко тільки встане,
Крізь хмариночки прогляне –
Дощ сховається від сонця
За невидимі віконця.

Люди кажуть: «Сліпий дощик
Знову голову морочить».
Поки, граючись, літає,
У промінні висихає.

Коли дощик цей буває,
Зайчик личко умиває,
А курочка чистить пір'я
Та гуляє по подвір'ю.

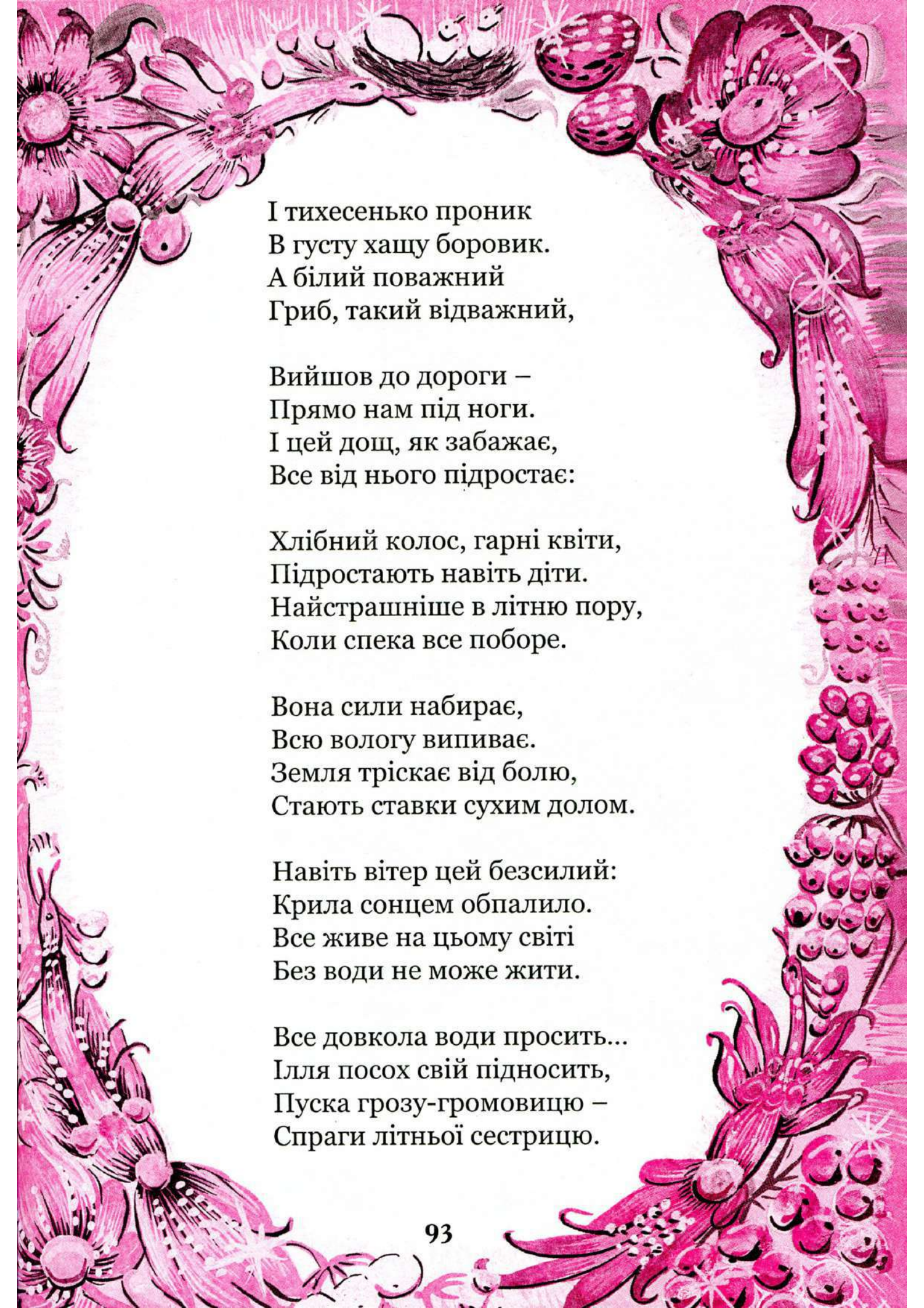
Сонячну несе забаву
Дощик «заячий» по праву.
А в народі так ведеться,
Він ще «курячим» зветься.

Дощикові раді дуже,
Ми стрибаєм по калюжах.
Раннім літом і *грибний*
Прийшов густий та дрібний.

Дощик, зовсім юний,
Гра на срібних струнах.
Напоїв горбочки –
Виросли грибочки:

На пеньках опеньки –
Гурточком, тісенько.
Яскраві лисички
Також невеличкі

З'явилися рано
На лісних полянах.
Встали сиріжки
На тоненьких ніжках.

І тихесенько проник
В густу хащу боровик.
А білий поважний
Гриб, такий відважний,

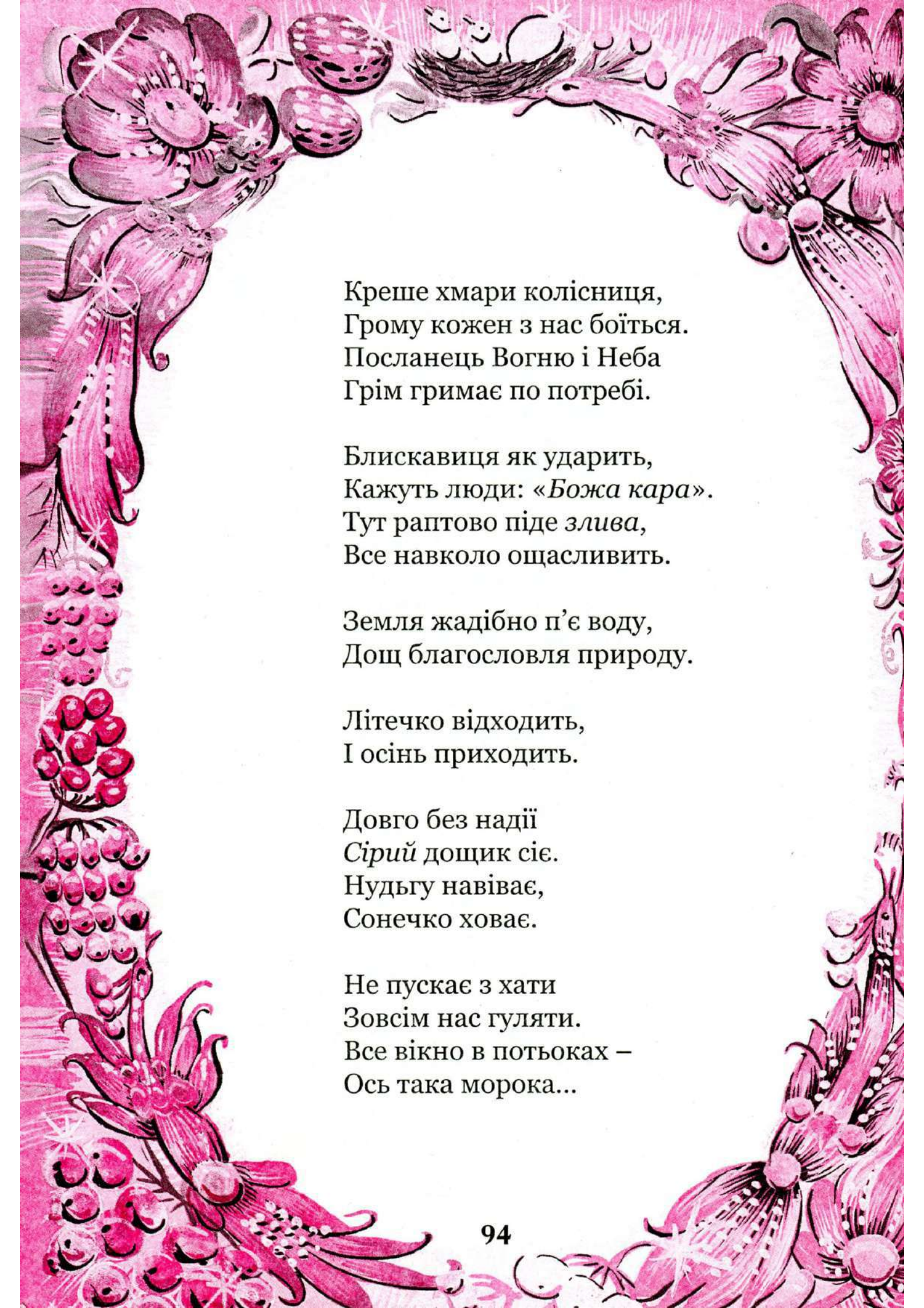
Вийшов до дороги –
Прямо нам під ноги.
І цей дощ, як забажає,
Все від нього підростає:

Хлібний колос, гарні квіти,
Підростають навіть діти.
Найстрашніше в літню пору,
Коли спека все поборе.

Вона сили набирає,
Всю вологу випиває.
Земля тріскає від болю,
Стають ставки сухим долом.

Навіть вітер цей безсилий:
Крила сонцем обпалило.
Все живе на цьому світі
Без води не може жити.

Все довкола води просить...
Ілля посох свій підносить,
Пуска грозу-гromовицю –
Спраги літньої сестрицю.

Креше хмари колісниця,
Грому кожен з нас боїться.
Посланець Вогню і Неба
Грім гримає по потребі.

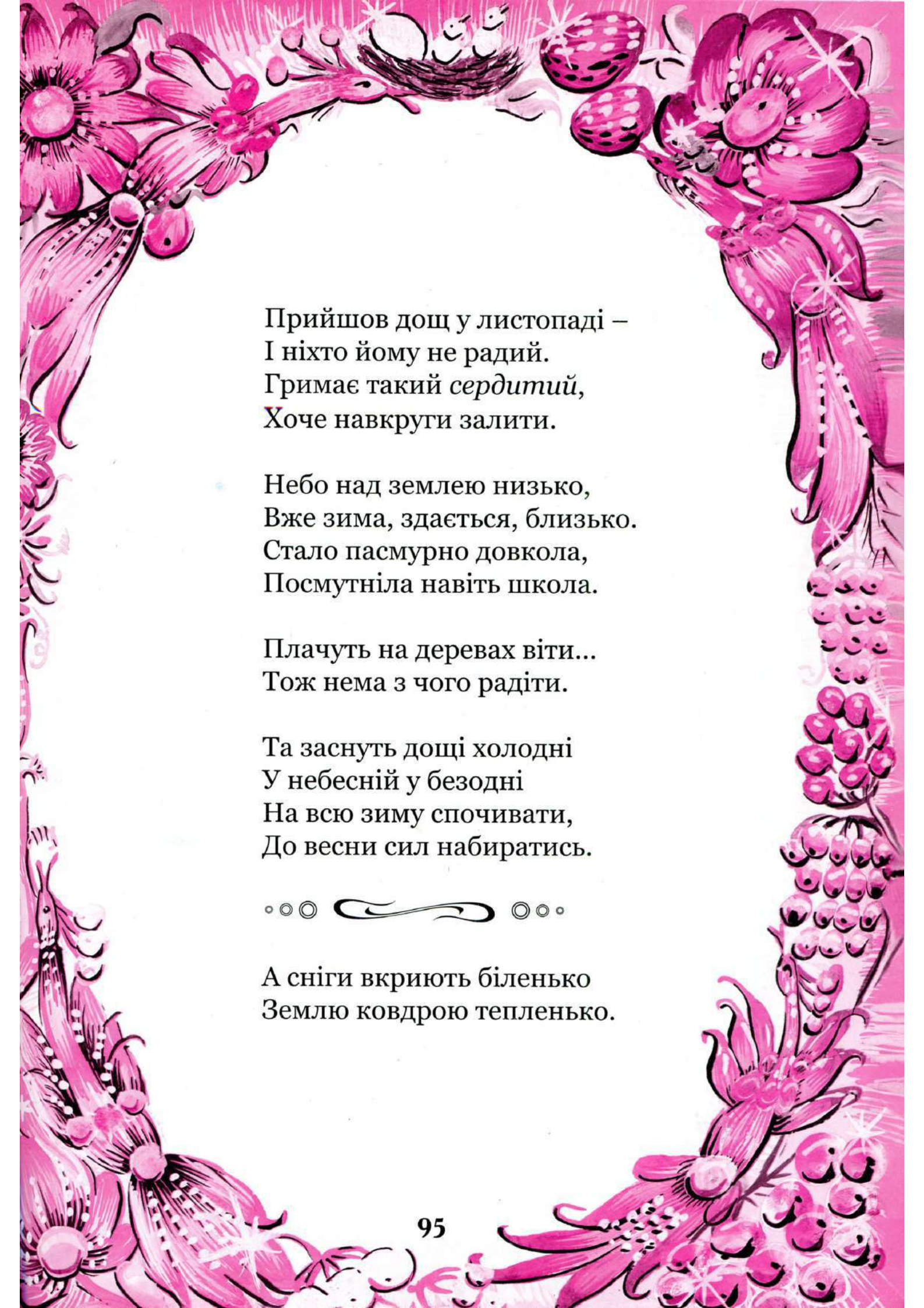
Блискавиця як ударить,
Кажуть люди: «*Божа кара*».
Тут раптово піде злива,
Все навколо ощасливить.

Земля жадібно п'є воду,
Дощ благословля природу.

Літечко відходить,
І осінь приходить.

Довго без надії
Сірий дощик сіє.
Нудьгу навіває,
Сонечко ховає.

Не пускає з хати
Зовсім нас гуляти.
Все вікно в потьоках –
Ось така морока...

Прийшов дощ у листопаді –
І ніхто йому не радий.
Гримає такий *сердитий*,
Хоче навкруги залити.

Небо над землею низько,
Вже зима, здається, близько.
Стало пасмурно довкола,
Посмутніла навіть школа.

Плачуть на деревах віти...
Тож нема з чого радіти.

Та заснуть дощі холодні
У небесній у безодні
На всю зиму спочивати,
До весни сил набиратись.

А сніги вкриють біленько
Землю ковдрою тепленько.

Грибна казка

Зібралась бабуся
Обід готувати,
Онуку послала
Грибів назбирати.

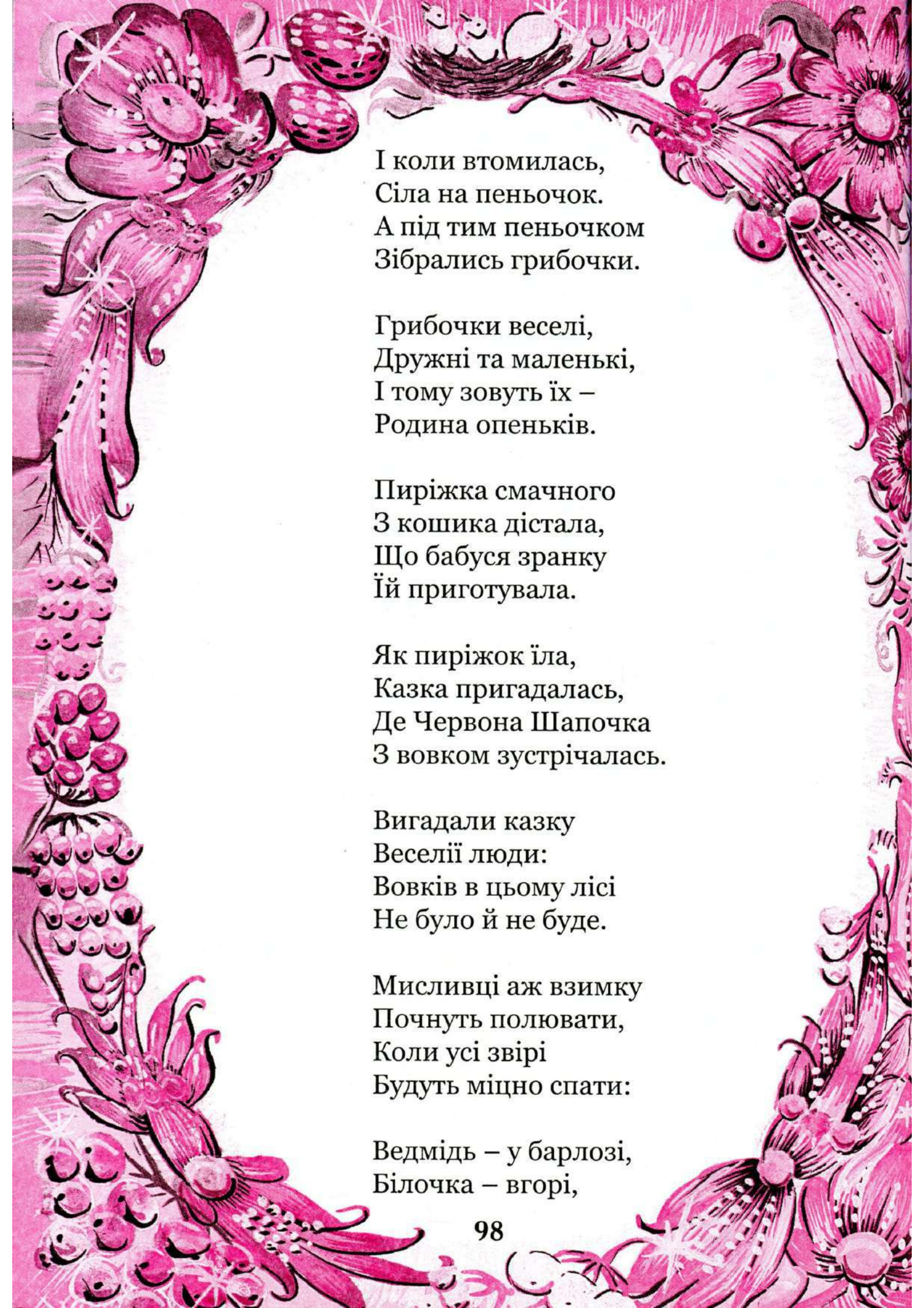
Борщик википає,
Онуки немає.
Всі гриби у лісі,
Певно, позбирає.

Дівчинка у лісі
Мов у себе вдома –
І для неї все тут
Близьке та знайоме.

Вона дуже любить
Лісом мандрувати
Не одна, бо поруч
Подружки завзяті.

Як гриби шукали,
Розбрелись дівчата:
Дивини у лісі
Завжди так багато.

Дівчинка у лісі,
Ні, не заблудилась,
Просто у дорозі
Трішки притомилась.

І коли втомилась,
Сіла на пеньочок.
А під тим пеньочком
Зібрались грибочки.

Грибочки веселі,
Дружні та маленькі,
І тому зовуть їх –
Родина опеньків.

Пиріжка смачного
З кошика дістала,
Що бабуся зранку
Їй приготувала.

Як пиріжок їла,
Казка пригадалась,
Де Червона Шапочка
З вовком зустрічалась.

Вигадали казку
Веселії люди:
Вовків в цьому лісі
Не було й не буде.

Мисливці аж взимку
Почнуть полювати,
Коли усі звірі
Будуть міцно спати:

Ведмідь – у барлозі,
Білочка – вгорі,

Кабан – в сухім листі,
Зайчик – у норі.

А про трьох ведмедів
Хто казки не знає,
Як маленька Маша
Їм допомагає.

Ось якби зустрівся
Ведмідь волохатий,
То вона хотіла б
В нього запитати:

«Де вони навчилися
У ліжечках спати?» –
Бо дітям не можна
Неправду казати.

«Не сідай на пеньок
Та не їж пиріжок...»
Як його не з'їсти –
Такий смачний в лісі.

Поруч шмигнув їжачок
З грибочком на спині.
Це він несе про запас
На зимову днину.

Ще листочків наколов,
Щоб перинку мати,
Свою нірку вміє
Зручно обладнати.

Він уваги не зверта,
Працює завзято,
Щоб в достатку потім
Перезимувати.

На дерево білка
Забралась з горіхом –
Це своїм більчатам
Несе на потіху.

А ось і чудова
Достигла малина,
В кущі з головою
Пірнула дитина.

Пиріжок відкусить,
Ягоду ласує:
Кращого обіду
Ніхто не змудрує.

Пиріжки на денці
Кошика малого,
Тільки ось грибочків
Нема ні одного.

А як підкріпилась,
Відразу згадала,
Що її бабуся
По гриби послала.

Почала збирати
І так здивувалась –
Всі гриби від неї
Просто заховались.

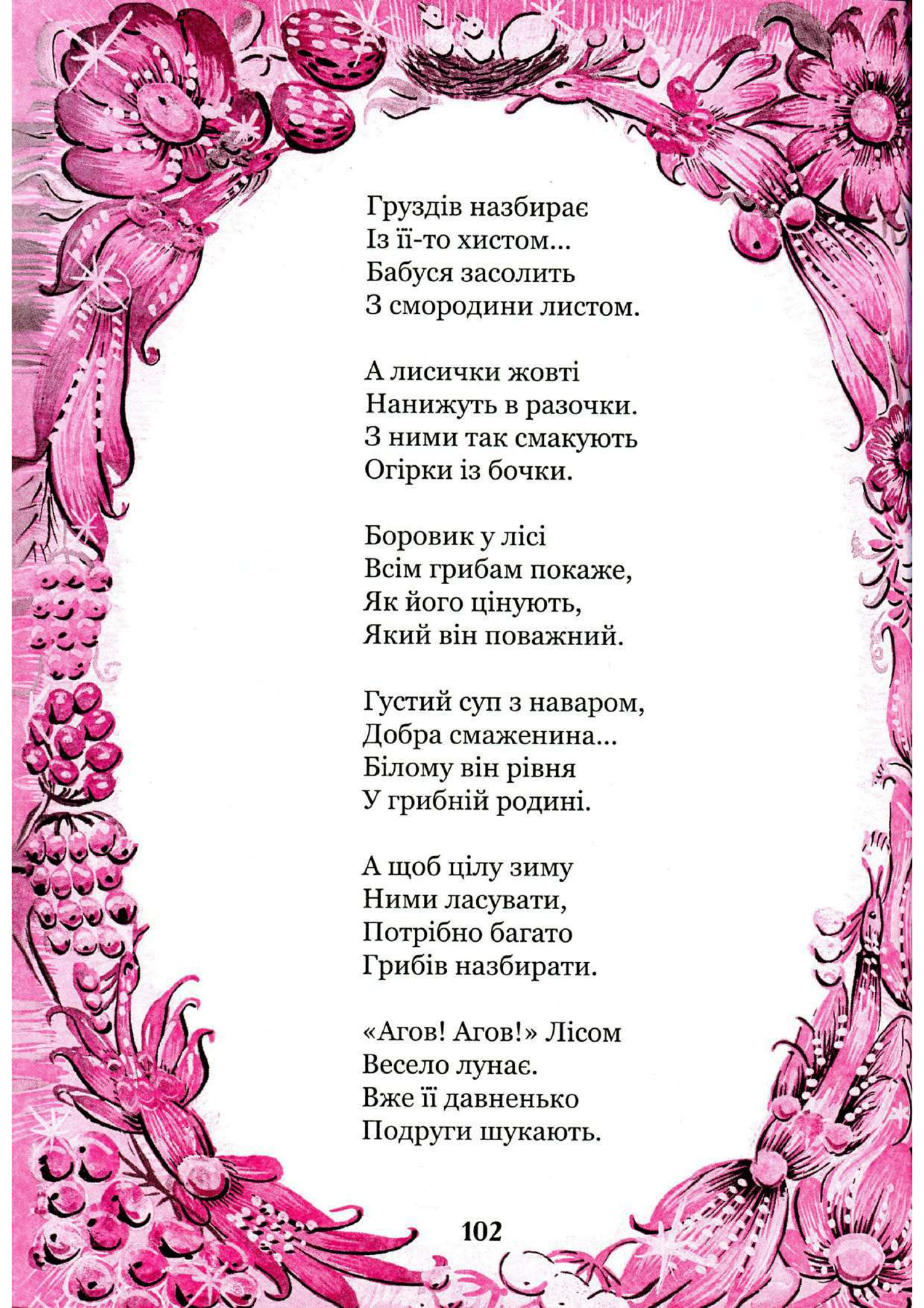
А поруч опеньки
До неї сміялись,
До кошика дружно
Усі набивались.

Але не чіпає
Дівчинка опеньки.
Що з ними робити?
Отакі маленькі!

Борщика не звариш,
Не вийде печені.
Висушиш відерце –
Отримаєш жменю.

От якби зустрівся
Білий гриб великий,
Тоді із обідом
Всі проблеми зникли б.

У сметанці білій
Гриб такий смачненький.
Повну сковорідку
Приготує ненька.

Груздів назбирає
Із її-то хистом...
Бабуся засолить
З смородини листом.

А лисички жовті
Нанижуть в разочки.
З ними так смакують
Огірки із бочки.

Боровик у лісі
Всім грибам покаже,
Як його цінують,
Який він поважний.

Густий суп з наваром,
Добра смаженина...
Білому він рівня
У грибній родині.

А щоб цілу зиму
Ними ласувати,
Потрібно багато
Грибів назбирати.

«Агов! Агов!» Лісом
Весело лунає.
Вже її давненько
Подруги шукають.

Дівчинка схопилась,
Почала їх звати.
А ті, як зійшлися,
Давай кепкувати.

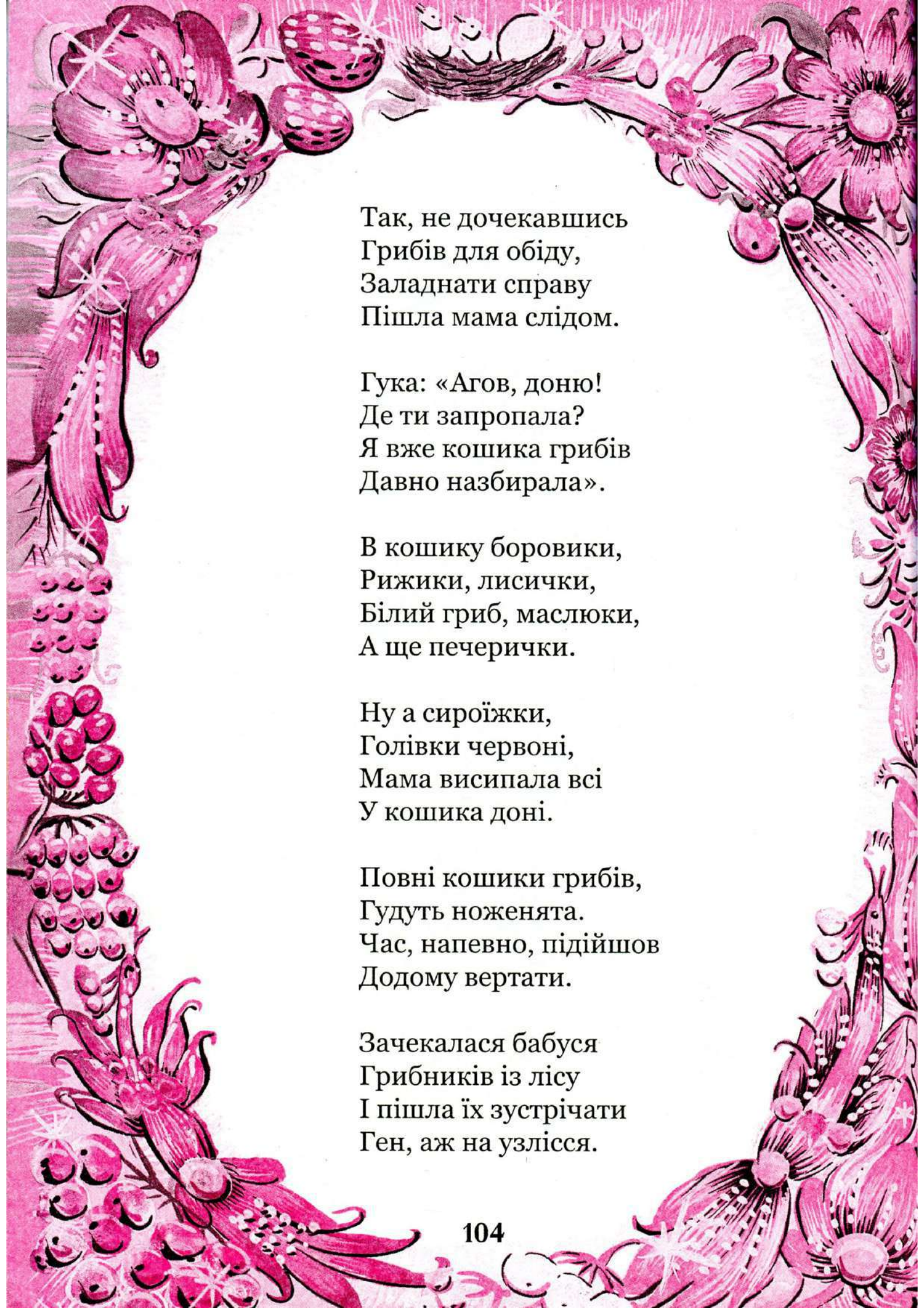
Де ж гриби поділись,
Чом кошик порожній?
З пустими руками
Вертатись не гоже.

Побачили навкруги –
В зеленім кипінні
На галявині для них
Визріла малина.

І солодка, й запашна...
Вони й не відчули,
Як малинові кущі
До себе зманули.

У малинник діти
Кинулись відразу,
Про обід і про гриби
Все забули разом.

Непомітно для них
Минула година:
У кошиках – гриби
В ротиках – малина.

Так, не дочекавшись
Грибів для обіду,
Заладнати справу
Пішла мама слідом.

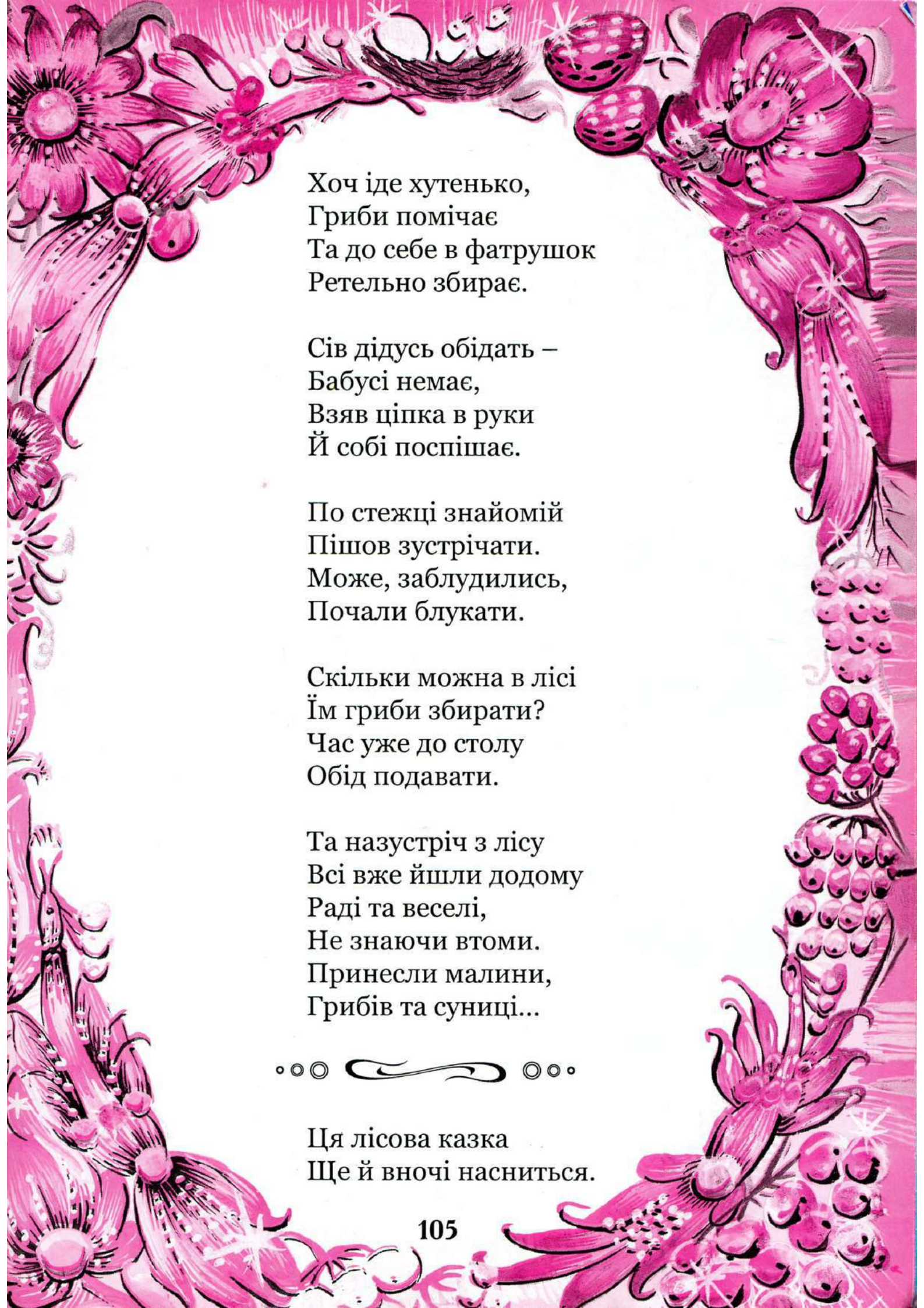
Гука: «Агов, доню!
Де ти запропала?
Я вже кошика грибів
Давно назбирала».

В кошику боровики,
Рижики, лисички,
Білий гриб, маслюки,
А ще печерички.

Ну а сиріжки,
Голівки червоні,
Мама висипала всі
У кошика доні.

Повні кошики грибів,
Гудуть ноженята.
Час, напевно, підійшов
Додому вертати.

Зачекалася бабуся
Грибників із лісу
І пішла їх зустрічати
Ген, аж на узлісся.

Хоч іде хутенько,
Гриби помічає
Та до себе в фатрушок
Ретельно збирає.

Сів дідусь обідать –
Бабусі немає,
Взяв ціпка в руки
Й собі поспішає.

По стежці знайомій
Пішов зустрічати.
Може, заблудились,
Почали блукати.

Скільки можна в лісі
Їм гриби збирати?
Час уже до столу
Обід подавати.

Та назустріч з лісу
Всі вже йшли додому
Раді та веселі,
Не знаючи втоми.
Принесли малини,
Грибів та суниці...

Ця лісова казка
Ще й вночі насниться.

Осіння казка

Осінь, осінь, дивна й золота,
Павутиння в коси запліта,
День і ніч гаптує свої шати,
На тумани й сонечко багата.
Їй вітри слугують буйногриві,
Всі стежини виметуть дбайливо.
А дощі, такі ще світлі з літа,
Поспішають листячко умити.
І горять осінні пізні квіти,
Навкруги все пишністю залито.
Осінь у вінок з листів кленових
Додає ще грона калинові.

Одружили Осінь з Вітром –
Із безжальним і суворим.
Він на сукню їй насипав
З літа теплі-теплі зорі,
Обгорнув серпанком плечі,
А росою мив їй ноги,
Щоб його кохала вірно
Одного – і більш нікого.

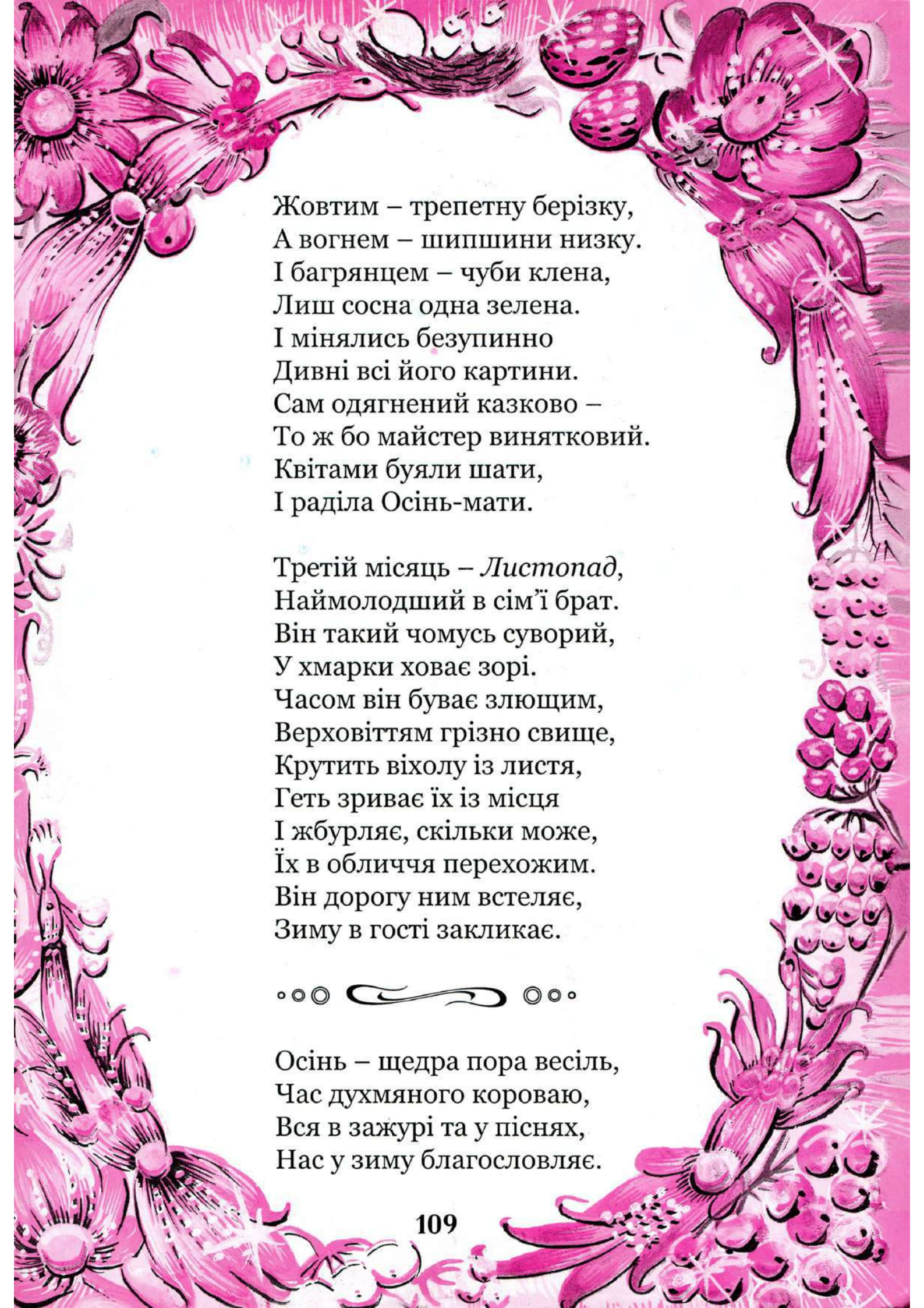
Тільки Осінь мила й тиха
Не змогла з нелюбом жити.
Вітер люто розмахнувся,
Вдарив холодом сердито,
Сукню розірвав на шмаття...
Осінь довго сльози лила
І тремтить на вітрі боса,
Не зламала її сила.

Було в осені *три сина* –
Величаві, гарні, сильні.
Всі по черзі стали знатно
У свій час господарювати.
Кожен лад давав в господі,
Особливе щось знаходив,
Щоб порадувати Осінь,
І дарунки їй приносив.

Місяць *Вересень* – найстарший,
Найулюбленіший, перший,
Повен сонячного світла,
Весь усміхнений, привітний,
І такий він роботящий...
Звісно, в матері – найкращий.
Обійде сади дбайливо,
Струсить долу груші й сливи,
Нагадає людям вчасно,
Що в саду ще фруктів рясно,
Ще картоплю не копали
І припасів не надбали,
Гарбузи лежать на полі,
Їм же місце у stodolі.
Ще встигає він зробити
Виставку осінніх квітів.
Всіх пташок, що не зимують,
Враз у вирій налаштує.

А середній, *Жовтень* місяць
Тихо працював на місці.
Він маляр був дуже вправний –
Фарбував листочки славно:

Жовтим – трепетну берізку,
А вогнем – шипшини низку.
І багрянцем – чуби клена,
Лиш сосна одна зелена.
І мінялись безупинно
Дивні всі його картини.
Сам одягнений казково –
То ж бо майстер винятковий.
Квітами буяли шати,
І раділа Осінь-мати.

Третій місяць – *Листопад*,
Наймолодший в сім'ї брат.
Він такий чомусь суворий,
У хмарки ховає зорі.
Часом він буває злющим,
Верховіттям грізно свище,
Крутить віхолу із листя,
Геть зриває їх із місця
І жбурляє, скільки може,
Їх в обличчя перехожим.
Він дорогу ним встеляє,
Зиму в гості закликає.

Осінь – щедра пора весіль,
Час духмяного короваю,
Вся в зажурі та у піснях,
Нас у зиму благословляє.

Новорічна казка

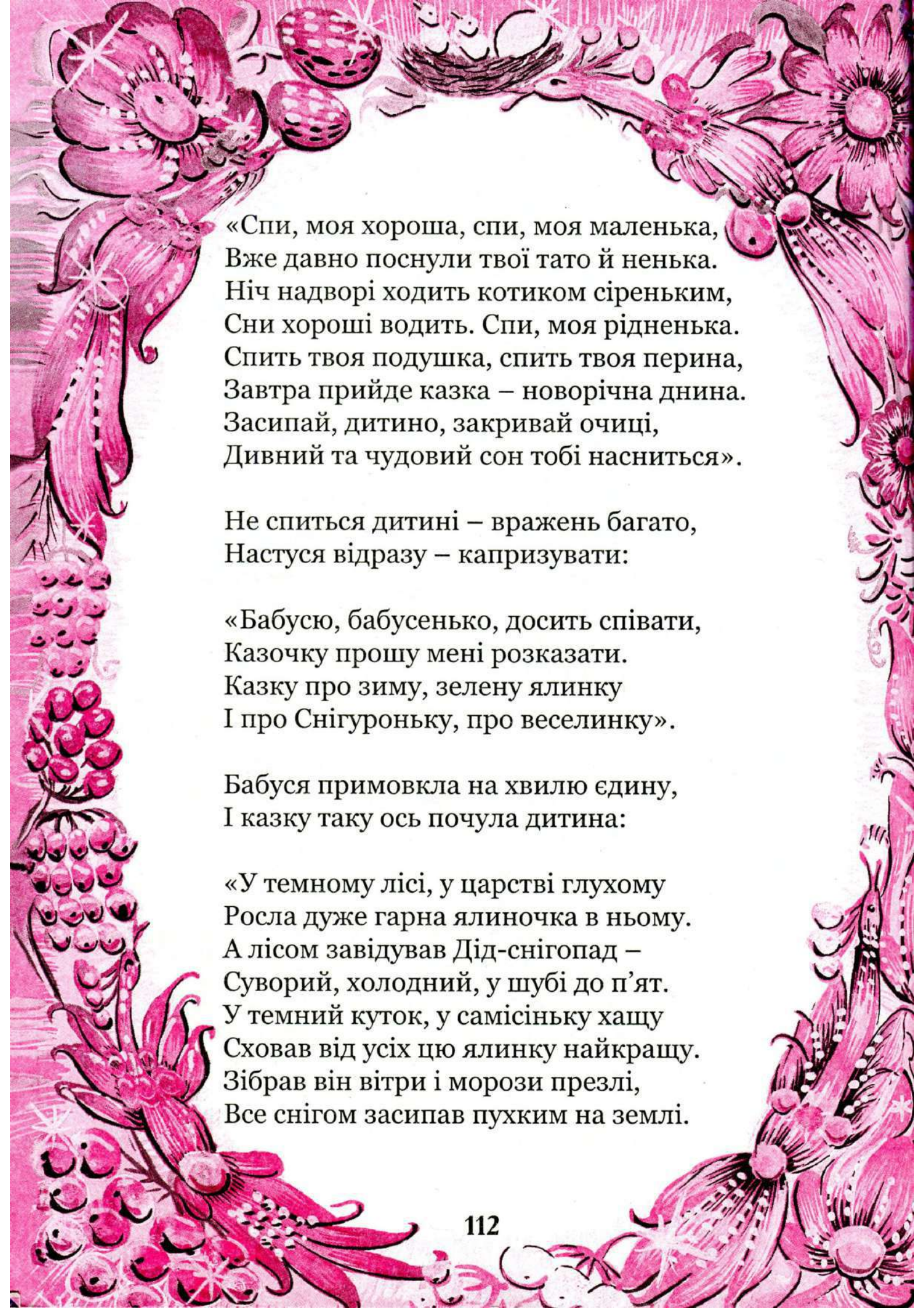
Клопотів багато перед Новим роком,
Їх в сім'ї великій вистачить нівроку.
Настя поспішає в переддень святковий –
Всім допомагати дівчинка готова:

З дідусем доріжки зранку розчищала,
Якось непомітно Сніговичком стала.
У пиріг бабусин запекла на щастя
Свої п'ять копійок дуже спритна Настя.
З мамою старанно порцеляну мила,
Та малий заварник на друзки розбила.
Потім підмітала ретельно підлогу –
Ось така велика була допомога.

Ніч наступає, і всі притомились,
Деякі справи на завтра лишилися:
З татком підуть на базар ялинковий,
Куплять додому ялинку чудову.

Щоб зовсім прийшло новорічнеє свято,
Ялинку хотілось самій прикрашати.
Найголовніше – ранісінько встати.
Злипаються віченьки, хочеться спати...

Спати вкладала онуку бабуся
І колискову співала Настусі:

«Спи, моя хороша, спи, моя маленька,
Вже давно послули твої тато й ненька.
Ніч надворі ходить котиком сіреньким,
Сни хороші водить. Спи, моя рідненька.
Спить твоя подушка, спить твоя перина,
Завтра прийде казка – новорічна днина.
Засипай, дитино, закривай очиці,
Дивний та чудовий сон тобі насниться».

Не спиться дитині – вражень багато,
Настуся відразу – капризувати:

«Бабусю, бабусенько, досить співати,
Казочку прошу мені розказати.
Казку про зиму, зелену ялинку
І про Снігуроньку, про веселинку».

Бабуся примовкла на хвилю єдину,
І казку таку ось почула дитина:

«У темному лісі, у царстві глухому
Росла дуже гарна ялиночка в ньому.
А лісом завідував Дід-снігопад –
Суворий, холодний, у шубі до п'ят.
У темний куток, у самісіньку хащу
Сховав від усіх цю ялинку найкращу.
Зібрав він вітри і морози презлі,
Все снігом засипав пухким на землі.

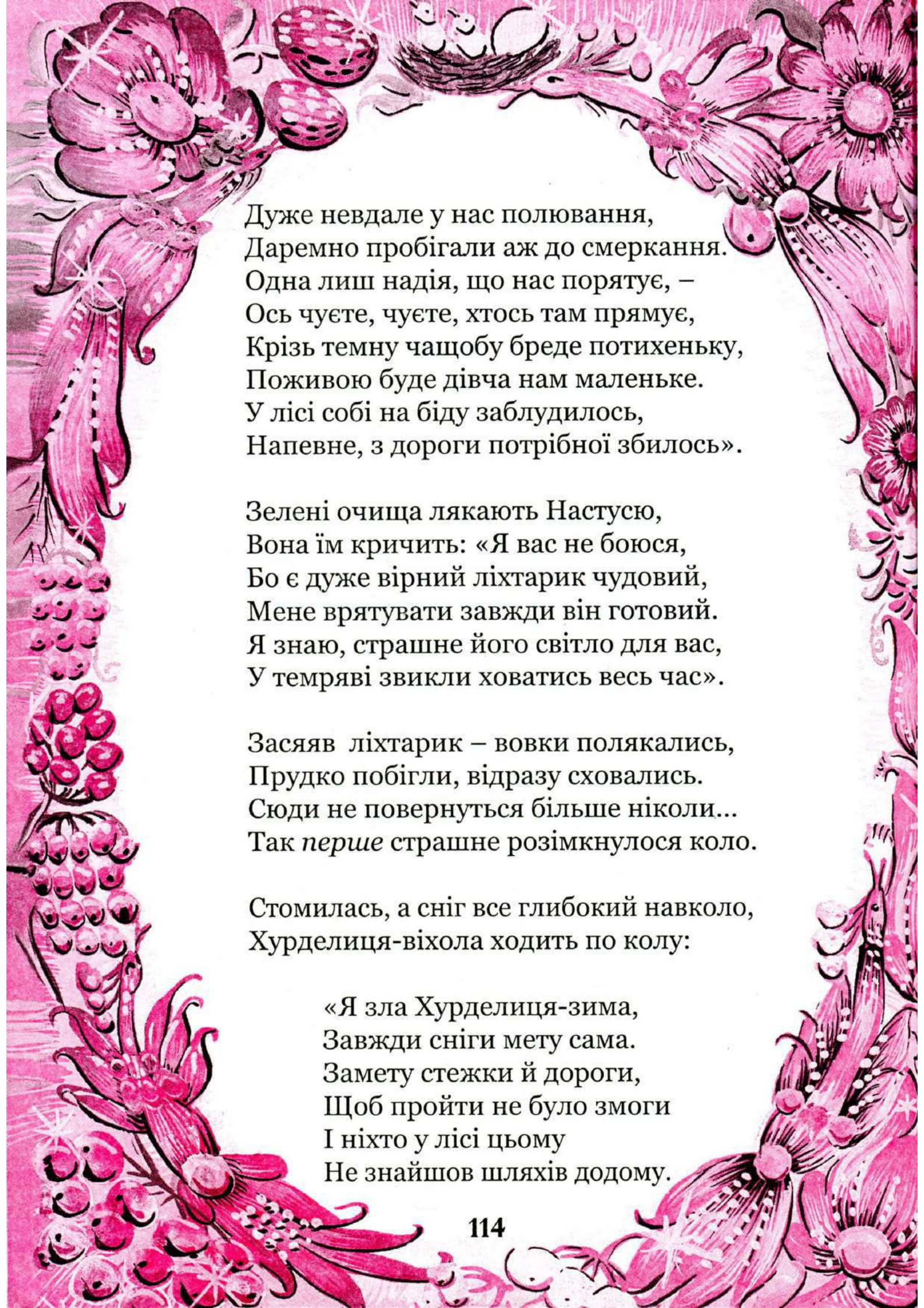
А щоб ту ялинку із лісу добути,
Потрібно міцному, хороброму бути,
Пройти два страшних зачарованих кола...»
Ще б казка лунала – онука заснула.

Бабуся поправила ковдру картату
Та в другу кімнату пішла спочивати.

І дивнеє диво приснилось дитині:
– Іде Новий рік, а немає ялини.
Бабуся сумує і мама, і тато –
Не буде у них без ялиноньки свята.
Зібралася Настя, взулась швиденько,
Освітлює шлях їй ліхтарик маленький.

Дівчинка довго бреде без дороги,
Заплуталась зовсім, замерзла у ноги.
А в темному лісі, у хащі холодній
Виють вовчиська страшні та голодні:

«Ми хижі вовки, ми вовки-лихоманці,
Полювання своє починаємо вранці.
От би з'їсти зайча чи куріпку спіймати –
Уже в животах починає бурчати.
Бо голод – не тітка: з'їси що попало...
І живність уся враз кудись запропала.
А вовка годують міцні його ноги –
Спасіння його і завжди допомога.

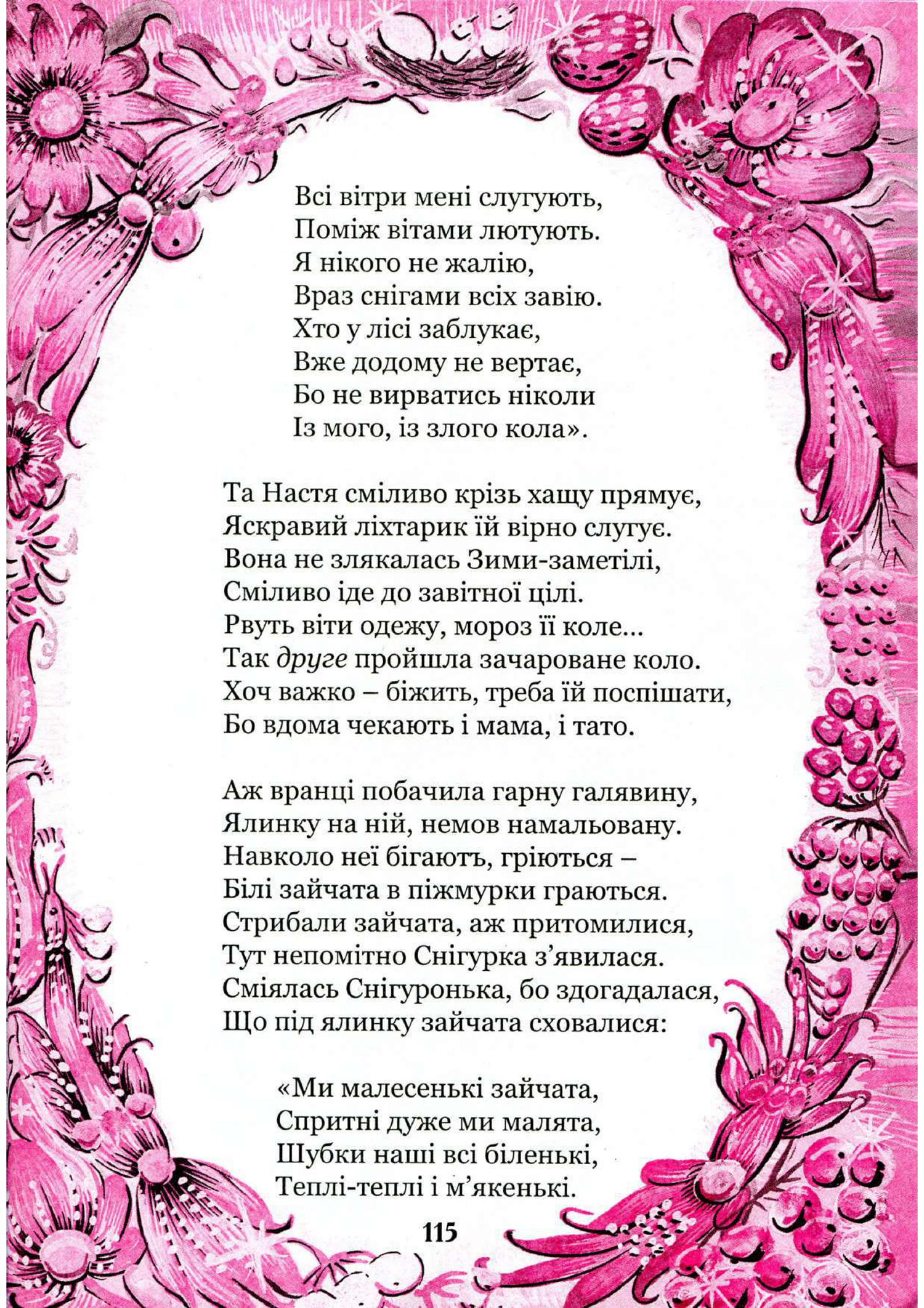
Дуже невдале у нас полювання,
Даремно пробігали аж до смеркання.
Одна лиш надія, що нас порятує, –
Ось чуєте, чуєте, хтось там прямує,
Крізь темну чащобу бреде потихеньку,
Поживою буде дівча нам маленьке.
У лісі собі на біду заблудилось,
Напевне, з дороги потрібної збилось».

Зелені очища лякають Настусю,
Вона їм кричить: «Я вас не боюся,
Бо є дуже вірний ліхтарик чудовий,
Мене врятувати завжди він готовий.
Я знаю, страшне його світло для вас,
У темряві звикли ховатись весь час».

Засяяв ліхтарик – вовки полякались,
Прудко побігли, відразу сховались.
Сюди не повернуться більше ніколи...
Так *перше* страшне розімкнулося коло.

Стомилась, а сніг все глибокий навколо,
Хурделиця-віхола ходить по колу:

«Я зла Хурделиця-зима,
Завжди сніги мету сама.
Замету стежки й дороги,
Щоб пройти не було змоги
І ніхто у лісі цьому
Не знайшов шляхів додому.

Всі вітри мені слугують,
Поміж вітами лютують.
Я нікого не жалію,
Враз снігами всіх завію.
Хто у лісі заблукає,
Вже додому не вертає,
Бо не вирватись ніколи
Із мого, із злого кола».

Та Настя сміливо крізь хащу прямує,
Яскравий ліхтарик їй вірно слугує.
Вона не злякалась Зими-заметілі,
Сміливо іде до завітної цілі.
Рвуть віти одержу, мороз її коле...
Так *друге* пройшла зачароване коло.
Хоч важко – біжить, треба їй поспішати,
Бо вдома чекають і мама, і тато.

Аж вранці побачила гарну галявину,
Ялинку на ній, немов намальовану.
Навколо неї бігають, гриються –
Білі зайчата в піжмурки граються.
Стрибали зайчата, аж притомилися,
Тут непомітно Снігурка з'явилася.
Сміялась Снігуронька, бо здогадалася,
Що під ялинку зайчата сховалися:

«Ми малесенькі зайчата,
Спритні дуже ми малята,
Шубки наші всі біленькі,
Теплі-теплі і м'якенькі.

Під лапаті під ялинки
В сніг пірнаємо по спинки,
Навіть вуха ми довгенькі
Заховаємо гарненько,
Щоб ні вовк, ані лисиця
Не зуміли поживиться.
Вибрали в цей день зимовий
Ми ялиноньку казкову.
Будем в Новорічне свято
Дуже гарно прикрашати.
Сніг засяє на ялині,
Ягід снігурі підкинуть,
Дід Мороз приніс багато
Подарунків нам до свята».

А Снігурка дуже мило
Настю в гості запросила:
«Будьмо, дівчинко, знайомі,
Відчувай себе, як вдома.
І чим тільки, Настю, зможем,
Тобі завжди допоможем.
Подивись, яка гарненька
Ця ялинка зелененька.
І, сказати справедливо,
Вона в лісі просто диво».

Настуся погладила гілля пухнасте –
І жаль їй зробилось ялинку рубати.
Стоїть і сумує, і мало не плаче,
Тут руки чиїсь обіймають за плечі.

Аж то Дід Мороз, борода в нього срібна:
«Я бачу, тобі допомога потрібна.
За те, що жалієш ялинку рубати,
Я дам тобі іншу для мами і тата.
Ти хоч маленька, а дуже хоробра,
І серце у тебе, дівчинко, добре».

Махнув Дід Мороз рукавом чарівним –
Красуня ялиночка стала за ним.
Чудова ялинка, найкраща у світі,
Танцюють маленькі сніжинки на вітті.
Снігуронька також її проводжала,
Зайчики лапками довго махали.
Настя гукнула: «Я буду чекати
Вас, любі друзі, до себе на свято!».

Прокинулась Настя і тре оченята:
Чи дійсність, чи казка – як їй розгадати?
В кімнаті на самому видному місці
Ялинка стоїть у яскравім намисті.
Ще пахне морозом і снігом ялинка,
На гілочках білі маленькі сніжинки.

Все, як в тій казці, що ніччю наснилась,
Навіть Снігуронька в гості з'явилась.
Ще Дід Мороз принесе всім гостинці,
Засяють вогні на казковій ялинці.
Всміхаються мама, бабуся і тато:
«Ми будемо всі Новий рік зустрічати!».

Казка про казку

Жила-була казка
На білому світі.
Всі казку любили:
Дорослі та діти.

Звідкіля оце диво
На світі взялося?
І скільки віків
Прожить довелося?

А скільки казок є?
Світ гадки не має –
Як народились
І хто їх складає?

Казки, що бабусі
Розповідали,
В житті дуже мудро
Народними звали.

Віки пролітали –
Казки не марніли.
Вони ані трішечки
Не постаріли.

І прапраонукам
Повіда бабуся
Про добре й прекрасне,
Що казка приносить.

Бо казочка кожна
Не зна собі рівних:
Про Бабу Ягу
І Мертву царівну,

Про Курочку Рябу,
Котигорошка,
Коція Безсмертного,
Про Попелюшку.

Муху-Цокотуху,
Кота у чоботях...
Придумати казку –
Чудова робота.

Її щоб любили,
Завжди пам'ятали,
Дітям і онукам
Переповідали.

Казка нас в дитинство
Миле повертає.
Кожен свою казку
Улюблену має.

Скажу Таємницю,
Мої любі діти:
Дідусі – найкращі
Казкарі на світі.

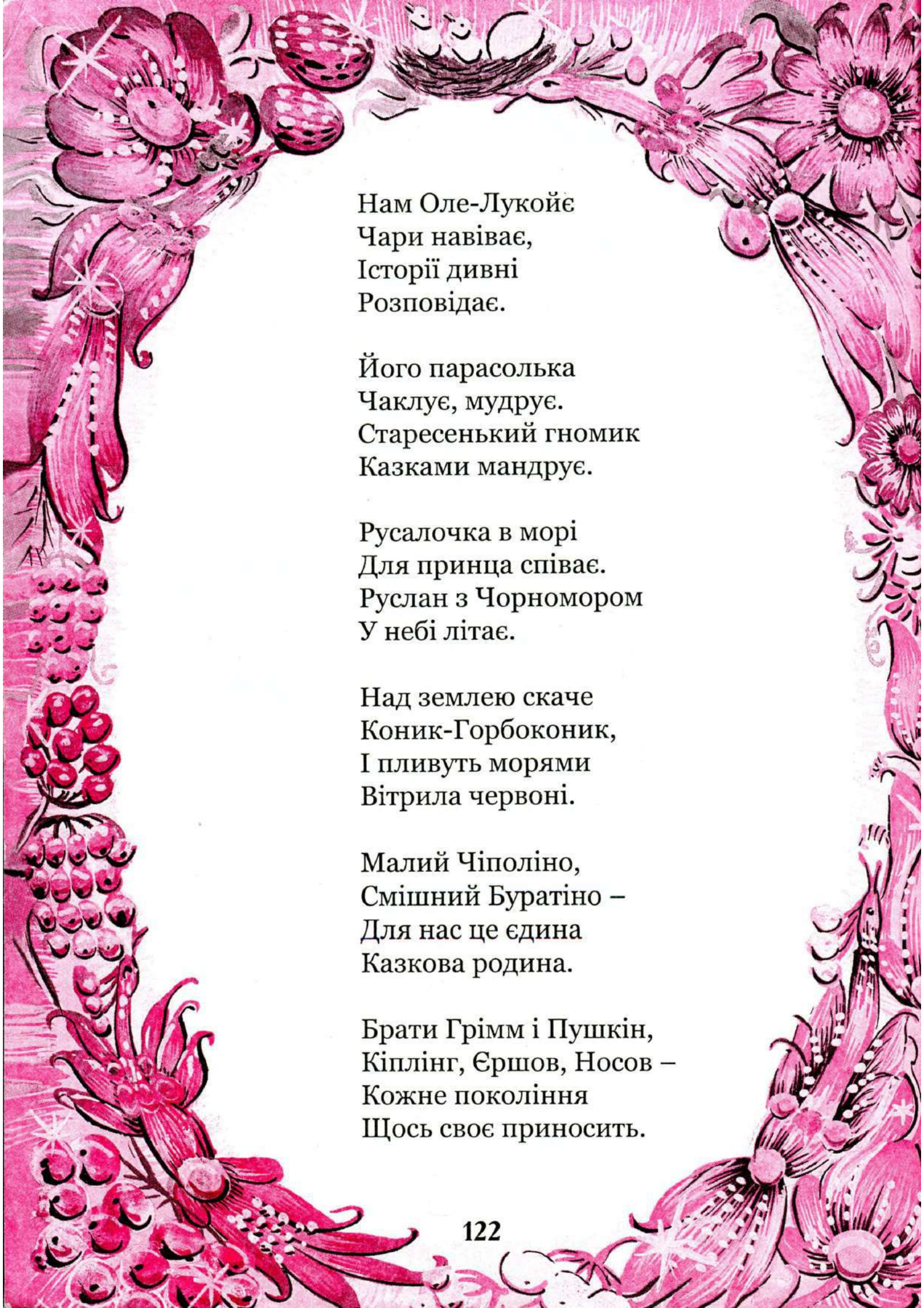
Вони найдобріші,
Завжди про все знають,
Повірити в диво
Нам допомагають.

У казку повіриш –
Посієш надію.
Як станеш дорослим –
Здійсниш свою мрію.

Кожен в житті може
Казку написати.
Тільки дуже світлу
Душу треба мати.

Казкарів, що дітям
Казки дарували,
У кожній країні
Щиро шанували.

Андерсена казки
Двісті літ на світі
Усім поколінням
Як сонечко світять.

Нам Оле-Лукойє
Чари навіває,
Історії дивні
Розповідає.

Його парасолька
Чаклує, мудрує.
Старесенький гномик
Казками мандрує.

Русалочка в морі
Для принца співає.
Руслан з Чорномором
У небі літає.

Над землею скаче
Коник-Горбокони́к,
І пливуть морями
Вітрила червоні.

Малий Чіполіно,
Смішний Буратіно –
Для нас це єдина
Казкова родина.

Брати Грiмм і Пушкін,
Кіплінг, Єршов, Носов –
Кожне покоління
Щось своє приносить.

Бажов, дідусь Роу
І Джанні Родарі...
Їм на зміну юні
Прийдуть незабаром.

Та напишуть гарні
Казки, особливі,
Житиме у кожній
Неодмінно диво.

Казки розійдуться
Весело по світі –
Їх чекають всюди
Радісно й привітно.

Світ казковий в книзі,
В телепередачі,
У кіно, в театрі
Ти не раз побачиш.

Вічна і безцінна
Крізь життя проходить
Казка – то скарбниця
Країн і народів.

Тільки казка завжди знає,
Що дива всюди бувають.

ЗМІСТ

Твоя Берегиня	3
Небесна дорога	9
Доля	13
Прийшов до нас тиждень	17
Ін та Клея	27
Русалка Степова	31
Золота ряска	41
Про Весняника й Веснянку	47
Казка на канікулах	53
Про Петрика Нечупару	67
Як ми ходили до Баби Яги в гості ...	77
У ставку була пригода	83
Іди, іди, дощичку!	89
Грибна казка	97
Осіння казка	107
Новорічна казка	111
Казка про казку	119

Літературно-художнє видання

ЧИЖОВА Людмила Яківна

СКРИНЯ КАЗОК

*Казки оформила малюнками
Лисянська О.О.*

Коректор Кузнецова Л.М.
Комп'ютерна верстка Рябошапка С.А.

Підп. до друку 10.11.09. Формат 60x84/16. Папір офсет. Гарн. Georgia.
Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,5. Наклад 1000 прим. Зам. № 63.

Видавець і виготовлювач Видавництво Ірини Гудим
54030, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20
Тел. 8 (0512) 37-37-18
8 (0512) 37-27-00
irina.gudym@gmail.com
gudim.nikportal.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи МК № 3 від 14.05.09

Чижова Людмила Яківна

Народилася 22 серпня 1939 року в селі Піщаний Брід Добровеличківського району Кіровоградської області
1947-1955 рр. – навчалася в Піщанобродській восьмирічній школі
1955-1959 рр. – студентка Мигіївського радгоспу-технікуму Первомайського району Миколаївської області
1960-1978 рр. – бібліотекар Кривоозерської районної бібліотеки, директор Баштанського районного Будинку культури, директор Шербанівського та Дорошівського сільських Будинків культури Вознесенського району
1970-1975 – заочне навчання в Київському державному інституті культури ім. О.Є. Корнійчука
1978-1995 – заступник директора обласного міжшкільного Будинку самодіяльної творчості профспілок та обласного Будинку художньої творчості народної освіти м. Миколаєва
1963 – перші публікації в періодиці
1994 – вийшли друком: перша книга лірики «Барви літа», книга для дітей «Бабусина казка», «Води живої джерело»
1997 р. – член національної Спілки письменників України
2000 р. – лауреат обласної премії ім. Миколи Аркаса
2007 р. – учасниця Міжнародного симпозіуму «Візуалізація образу дитини в літературі»
20 книг – поетичний доробок автора

Лисянська Оксана Олександрівна

Народилася у 1975 р. в Березнегуватському районі Миколаївської області
З 1985 р. живе у м. Миколаєві
1994-1995 рр. – навчалася декоративного розпису в майстерні О.П. Коркішко
У 2002 р. закінчила Косівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва імені В.І. Касіяна за спеціальністю: «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво»
2006 р. – вступ до творчого об'єднання майстрів народного образотворчого мистецтва «Прибужжя» Миколаївського ОЦНТ та КОР
Займається кольоровою графікою, живописом та декоративним розписом

